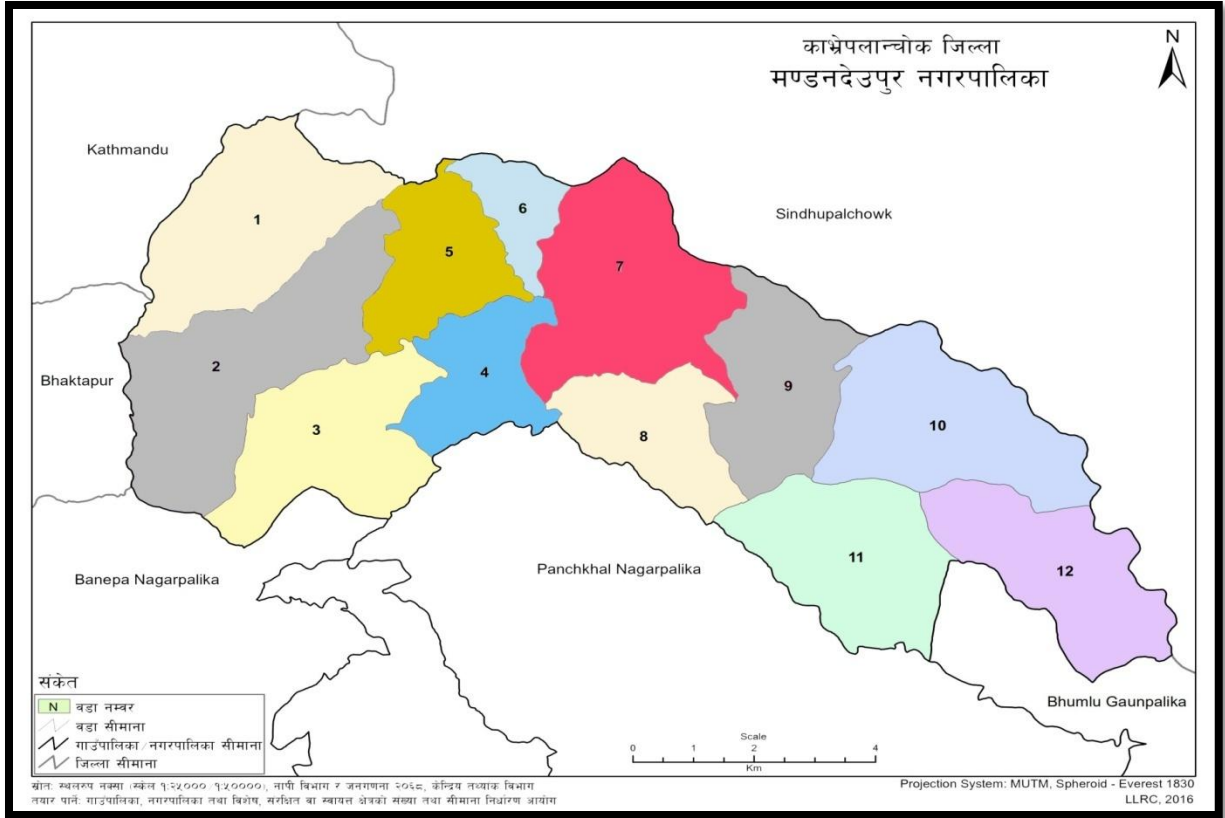

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना (Local Disaster and Climate Resilience Plan-LDCRP) मिति: २०७६

मण्डनदेउपुर नगरपालिका काभ्रेपलान्चोक

निर्माण निर्देशिका : स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०६८
**Local Disaster Risk Management Plan Guideline
(LDRMP-2068)**

र

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका, मस्यौदा-२०७४
**Local Disaster and Climate Resilience Planning
Guidelines (LDCRP-2074)**

दस्तावेज : नगरपालिकास्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना-२०७६, मण्डनदेउपुर नगरपालिका,
काभ्रेपलाञ्चोक

सर्वाधिकार : मण्डनदेउपुर नगरपालिका, काभ्रेपलाञ्चोक

प्रथम प्रकाशन : प्रति

प्राविधिक सहयोग : लाईफ टाईम कन्सल्टेन्सी

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डनदेउपुर नगरपालिका
MANDANDEUPUR MUNICIPALITY
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
Office of the Municipal Executive

Telephone { 01-1412112
01-1412113
01-1412114

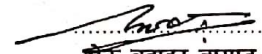
महादेवस्थान काभ्रेपलाञ्चोक
Mahadevsthan, Kavrepalanchok
३ नं. प्रदेश, नेपाल
Province No. 3, Nepal

मन्तव्य

मण्डनदेउपुर नगरपालिका नेपालको प्रदेश नं.-३ अन्तर्गत काभ्रे जिल्लामा पर्दछ। नेपालको राजधानी काठमाण्डौबाट उत्तर पूर्वमा ५५ कि.मि दुरीमा रहेको यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल ८९ वर्ग कि.मि रहेको छ। यस नगरपालिका साविक वालुवापाटी, देउपुर, गैरीविसौना देउपुर, नयाँगाउ देउपुर, महादेवस्थान मण्डन, चण्डेनी मण्डन, जैशीथोक मण्डन, र ज्याम्दी मण्डन (१देखी ४, ६) गाविस गरी सात वटा गाविस मिलेर बनेको छ। यस नगरपालिकामा १२ वटा वडाहरू समेटिएका छन्। यस मण्डनदेउपुर नगरपालिका काभ्रे जिल्लाको कान्छो नवगठित नगरपालिका हो। यस नगरपालिकालाई सक्षम नगरपालिकाको रूपमा विकास गराउन नगरवासी, तथा सम्पूर्ण जनप्रतिनिधीहरू लागि रहनु भएको छ।

प्राकृतिक तथा भौगोलिक दृष्टिकोणले सुदर भए पनि यस मण्डनदेउपुर नगरपालिका विपद्को दृष्टिले पनि जोखिमपूर्ण मानिन्छ। यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भूकम्प सँगै पहिरो, हुरीवतास, बाढी तथा खहरे, आगलागी, चट्याड, जनावर आतंक तथा विद्युतीय दुर्घटना जस्ता प्रकोपको जोखिममा रहेको छ। यसका साथै गैह्र प्राकृतिक विपद्को रूपमा सडक दुर्घटना पनि रहेको छ। यस्ता जोखिममा समुदायका अन्य व्यक्ति सँग-सँगै बालबालिकाहरू, शारिरिक रूपमा फरक क्षमता भएका (अपाङ्गता), ज्येष्ठनागरिक, दिग्घ रोगी तथा सुत्केरी र गर्भवति महिलाहरूलाई समेत लक्षित गरी, विपद् पूर्व, विपद् पश्चात् क्रियाकलापहरूलाई समेत सम्बोधन गरी कार्य गर्नु आवश्यक छ। समुदायमा विपद् सँग जुध्नको लागि यस नगरपालिकामा नगरस्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन गरिएको छ। यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाले नगरपालिकामा हुने विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि निरन्तर लागि रहेको छ।

यस नगरपालिकामा हुने जोखिमको पहिचान तथा जोखिम न्यूनीकरणका यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको नगरस्तरीय स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण भएको छ। यस योजनाको कार्यान्वयन, नगरपालिकाले पहिचान गरेका जोखिम न्यूनीकरणका लागि केन्द्र, प्रदेश, जिल्लास्थित विषयगत कार्यालय, दातृ निकायहरू, अन्य अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूबाट सहयोग प्राप्त हुने अपेक्षा गरेको छ। यसका साथै यस नगरपालिकाभित्र कार्यरत सबै निकाय तथा संस्थासँग नगरपालिकाको विकासमा सघाउ पुऱ्याउने परियोजना सञ्चालन गर्दा विकासका विषयगत क्षेत्रमा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका क्रियाकलापलाई समेत मूलप्रवाहीकरण गरिदिन आग्रह गर्दछु। अन्तमा प्रस्तुत योजना निर्माणका लागि प्राविधिक सहयोग गर्ने लाईफ टाईम कन्सल्टेन्सी प्रति आभारी छु। यसका साथै नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नगर उपप्रमुख ज्यू, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत ज्यू, कार्यपालिकाको सदस्यहरू, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा अध्यक्ष, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी ज्यूहरू तथा सम्पूर्ण राजनीतिक दलहरूबाट आगामी दिनमा निरन्तर सहकार्यको अपेक्षा गर्दछु।

टाँके बहादुर तामाङ

नगर प्रमुख

मण्डनदेउपुर नगरपालिका

मण्डनदेउपुर नगरपालिका
MANDANDEUPUR MUNICIPALITY
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
Office of the Municipal Executive

Telephone { 01-1412112
01-1412113
01-1412114

महादेवस्थान, काभ्रेपलाञ्चोक
Mahadevsthan, Kavrepalanchok
Province No. 3, Nepal
मन्तव्य

नेपाल भूकम्प, बाढी, पहिरो, महामारी, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङ्ग, असिना, लू, शीतलहर, खडेरी, हिमताल विस्फोट तथा हिमपहिरोको उच्च जोखिममा रहेको मलुक हो । जलवायुजन्य परिवर्तनका कारण पर्ने प्रतिकूल प्रभावबाट पनि नेपाल संवेदनशील अवस्थामा रहेको छ । यस सन्दर्भमा नेपाल सरकारबाट विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी, रोकथाम, अल्पीकरण, प्रतिकार्य, पुर्नस्थापन र पुर्ननिर्माण तथा अनुकुलनको कार्यलाई विशेष महत्व दिइएको छ ।

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा १२ वटा वडाहरु समेटिएका छन् । प्राकृतिक तथा भौगोलिक दृष्टिकोणले सुदर भए पनि यस मण्डनदेउपुर नगरपालिका विपद्को दृष्टिले पनि जोखिमपूर्ण मानिन्छ । यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भूकम्प सँगै पहिरो, हुरीवतास, बाढी तथा खहरे, आगलागी, चट्याङ्ग, जनावर आतंक तथा विद्युतीय दुर्घटना जस्ता प्रकोपको जोखिममा रहेको छ । समुदायमा विपदसँग जुध्नको लागि यस नगरपालिकामा नगरस्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन गरिएको छ । यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा हुने विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि नगरपालिका निरन्तर लागि रहेको छ ।

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको नगरस्तरीय स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण भएको छ । सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी "स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका, २०६८" तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका, मस्यौदा २०७४ बमोजिम तयार गरिएको यस योजनाको कार्यान्वयन, नगरपालिकाले पहिचान गरेका जोखिम न्यूनीकरणका लागि केन्द्र, प्रदेश, जिल्लास्थित विषयगत कार्यालय, दातृ निकायहरु, अन्य अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुबाट सहयोग प्राप्त हुने अपेक्षा गर्दछु । यसका साथै यस नगरपालिकाभित्र कार्यरत सबै निकाय तथा संस्थासँग नगरपालिकाको विकासमा सघाउ पुऱ्याउने परियोजना सञ्चालन गर्दा विकासका विषयगत क्षेत्रमा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका क्रियाकलापलाई समेत मूलप्रवाहीकरण गरिदिन आग्रह गर्दछु । अन्तमा यस योजना निर्माणका लागि प्राविधिक सहयोग गर्ने लाईफ टाईम कन्सल्टेन्सी प्रति आभार प्रकट गर्दछु । यसका साथै नगरप्रमुख ज्यू, नगरउपप्रमुख ज्यू, नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा अध्यक्ष ज्यूहरु प्रति आभारी छु । नगरपालिका स्तरीय स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयन गरी यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकालाई विपद् उत्थानशील नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्न सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
मण्डनदेउपुर नगरपालिका

विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुने केही महत्वपूर्ण शब्दावली

नेपाली शब्द	अङ्ग्रेजी शब्द
भवन निर्माण संहिता	Building Code
क्षमता	Capacity
क्षमता विकास	Capacity Building
जलवायु परिवर्तन	Climate Change
आपत्कालीन व्यवस्थापन	Emergency Management
सामना क्षमता	Coping Capacity
विपद्	Disaster
विपद् जोखिम	Disaster Risk
विपद् व्यवस्थापन	Disaster Management
विपद् जोखिम व्यवस्थापन	Disaster Risk Management
पूर्वचेतावनी प्रणाली	Early Warning System
वातावरणनीय ह्रास	Environmental Degradation
सम्मुखता	Exposure
पूर्वानुमान	Forecast
भौगर्भिक प्रकोप	Geological Hazard
प्रकोप	Hazard
पूर्वतयारी	Preparedness
रोकथाम	Prevention
पुनर्लाभ	Recovery
उत्थानशील	Resilience
प्रतिकार्य	Response
प्रबलीकरण	Retrofitting
जोखिम	Risk
जोखिम विश्लेषण	Risk Assessment
जोखिम व्यवस्थापन	Risk Management
जोखिम स्थानान्तरण	Risk Transfer
सङ्कटासन्न/सङ्कटासन्नता	Vulnerable/Vulnerability

शब्दसङ्क्षेप

प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
न.पा	नगरपालिका
गा.पा	गाउँपालिका
नविव्यस	नगरस्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति
स्थाविव्यस	स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति
अ/गैसस	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था
जमौविवि	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
जिविव्यस	जिल्ला विपद् व्यवस्थानपन समिति
जिकृविका	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय
जिप्राका	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय
जिशिअ	जिल्ला शिक्षा अधिकारी
जिशिका	जिल्ला शिक्षा कार्यालय
जिस्वाका	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
जिजस्वाका	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
जिपसेका	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय
जुरेस	जुनियर रेडक्रस सर्कल
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
नेसे	नेपाली सेना
मविअ	महिला विकास अधिकृत
मविका	महिला विकास कार्यालय
शप्रब	शसस्त्र प्रहरी बल
स्थाविअ	स्थानीय विकास अधिकारी
संरासंविका	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय विकास कार्यक्रम
साप्रव्यस	सामुदायिक प्रकोप व्यवस्थापन समिति

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

बिषय-सूची

खण्ड १ : परिचय

१. पृष्ठभूमी

- १.१. नगरपालिकाको परिचय र प्रकोपको अवस्था
- १.२. योजनाको परिकल्पना, ध्येय तथा लक्ष्य
- १.३ योजनाको उद्देश्य
- १.४ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व
- १.५ योजनाको सीमा
- १.६ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि
- १.७ योजना कार्यान्वयन रणनीति
- १.८ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन

खण्ड २ :

२. प्रकोप, सङ्कटासन्नता, क्षमता र जोखिम विश्लेषण

- २.१ प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण
- २.२ सङ्कटासन्नता स्तरीकरण
 - २.२.१ ऐतिहासिक समय रेखा
 - २.२.२ प्रकोप, मौसमी, तथा बालीपात्रो
 - २.२.३ वडाको सङ्कटासन्नता स्तरीकरण
- २.३ प्रकोप विश्लेषण
 - २.३.१ सामाजिक स्रोत नक्सा
 - २.३.२ लक्षित समुह छलफल
 - २.३.३ जोखिम तथा समस्या विश्लेषण
- २.४ क्षमता विश्लेषण
 - २.४.१ स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच
 - २.४.२ स्थानीय ज्ञान सीप क्षमता र प्रविधीको लेखाङ्कन
 - २.४.३ नगरपालिकामा कार्यरत संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्र
 - २.४.४ गतिशिल नक्सा (समुदायमा पहुँच कायम भएका व्यक्तिहरू)
- २.५ जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण
 - २.५.१. जोखिम व्यवस्थापन क्रियाकलाप पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

खण्ड ३ : विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

३.१. भूकम्प प्रकोपको सन्दर्भमा

- ३.१.१. जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि
- ३.१.२ जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरू
- ३.१.३ आपत्कालिन पुर्वतयारी
- ३.१.४ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू
- ३.१.५ विपद् पश्चात् पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू

३.२ पहिरो प्रकोपको सन्दर्भमा

- ३.२.१. जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि
- ३.२.२ जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरू
- ३.२.३ आपत्कालिन पुर्वतयारी
- ३.२.४ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू
- ३.२.५ विपद् पश्चात् पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू

३.३. हुरीवतास प्रकोपको सन्दर्भमा

- ३.३.१. जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि
- ३.३.२ जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरू
- ३.३.३ आपत्कालिन पुर्वतयारी
- ३.३.४ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू
- ३.३.५ विपद् पश्चात् पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू

३.४ बाढी तथा खहरे प्रकोपको सन्दर्भमा

- ३.४.१. जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि
- ३.४.२ जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरू
- ३.४.३ आपत्कालिन पुर्वतयारी
- ३.४.४ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू
- ३.४.५ विपद् पश्चात् पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू

३.५ आगलागी प्रकोपको सन्दर्भमा

- ३.५.१. जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि
- ३.५.२ जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरू
- ३.५.३ आपत्कालिन पुर्वतयारी
- ३.५.४ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू
- ३.५.५ विपद् पश्चात् पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.६ चट्याङ प्रकोपको सन्दर्भमा

- ३.६.१. जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि
- ३.६.२ जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरू
- ३.६.३ आपत्कालिन पुर्वतयारी
- ३.६.४ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू
- ३.६.५ विपद् पश्चात् पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू

अनुसूची १ : जोखिम तथा संकटासन्नता नक्सा

अनुसूची २ : नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माणमा सहभागिहरू

अनुसूची ३ : विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ तथा प्रथम सम्सोधन २०७५ अनुसार स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

खण्ड - १ : परिचय

१. पृष्ठभूमी

१.१ मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको परिचय

नेपालको मानचित्रमा काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाभित्र धार्मिक पुरातात्विक राजनैतिक, सामाजिक र व्यापारिक तथा औद्योगिक महत्वका दृष्टिले ईतिहासमा पढिएका प्रसिद्ध नामहरु छन् । बनेपा, पनौती, धुलिखेल, पाँचखाल, खोपासी, नाला, साँगा, साठीघर, भगवती पलाञ्चोक, नाल्दुम, चौकोट जस्ता नामहरुभित्र मण्डनदेउपुर एउटा परिचित ऐतिहासिक नाम हो । ऐतिहासिक परिचयभित्र मण्डन नाम पनि अंकित गरिएको छ । ईतिहासभित्र भेटिएको मण्डन नाम जुन साविकको मण्डन र देउपुर गाविसलाई मिलाएर मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको नामाकरण गरिएको छ । देशलाई संघिय ढाँचामा रूपान्तरण गरिएलगत्तै नयाँ संरचना अनुसार वि.सं २०७३ फाल्गुण २७ गते नेपाल सरकारले राजपत्रमा प्रकाशित गरी यस काभ्रे जिल्लालाई १३ वटा नयाँ स्थानीय तहमा विभाजन गरेको छ । नयाँ संरचना अनुरूप काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाभित्र रहेका विभिन्न ६ वटा नगरपालिकाहरु मध्ये मण्डनदेउपुर नगरपालिका एक हो । बाँकी नगरपालिकाहरुमा धुलिखेल, पनौती, पाँचखाल, बनेपा, नमोवुद्ध, रहेका छन् ।

मण्डनदेउपुर नगरपालिका नेपालको प्रदेश नं.-३ अन्तर्गत काभ्रे जिल्लामा पर्दछ । नेपालको राधधानी काठमाण्डौवाट उत्तर पूर्वमा ५५ कि.मि दुरीमा रहेको यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल ८९ वर्ग कि.मि रहेको छ । यस नगरपालिका साविक वालुवापाटी, देउपुर, गैरीविसौना देउपुर, नयाँगाउ देउपुर, महादेवस्थान मण्डन, चण्डेनी मण्डन, जैशीथोक मण्डन, र ज्याम्दी मण्डन (१देखी ४, ६) गाविसमा गरी सात वटा गाविस मिलेर बनेको छ । वि.सं २०७३ साल फागुन २७ गते राजपत्रमा प्रकाशित भई यस नगरपालिकाको भएको छ । यस नगरपालिकाको कुल जनसंख्या : ३२६५९ रहेको छ । यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको केन्द्र विन्दु तथा नगरपालिकाका कार्यालय साविकको महादेवस्थान मण्डन गा.वि.स.को कार्यालयलाई स्थापित गरिएको छ । यस नगरपालिकामा १२ वटा वडाहरु समेटिएका छन् ।

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाभित्र केही महत्वपूर्ण धार्मिक स्थानहरु पनि रहेका छन् । कश्यपेश्वर महादेव मन्दिरमा श्रावण महिना, तिजका बेला र शिवरात्रीमा विशेष मेला लाग्ने र पुजाआजा हुने गर्दछ । त्यसैगरी ब्रम्हायणी देवी मन्दिरमा फागु पुर्णिमा, वडा दशैमा वढि पुजाआजा हुने गर्दछ । श्रीकृष्ण मन्दिर श्रीकृष्ण जन्माष्टमीमा धार्मिक मेला लाग्दछ । नयाँगाउमा गणेश मन्दिर रहेकोछ । कालीदेवी मन्दिरमा वडा दशै र अष्टमीका दिन विशेष पुजा हुने गर्दछ । अर्को बुद्ध जयन्तिको दिन मानेडाँडा गुम्बामा विशेष मेला लाग्दछ ।

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिका काभ्रे जिल्लाको कान्छो नवगठित नगरपालिका भएकाले सक्षम नगरपालिकाको रूपमा विकास गराउन नगरवासी, सरकारी ताथ गैरसरकारी निकायहरुलाई एक चुनौती आईपरेको छ । साथै यस मण्डनदेउपुर नगरपालिका विपद्को दृष्टिले पनि जोखिमपूर्ण मानिन्छ । यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भूकम्प सँगै पहिरो, हुरीवतास, बाढी तथा खहरे, आगलागी, चट्याङ, जनावर आतंक (मुख्य बादर आतंक) , तथा विद्युतीय दुर्घटना जस्ता प्रकोपको जोखिममा रहेको छ । यस्ता जोखिममा समुदायका अन्य व्यक्ति सँग-सँगै बालबालिकाहरु, शारिरिक रूपमा फरक क्षमता भएका (अपाङ्गता), ज्येष्ठनागरिक, दिग्घ रोगी तथा सुत्केरी र गर्भवति महिलाहरुलाई समेत लक्षित गरी, विपद् पूर्व, विपद् पश्चात् क्रियाकलापहरुलाई समेत सम्बोधन गरी कार्य गर्नु आवश्यक छ । समुदायमा विपद् सँग जुध्नको लागि यस नगरपालिकामा नगरस्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन गरिएको छ । यस मण्डनदेउपुर नगरपालिका नगरपालिकामा हुने विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि निरन्तर लागि रहेको छ ।

१.२ योजनाको परिकल्पना, ध्येय, लक्ष्य

परिकल्पना :

यस योजनाको परिकल्पना मण्डनदेउपुर नगरपालिकालाई विपद् जोखिममुक्त रूपमा स्थापित गर्ने रहेको छ ।

ध्येय :

यस योजनाको मुख्य ध्येय विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरूलाई विकासमा मूलप्रवाहीकरण गर्ने र गरीब तथा पछाडि पारिएका वर्गको जीवनस्तरमा सुधार ल्याई सुरक्षित बाँच्न पाउने अधिकार कायम गर्ने रहेको छ ।

लक्ष्य :

यस योजनाको लक्ष्य विपद्बाट हुने जनधनको क्षतिलाई, जोखिमलाई कम गर्न साथै सहभागिता मूलक प्रक्रियाबाट पहिचान गरिएका मुद्दाहरूलाई योजनाको रूप दिई पूर्वतयारीका कार्यहरू गरी विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण गर्ने र जीविकोपार्जनमा अभिवृद्धि गर्न विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई विकास योजनाहरूमा मूलप्रवाहीकरण भएको सुनिश्चित गर्ने रहेको छ ।

१.३ योजनाको उद्देश्य

विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यहरूलाई संस्थागत गरी विपद्का दृष्टिले सुरक्षित समुदायको निर्माण गर्नका लागि स्थानीय तहका आवधिक र वार्षिक कार्यक्रममा समेत मूलप्रवाहीकरण गरी दीर्घो विकास गर्नका लागि नेपाल सरकार स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्माण गरेका “स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०६८ तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४” को मस्यौदा अनुसार निर्माण गरिएको छ । यस योजनाको विपद् पूर्व, विपद्का समयमा र विपद् पश्चात् मानिस माथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गरी विपद् पूर्वतयारी, पूर्व सचेतना प्रणाली, न्यूनीकरण, रोकथाम कार्य गर्नु र प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु मूल उद्देश्य रहेको यस योजनाका पूरक उद्देश्यहरू निम्न छन् :

- विपद् सम्बन्धी न्यूनतम आधार तथा साभ्ना मापदण्ड निर्धारण गरी नगरपालिकास्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्नु ।
- नगरपालिका भित्र रहेका विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमता पहिचान तथा विश्लेषण गर्नु ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापनका प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमसहितको योजना तर्जुमा गर्नु ।
- विपद् उत्थानशील समुदायको निर्माणमा योगदान गर्नु ।
- विपद्सँग सामना गर्नसक्ने दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने ।
- स्थानीय तहका नीति तथा विकास कार्यक्रममा सबै क्षेत्र र वर्गको समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई संस्थागत गर्न मार्गप्रशस्त गर्नु ।
- विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्नु ।
- विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग उपलब्ध गराउनु ।
- उपलब्ध न्यूनतम साधन-स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप साधन-स्रोतको खोजी गरी नेपाल सरकार र जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थासँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु ।

१.४ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपद् व्यवस्थापन भित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यहरूलाई व्यवस्थित गर्नका लागि स्थानीय स्तरमा तर्जुमा गरिने विकास योजनाको एउटा प्रमुख भागका रूपमा निरन्तर रूपमा यो योजना कार्यान्वयन हुन्छ। विपद्को घटना मानव समुदायका लागि सम्बेदनशील भएकोले यस्तो अवस्था नआओस भन्नाका निम्ति हरेक विकासका कार्यलाई विपद् व्यवस्थापन कार्यसँग समायोजन गरी दीगो विकासका क्रियाकलापमा समुदायको सक्रिय सहभागिता समेतको अपेक्षा गरिएको हुँदा यसले महत्वपूर्ण स्थान ओगटेको हुन्छ। यसकारण यस योजनाको निकै ठूलो महत्व रहेको छ। त्यसैले यस योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई अग्रस्थानमा राख्न सकिन्छ। नगरपालिकास्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनाका निम्न महत्वले यसको आवश्यकतालाई पुष्टी गर्दछ :

- नगरपालिकास्तरमा संस्थागत संरचना तयार हुने।
- नगरपालिकास्तरीय विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा सूचनाको पहुँच रहने।
- बहुखतरा जोखिम तथा क्षमता विश्लेषणमा समुदायको सहभागिता हुने।
- नगरपालिकामा तयारी/प्रतिकार्य समूहहरू निर्माण हुने।
- नगरपालिका स्तरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण योजना तर्जुमा हुने।
- नगरपालिका स्तरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण कोष स्थापना हुने।
- समुदायले व्यवस्थापन गरेका स्रोतहरूमा समान पहुँच।
- नगरपालिका स्तरमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गरिने।
- समुदायमा आधारित पूर्वचेतावनी प्रणालीहरूको स्थापना हुने भएकाले समुदाय सुरक्षित रहन मद्दत पुग्ने।
- यस योजनाले विपद् पूर्व, विपद्का समयमा र विपद् पश्चात मानिसमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न मद्दत पुऱ्याउछ।
- स्थानीय स्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गरी विपद् पूर्वतयारी, पूर्व सचेतना प्रणाली, न्यूनीकरण, रोकथाम कार्य गर्नु र प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन स्थानीय निकायलाई जिम्मेवार बनाउँछ।
- योजनाले विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने सुनिश्चितता दिन्छ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न समुदायलाई हातेमालो गर्ने वातावरण बनाउन प्रेरणा दिन्छ।
- पीडित समुदायलाई आफ्नो अधिकार र दायित्वको बारेमा सचेत गराउँछ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ।
- सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धिको लागि मार्ग प्रशस्त गर्छ।
- खानेपानी, सरसफाइ र स्वास्थ्य प्रबर्द्धनका विषयलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ।
- स्रोतको सही सदुपयोग गरी पीडित समुदायलाई प्रकोपको पीडाबाट मुक्ति दिने बाटो तयार गर्छ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थाति हुनुको साथै सेवाप्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ।

१.५ योजनाका सीमा

सरकारी, गैर सरकारी तथा स्थानीय निकायहरूले तयार पार्ने हरेक स्तरका योजना तथा कार्यक्रमहरूका आफ्नै महत्व र सीमा हुन्छन् । यस योजनाका पनि महत्वका साथै निम्नअनुसार सीमा पनि रहेका छन् :

- यो योजनाको कार्यान्वयन स्थानीय निकायहरूले आफ्नो नियमित योजना तर्जुमा प्रक्रियाको अभिन्न अङ्गको रूपमा गर्ने भएकाले विकास-निर्माणसँग सम्बन्धित भएर निरन्तर कार्यान्वयनमा रहने छन् ।
- यो योजना “स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका- २०६८ तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४ ” को मस्यौदाका अनुसार तयार गरिएको छ ।
- यस योजनाको कार्यान्वयनका लागि नगरपालिकाले आवश्यक रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्न सक्ने हुन सक्छ ।
- यस योजनाको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्तिको स्थानीय स्तरमा कम उपलब्धता रहन सक्छ ।

१.६ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि

“स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका- २०६८ तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४” को मस्यौदाका अनुसार यो योजना तर्जुमा गर्दा नगरपालिका र वडाका प्रभावित तथा सङ्कटासन्न समुदायको प्रत्यक्ष र समावेशीयुक्त सहभागिता सुनिश्चित हुने गरी समावेशी, सहभागितामूलक र यथार्थपरक बनाउन निम्नअनुसारका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरिएका छन् :

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन : नगरपालिका प्रमुख तथा सम्पूर्ण निर्वाचित जन प्रतिनिधी, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, स्थानीय राजनीतिक दलका प्रतिनिधी, स्थानीय बुद्धीजीविहरू, ज्येष्ठनागरिक, स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनिधी तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका अनुसार नगरपालिका स्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको गठन गरिएको थियो ।

नगरपालिकाको कार्यालय र नगरपालिका स्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा छलफल: नगरपालिका स्तरीय योजना बनाउने विषयमा मण्डनदेउपुर नगरपालिका तथा नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, लगायत अन्य स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनिधी तथा सरोकारवालाहरू सँग छलफल गरी नगरपालिका स्तरीय योजना बनाउने कार्यमा सहमति भएको थियो ।

योजना निर्माण अभिमुखीकरण : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको सहजीकरणमा अभिमुखीकरण गरिएको थियो । यस अभिमुखीकरणमा सहभागीहरूलाई विपद् सम्बन्धी आधारभूत विषय वस्तु जस्तै विपद्, प्रकोप, सङ्कटासन्न, जोखिम र क्षमता बारेमा बुझाई, विपद् व्यवस्थापन चक्र वारे छलफल गरिएको थियो भने सूचना संकलन विधि तथा प्रक्रियाको बारेमा छलफल तथा अभ्यास गरिएको थियो ।

नगरपालिका स्तरीय सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण : समग्र नगरपालिकाको विपद् सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने कार्य गरियो । निर्देशिकाले तोके बमोजिम सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गर्न विभिन्न औजारहरू (VCA Tools) को प्रयोग गरिएको थियो जस अर्न्तगत सामाजिक तथा प्रकोपको नक्शाङ्कन, ऐतिहासिक तथ्याङ्क, स्तरीकरण, स्रोतको विश्लेषण, मौसमी पात्रो, समस्या वृक्ष, संस्थागत विश्लेषण, प्रत्यक्ष अवलोकन तथा भेटघाट छलफल जस्ता भि.सि.ए. सर्वमान्य औजारहरूको प्रयोग गरिएको थियो ।

नगरपालिका स्तरीय सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणको पुनरावलोकन : अभिमुखीकरणमा सहभागी भएका सहभागीहरूले मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा गएर सहभागिमूलक रूपमा सूचनाको संकलन तथा सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गर्न विभिन्न औजारहरू (VCA Tools) को प्रयोग गरी आएको विवरणहरूको नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा छलफल तथा पुनरावलोकन गरिएको थियो तथा पुनरावलोकन कार्यक्रममा सहभागीहरूबाट आवश्यकता अनुसार विवरणहरू थप घट गरिएको थियो ।

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

योजनाको खाका लेखन कार्य : सहभागिबाट आएको सूचना र योजना बैठकमा गरिएको योजनाको आधारमा विपद् जोखिम व्यवस्थापन विज्ञ र विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले संयुक्त रूपमा योजना लेखने कार्य सम्पन्न भएको थियो । यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तयार गरिएको थियो ।

योजनाको प्रस्तुती र सुझाव संकलन गोष्ठी : खाकाको रूपमा तयार गरिएको योजनालाई पुनः नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा एक दिने गोष्ठीको आयोजना गरी छलफल गरिएको थियो । गोष्ठीका सहभागीहरूले योजनामा थप्नु पर्ने बुंदाहरू र आवश्यक सल्लाह सुझाव दिएका थिए ।

योजनाको अन्तिम लेखन कार्य र योजनाको तयारी : नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति तथा सहभागीहरूबाट आएको सुझावलाई पनि समेटेर विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनाको तयारी कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

१.७ योजना कार्यान्वयन रणनीति :

१.७.१ योजनाको स्वीकृति :

नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिबाट तयार भएको नगरपालिकास्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनालाई नगरपालिकाले आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी गाउँपरिषद्बाट स्वीकृत गराईने छ ।

१.७.२ बजेट व्यवस्था :

- ७.२.१ स्वीकृत योजनाले निर्धारण गरेका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि नगरपालिकाले आफ्नो क्षमताले भ्याएसम्म बजेट विनियोजन गर्नेछ ।
- ७.२.२ योजना कार्यान्वयनको लागि नगरपालिकाले जिल्ला विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, जिल्ला समन्वय समिति, विषयगत कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा दातृ निकायसमेतको समन्वय र सहयोगमा बजेटको व्यवस्था गर्नेछ ।

१.७.३ योजना कार्यान्वयन :

- ७.३.१ नगरपालिकाले स्वीकृत विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति मार्फत् कार्यान्वयन गराउन प्राथमिकता दिनेछन् ।
- ७.३.२ नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले स्वीकृत योजना विषयगत कार्यालय, समुदाय, सङ्घसंस्था तथा निजी क्षेत्र एवं समुदायमा आधारित विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति समेतको सहयोग लिई कार्यान्वयन गर्नेछ ।

१.८. योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन :

- ८.१ नगरपालिकाले वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको समेत नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ ।
- ८.२ नगरपालिका स्तरमा गठित अनुगमन समितिले विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रभावकारिता समेत मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार नगरपालिकामा सिफारिस गर्नेछ ।
- ८.३ विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन गर्ने संस्थाहरूले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय, स्थानीय निकाय र स्थानीय विकास मन्त्रालयमा पेश गर्नेछ ।
- ८.४ नगरपालिकाको कुनै पनि क्षेत्रमा उत्पन्न विपद्ले सङ्कटासन्नता, क्षमता र जोखिममा पारेको परिवर्तनलाई सम्बोधन गर्न प्रत्येक वर्ष योजनाको पुनरावलोकन गरी वार्षिक कार्यक्रम तथा योजना तयार गर्नेछ ।
- ८.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक पाँच वर्षमा योजनाको बृहत् पुनरावलोकन गरी अध्यावधिक गर्नेछ ।

खण्ड -२ : प्रकोप, सङ्कटासन्नता, क्षमता र जोखिम विश्लेषण

२.१ प्रकोप पहिचान, नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण :

मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, वडा अध्यक्ष, स्थानीय बुद्धी जीविहरू, ज्येष्ठ नागरिक, स्थानीय संघ संस्थाका प्रतिनीधि तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा के-कस्ता प्रकोपहरू छन् र त्यसमध्ये कुन प्रकोप मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ भनेर जोडी तुलना विधिबाट नगरपालिकाको स्तरीकरण गरिएको थियो। जुन यस प्रकार रहेको छ :

वडा स्तरीय प्रकोप स्तरीकरणमा देखिएका मुख्य प्रकोपहरू :

वडा	मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको वडाहरूको प्रकोप तथा प्रकोपको स्तरीकरण								
	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाचौं	छैठौं	सातौं	आठौं	नवौं
१	भूकम्प	पहिरो	हुरीवतास	आगलागी	चट्याङ	जनावर आतंक	विद्युतीय दुर्घटना	बाढी	
२	भूकम्प	पहिरो	हुरीवतास	आगलागी	चट्याङ	जनावर आतंक	विद्युतीय दुर्घटना	बाढी	खडेरी
३	भूकम्प	हुरीवतास	बाढी	चट्याङ	महामारी	आगलागी	पहिरो	असिना	
४	भूकम्प	हुरीवतास	बाढी	चट्याङ	महामारी	आगलागी	पहिरो	असिना	
५	भूकम्प	पहिरो	हुरीवतास	आगलागी	चट्याङ	खडेरी	बाढी	विद्युतीय दुर्घटना	
६	भूकम्प	पहिरो	बाढी	हुरीवतास	आगलागी	चट्याङ	खडेरी/ जनावर आतंक	महामारी	
७	भूकम्प	पहिरो	हुरीवतास	आगलागी	बाढी	चट्याङ	खडेरी	विद्युतीय दुर्घटना	
८	भूकम्प	पहिरो	हुरीवतास	आगलागी	बाढी	चट्याङ	खडेरी	विद्युतीय दुर्घटना	
९	भूकम्प	पहिरो	आगलागी	हुरीवतास	चट्याङ	बाढी	महामारी	खडेरी	विद्युतीय दुर्घटना
१०	भूकम्प	पहिरो	हुरीवतास	आगलागी	बाढी	चट्याङ	खडेरी	महामारी	जनावर आतंक
११	भूकम्प	हुरीवतास	बाढी	चट्याङ	महामारी	आगलागी	पहिरो	असिना	
१२	भूकम्प	खडेरी	हुरीवतास	जनावर आतंक	अतिवृष्टि	चट्याङ	पहिरो	असिना	

वडामा गरिएको स्तरीकरणको आधारमा नगरपालिकाका मुख्य प्रकोपहरू निम्न रहेका छन् ।

१. भूकम्प
२. पहिरो
३. हुरीवतास
४. बाढी तथा खहरे
५. आगलागी
६. चट्याङ
७. जनावर आतंक (मुख्य वादर आतंक)
८. विद्युतीय दुर्घटना
९. असिना आदि ।

वडाको स्तरीकरण पश्यात् वडाहरूको प्रकोपको स्तरीकरणलाई मध्य नजर गर्दै, मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको नगरपालिका स्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, स्थानीय बुद्धी जीविहरू, ज्येष्ठ नागरिक, स्थानीय संघ-संस्थाका प्रतिनीधि तथा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा के-कस्ता प्रकोपहरू छन् र त्यसमध्ये कुन प्रकोप मुख्य समस्याको रूपमा रहेको छ भनेर जोडी तुलना विधिबाट मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको स्तरीकरण गरिएको थियो ।

प्रकोप	भूकम्प	पहिरो	हुरीवतास	बाढी तथा खहरे	आगलागी	चट्याङ	जनावर आतंक
भूकम्प	×	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
पहिरो	×	×	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो
हुरीवतास	×	×	×	हुरीवतास	हुरीवतास	हुरीवतास	हुरीवतास
बाढी तथा खहरे	×	×	×	×	बाढी, खहरे	बाढी, खहरे	बाढी, खहरे
आगलागी	×	×	×	×	×	आगलागी	आगलागी
चट्याङ	×	×	×	×	×	×	चट्याङ
जनावर आतंक	×	×	×	×	×	×	×
अंकभार	६	५	४	३	२	१	०
स्तर	पहिलो : भूकम्प	दोस्रो : पहिरो	तेस्रो : हुरीवतास	चौथो: बाढी, खहरे	पाचौ: आगलागी	छैठौँ : चट्याङ	सातौँ: जनावर आतंक

नोट: नेपाल भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेको मुलुक हुँदा प्रकोप स्तरीकरण गर्दा भूकम्पलाई तुलनामा नराखी पहिलो नम्बरको प्रकोपको रूपमा प्राथमिकतामा राखी योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

माथिको तालिका अनुसार यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा प्रकोपको स्तरीकरण गरी विश्लेषण गर्दा भूकम्प पहिलो, पहिरो दोस्रो, हुरीवतास तेस्रो, चौथोमा बाढी तथा खहरे, पाँचौमा आगलागी, छैठौँ चट्याङ, तथा सातौँ स्थानमा जनावर आतंक (मुख्य वादर आतंक) रहेको देखिन्छ । यस नगरपालिकामा सबैभन्दा बढी क्षति भूकम्पबाट हुन सक्ने तथा

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

पहिरो, हुरीवतास र बाढीले उच्च प्रभाव पर्न सक्ने देखिन्छ । त्यसैगरी चट्याङ, आगलागी, जनावर आतंक (मुख्य बादर, बदेल, दुम्सी आदि) ले मध्यम प्रभाव पार्ने देखिन्छ ।

यसका साथै नगरपालिकामा अन्य गैह्र प्राकृतिक विपद्को रूपमा सडक दुर्घटना तथा विद्युतिय दुर्घटना पनि हुने गरेको देखिन्छ । यसैगरी यस नगरपालिकामा सुख्खा खडेरीको क्रमहरु बढ्दै गएको, पानीका मुहानहरु सुक्दै जाने गरेको, पानी कम पर्ने गरेको तथा पर्दा पनि अत्याधिक पर्ने गरेको, बेमौसमी असिनाहरु पर्ने, फलफुल तथा तरकारीहरुमा किरा बढी लाग्ने गरेको जस्ता विभिन्न जलवायु जन्य समस्या देखिएको पाईन्छ ।

२.२ सङ्कटासन्नता स्तरीकरण

२.२.१ ऐतिहासिक समयरेखा विश्लेषण फारम (विगत ३० वर्षको विवरण लिने)

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा विगतमा कुन प्रकोपबाट कस्तो विपत्ति परेको थियो भन्ने जानकारी लिन विपद्को ऐतिहासिक समयरेखा तयार गरिएको छ । यस विधिको प्रयोग गर्दा विशेष गरी ज्येष्ठ नागरिकसँग छलफल गरिएको छ । यसबाट प्रकोपको दोहोरिने प्रवृत्ति, त्यसले पुऱ्याउने भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, मानवीय वा प्राकृतिक क्षति तथा प्रभावको बारेमा जानकारी एकीकृत गर्न सकिन्छ र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका क्रियाकलाप र कार्य समय निर्धारण गर्ने आधार बनाउन सहज हुन्छ ।

मण्डनदेउपुर नगरपालिका :

वडा	विपद्	साल र महिना	स्थान	मानवीय क्षति		प्रभावित परिवार वा घरधुरी	भौतिक क्षति		आर्थिक क्षति (रुपैयाँमा)	प्राकृतिक क्षति (खेती योग्य भूमी वन)	सामाजिक क्षति	उक्त विपद् जोखिमले भविष्यमा पर्न सक्ने असर	सूचना पुष्ट्याइ
				मृत्यु	घाइते		घर	अन्य					
मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा १	भूकम्प	२०७२	साविक वालुवापाटी गा.वि.स. वडा नं.- १ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.-१)		२ जना	१५१ घरहरु पूर्णक्षति	१५१ घरहरु पूर्णक्षति	दराज, टेबल, कुर्ची, खाट, अन्नबाली, गाई, भैसी, बाखा आदि					
		२०४५					सामान्य क्षति						
	हुरीवतास	वर्षमा २ पटक						रुख विरुवा र विद्युतीय पोल भाच्ने					
	पहिरो	वर्षेनी						खेतबारी बगाउने					
	चट्याड	२०७३			१ जना								
	आगलागी	२०७३				१ घर क्षति	१ घर क्षति	अन्नबाली नष्ट					
	जनावर आतंक	निरन्तर							अन्न बाली नष्ट				

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

भूकम्प	२०७२	साविक वालुवापाटी गा.वि.स. वडा नं. -३ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १)	४ जना	१० जना		२०० घरहरु पूर्णक्षति	घर भित्रका सामग्री तथा पशु चौपाया आदि						
	२०६८					सामान्य क्षति							
	२०४५					२ घर आंशिक क्षति							
	पहिरो		२०७३										
	आगलागी		२०४६				५ घर पूर्ण क्षति						
	२०६५				१ घर पूर्ण क्षति								
भूकम्प	२०७२	साविक वालुवापाटी गा.वि.स. वडा नं.- ५ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १)	१ जना	१ जना		१०२ घरहरु पूर्णक्षति							
	२०४५					१ घर क्षति							
पहिरो	२०७१						कर्कले सिचाई कुलो बगायो						
आगलागी	२०२१					१ घरको क्षति	अन्नवाली र लुगाकपडा						
भूकम्प	२०७२		साविक वालुवापाटी वडा नं.- ६ ढाडागाँउ माथिल्लो भेग () हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १)	३ जना	५० जना		१८५ घरहरु पूर्णक्षति						
	२०४५					घरहरु आंशिक क्षति							
चट्याड	२०६८												
हुरीवतास	२०६०					६० घरहरुको							

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

							छाना उडाएको						
	विद्युतीय दुर्घटना	२०७२		१ जना									
	भूकम्प	२०७२	साविक वालुवापाटी वडा नं.- ६ चुरे थुम्का तल्लो भेग (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १)	३ जना	१५ जना		१५७ घर धुरी पूर्ण क्षति	घर भित्रका भैतिक सामग्री तथा अन्न आदि					
		२०६८					१ घर आशिक क्षति						
		२०४५					घरहरुको आशिक क्षति						
	चट्याङ	२०७१				१ जना		३ वटा बाखाको क्षति					
	हुरीवतास	२०७२					घरहरुको छाना उडाएको						
	विद्युतीय दुर्घटना	२०६८ रुख काट्दा		१ जना									
मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा २.	भूकम्प	२०७२	साविक वालुवापाटी गा.वि.स. वडा नं.-२ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- २)	१	१०		१५० घरहरु पूर्णक्षति						
		२०४५					२० घर क्षति						
	पहिरो	२०७२						खाने पानीको श्रोतहरु पुरिएको					
	भूकम्प	२०७२	साविक वालुवापाटी गा.वि.स.	जम्मा ३ २ जना वडामै १	३		१३७ घरहरु पूर्णक्षति						

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

			वडा नं -४ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- २)	जना काठमाडौं										
		२०४५					१० घर क्षति							
	पहिरो	२०६४					२ घर पूर्ण क्षति							
	हुरीवतास	२०६४			१०		५० घरको टिनको छाना उडाएको							
	चट्याड	२०६३					१ गोठको क्षति	२ गाई मरेको						
		२०६८					१ गोठमा क्षति	भैसी बाखा समेत मरेको						
		२०७३					केही घर	टिभी डिस एन्टेनाको क्षति						
	आगलागी	२०७२					कुलोको क्षति भएको	खेत बगाएको						
		२०६६					२ घर क्षति	धन, मकै, कोदोर गरगहना, नगद पैसाको क्षति						
		२०५७					१ घर १ गोठको क्षति	१ गाई र १० वटा कुखुरा नष्ट						
		२०७३						जंगलको क्षति						
	पानी परेपछि घर लडेर	२०५३				१ जनाको मृत्यु भएको								
	भूकम्प	२०७२		साविक										

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		२०४५	वालुवापाटी गा.वि.स. वडा नं.- ७											
							१ घर पूर्ण क्षति							
विधुतीय दुर्घटना		२०६६/६ ७ तिर	(हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- २)	१ घाँस काटेर आउदा										
भूकम्प		२०७२/ २०४५	साविक वालुवापाटी गा.वि.स. वडा नं.- ८ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- २)	३	१		२७० घरहरु पूर्णक्षति	दराज, टेबल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा अन्य पूर्णक्षति						
पहिरो		२०६३						खेतीयोग्य जमिनको क्षति						
आगलागी		२०६२					१ घर पूर्ण क्षति	पूर्णक्षति						
		२०६६					१ घर पूर्ण क्षति	१ गाईको मृत्यु						
चट्याड		२०७२						ट्रान्समिटरको क्षति						
महामारी		२००७		१२										
भूकम्प		२०७२	साविक वालुवापाटी गा.वि.स. वडा नं.- ९	२	१		६४ घरहरु पूर्णक्षति	घर भित्रका भौतिक सामग्री तथा अन्य अन्न पशुचौपाया						
		२०४५	(हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- २)				१-२ घर क्षति							
पहिरो		२०७२						खेतवारी विनाश						
		२०५८						अन्नवाली र खेतवारी विनाश						

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा ३ र ४	भूकम्प	२०७२	साविकको नयाँगाउ देउपुर गाविस (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ३) र मण्डनदेउपुर वडा नं.- ४)				(१ विद्यालय २०घर)						
		२०४५			२०								
		२०७२			२२	४५		१२३५					
		२०४९			३१म								
		२०५३			१ पु								
	आगलागी	२०५६					१ घर						
		२०६४					१ घर						
		२०६९					१ घर						
	चट्याड				१	१							
	विद्युतीय दुर्घटना	७४/७५		२ जना			२ घर	२ वटा विद्युतीय पोल					
मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा ५	भूकम्प		साविक गैरीबिसौना गा.वि.स. वडा नं २.(हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ५)		४ जना		११० घरहरु पूर्णक्षति						
		२०६८					सामान्य क्षति						
		२०४५					सामान्य क्षति						
	पहिरो			४ जना	३ जना			सिचाँई कुलो					

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

								फुटेको जसले गर्दा पहिरो गएको						
भूकम्प	२०७२	साविक गैरीबिसौना गा.वि.स. वडा नं ६ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ५)	१ महिला सिन्धुपाल चोक पाहुँना	६ जना		१०२ घरहरु पूर्णक्षति	दराज, टेबल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, बाख्रा, कुखुरा अन्य पूर्णक्षति							
	२०६८					सामान्य क्षति								
	२०४५					सामान्य क्षति								
	चट्याड				२ जना									
	आगलागी						१ घर पूर्ण क्षति	अन्नवाली र पैसाको क्षति						
	बाढी							जमिन तथा खेतबारी बगाउने						
भूकम्प	२०७२	साविक गैरीबिसौना गा.वि.स. वडा नं.- ७ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ५)	३ जना	१७ जना		२१३ घर पूर्ण क्षति, १ पार्टी र २ मन्दिर नष्ट	दराज, टेबल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, अन्य							
	२०४५					१५ घर क्षति								
	हुरीवतास					६० घरका छाना उडाएको								
	चट्याड			१ जना	२ जना									
	२०६५						२ वटा भैसी							

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		२०२६		१ जना				विनास					
	भूकम्प	२०७२	साविक गैरीबिसौना गा.वि.स.				५० घरहरु पूर्णक्षति						
		२०६८	वडा नं. ८ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ५)				सामान्य क्षति						
	हुरीवतास						घरका छानाहरु उडाउने	अन्नवाली विनाश					
	भूकम्प	२०७२	साविक गैरीबिसौना गा.वि.स.	१ जना	४४ जना		१९८ घरहरु पूर्णक्षति						
		२०६८	वडा नं. ९ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ५)				सामान्य क्षति						
		२०४५			२ जना		२७ घरहरु आंशिक क्षति						
	पहिरो	२०४२											
	आगलागी	२०६६					१ घरको पूर्णक्षति	लत्ताकपडाको क्षति					
	चट्याड	२०४८ तिर						१ गोरुको मृत्यु					
	बाढी	२०४२						खेतीयोग्य जमिनको विनाश					
	विद्युतीय दुर्घटना	२०७३		२ जना				खाद्यान्नको पूर्ण क्षति					
	महामारी भाडा पखाला	२०५२		१ जना									
मण्डनदेउपुर	भूकम्प	२०७२	साविक		१ जना		१०३						

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

नगरपालिका वडा ६			गैरीबिसौना गा.वि.स. वडा नं- १ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ६)				घरहरु पूर्णक्षति								
		२०४५						आशिक क्षति							
	बाढी	२०५४				३ जना									
	विफर	२०१३			५ जना	१ जना			धेरै मानिसमा असर						
	भूकम्प	२०७२	साविक गैरीबिसौना गा.वि.स. वडा नं.-३ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ६)	७ जना	५०- ६० जना			४०० घरहरु पूर्णक्षति मन्दिर २ र चर्च १ क्षति							
		२०४५			५० जना			घरहरु आशिक क्षति							
	पहिरो	२०५१/० ५२		१ जना			केही घर बगाएको								
	चट्याङ	२०४४/ ४५		१ जना	३ जना			२ घर क्षति	१ पशुको मृत्यु र अन्नपात विनास						
		२०६४		१ जना											
		२०६६		१ जना											
	बाढी	२०३५		१ जना	७ जना			खेतीयोग्य जमिन विनाश							
	महामारी	२०६४		२ जना	१ जना		२ घर क्षति	अन्नपात विनाश							
	भूकम्प	२०७२	साविक	४ जना	३ जना		६४ घरहरु								

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		२०४५	गैरीबिसौना गा.वि.स. वडा नं.- ४ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ६)				पूर्ण क्षति सामान्य क्षति							
	पहिरो	२०७२						सामान्य क्षति						
	भूकम्प	२०७२	साविक गैरी बिसौना गा.वि.स. वडा नं.- ५ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ६)	५ जना	५ जना		२०२ घरहरु पूर्णक्षति							
	बाढी	२०४५						खेतीयोग्य जमिन विनाश						
	हुरीवतास	वर्षेनी						घरका छानाहरु उडाउने						
मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा ७	भूकम्प	२०७२	साविक महादेवस्थान गा.वि.स. वडा नं.-७ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ७)		५-७ जना		१०५ घरहरु पूर्णक्षति १३ घर आंशिक क्षति	घर भित्रको भौतिक संरचना तथा अन्य						
		२०४५					५-७ घर क्षति							
	पहिरो	२०७२						४० रोपनी जमिन विनास						
	हुरीवतास	वर्षेनी						घरका छाना उडाउने						
	आगलागी	२०३६			२ जना			१ घरको	अन्नवाली र					

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

							पूर्णक्षति	लुगाकपडा जलेर नष्ट						
	बाढी	वर्षेनी						४० रोपनी खेत नष्ट						
	भूकम्प	२०७२	साविक महादेवस्थान गा.वि.स. वडा नं.- ८ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ७)	२ जना बाल बालिका	३० जना		२०० घरहरु पूर्णक्षति							
		२०६८						घरहरु आंशिक क्षति						
	पहिरो	२०७३						घरहरुमा क्षति						
	हुरीवतास	२०७१						१२ घरका छानाहरु उडाएको						
	बाढी	२०६५			१ जना									
	भूकम्प	२०७२		साविक महादेवस्थान गा.वि.स. वडा नं.- ९ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ७)	१० जना	३० जना		३८६ घर पूर्णक्षति						
		२०४५						घरहरु आंशिक क्षति						
	आगलागी	२०३६			२ जना			१ घर र १ गोठको पूर्ण क्षति	१ गोरुको क्षति					
		२०७१				१ जना								
	बाढी	२०५७		१ जना										
		२०६५			१ जना									
	चट्याङ	२०६७		१ जना										
		२०६९			१ जना				१ राँगो मरेको					
मण्डनदेउपुर नगरपालिका	भूकम्प	२०७२	साविक महादेवस्थान	९ जना	१५-२० जना		४७२ घरहरु	घर तथा संरचना भित्रका						

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

वडा ८			गा.वि.स. वडा नं.-१ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ८)				पूर्णक्षति	दराज, टेबल, कुर्ची, खाट, तथा अन्नबाली, गाई, भैसी, पूर्णक्षति						
		२०४५						१० घर क्षति						
	पहिरो	२०७३						१ घर पूर्ण क्षति						
	हुरीवतास	२०७२						घरका छानाहरु उडाएको						
	आगलागी	२०४६						२ घर पूर्णक्षति	बालीनाली नष्ट					
	बाढी	२०६५			१ जना									
		२०७३							१ गाई मरेको					
	चट्याड	२०६७			२ जना			श्री डेडीथुम्का मा.वि.को भवन चर्केको						
	भूकम्प	२०७२	साविक महादेव स्थान		१५ जना		२७८ घरहरु पूर्णक्षति							
		२०४५	गा.वि.स. वडा नं.-२ (हालको मण्डनदेउपुरवडा नं.- ८)					घरहरु आंशिक क्षति						
	चट्याड	२०५०			१ जना									
		२०७३		गाई भैसी मरेको										

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		२०७४		गाई भैसी मरेको													
मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा ९	भूकम्प	२०७२	साविक महादेवस्थान गा.वि.स. वडा नं.- ३ (हालको मण्डनदेउपुरव डा नं.- ९)		१० जना		२९२ घरहरु पूर्णक्षति	दराज, टेबल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा अन्य पूर्णक्षति									
		२०४५				आशिक क्षति											
	पहिरो	२०५०			१ जना पुरुष				खेतीयोग्य जमिन विनाश								
	चट्याड	२०५६			१ जना पुरुष	१ जना		१ घर र गोठको क्षति									
		२०५१				१ जना			२ वटा भैसीको विनास								
		२०६२				१ जना											
	विद्युतीय दुर्घटना	२०६७						१ घरको पूर्ण क्षति									
	भूकम्प	२०७२		साविक महादेवस्थान गा.वि.स. वडा नं.- ४ मैदान माथिल्लो भेग हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ९)				३२ घरहरु पूर्णक्षति									
		२०४५						२० घरहरु पूर्ण क्षति	अन्नवाली लत्ताकपडा र भाडाकुडा क्षति								
	पहिरो	वर्षेनी															
	हुरीवतास	वर्षेनी							घरका छानाहरु								

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

						उडाउने							
	बाढी	२०७३				१ घर क्षति							
	भूकम्प	२०७२	साविक महादेवस्थान वडा नं.- ४		१६ जना	२१६ घर धुरी पूर्ण क्षति							
		२०४५	रानीटार खर्क तल्लो भेग (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ९)			१०५ घरहरुको आशिक क्षति							
	बाढी	२०४२					२०० रोपनी खेतीयोग्य जमिनको क्षति						
	चट्याड	२०५२			१ जना								
		२०१०			१ जना								
	भूकम्प	२०७२	साविक महादेवस्थान वडा नं.- ५	४ जना	५ जना	१०० घरहरु पूर्णक्षति							
		२०४५	मैदान माथिल्लो भेग (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ९)			३ घरहरु पूर्ण क्षति	अन्नवाली लत्ताकपडा र भाडाकुडा क्षति						
	पहिरो	२०७२					खेतीयोग्य जमिनको विनास						
	हुरीवतास	वर्षेनी				घरका छानाहरु उडाउने	अन्नवालीको विनास						
	आगलागी	२०६९				१ घर क्षति	अन्नवाली क्षति						
	चट्याड	२०६९		१ जना	२ जना		२ भैसी र १ गोरुको क्षति						

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

भूकम्प	२०७२	साविक महादेवस्थान वडा नं.-५ रानीटार तल्लो भेग (हालको मण्डनदेउ पुरवडा नं.- ९)												
आगलागी	२०७२		५ जना	५ जना			वनको विनाश							
भूकम्प	२०७२		साविक महादेवस्थान गा.वि.स. वडा नं.- ६ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ९)				१२० घरहरु पूर्णक्षति							
	२०६८						सामान्य क्षति							
	२०४५			५ जना	२ जना		२०-२५ घर क्षति							
पहिरो	२०५७						१ घर पूर्ण क्षति	गाई, भैसी र अन्नवाली पूर्ण क्षति						
हुरीवतास	वर्षेनी						घरका छानाहरु उडाएको							
बाढी	वर्खामा				४ जना									
चट्याड	२०७२						१ घर पूर्ण क्षति							
खडेरी	२०७२						पानीका मुहान सुक्ने र अन्नवाली लगाउन गाह्रो							

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा १०	भूकम्प	२०७२	साविका चण्डेनी गा.वि.स. वडा नं.- १. (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १०)	४ जना	५० जना		१४४ घर पूर्णक्षति	दराज, टेबल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, तथा पशुचौपाया आदि					
		२०६८					सामान्य क्षति						
	हुरीवतास	वर्षेनी					घरका छानाहरु उडाएको	अन्नवाली विनाश					
	विद्युतीय दुर्घटना	२०६७ तिर		१ जना									
	विद्युतिय दुर्घटना	२०६८		१ जना									
	भूकम्प	२०७२	साविका चण्डेनी गा.वि.स. वडा नं.- ३ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १०)	१ जना	१० जना		८६ घर पूर्ण क्षति	दराज, टेबल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा अन्य पूर्णक्षति					
		२०६८					सामान्य क्षति						
	पहिरो	२०४८					१ घर क्षति सार्की गाउँ	अन्नवाली					
	हुरीवतास	२०५०		१ जना	१ जना		१ घर क्षति	प्लड, दराज र अन्नवालीमा क्षति					
	खोला तँदा	२०४३/ ४४ तिर		१ जना				डडाली थोकमा खोला तँदा					

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

भूकम्प	२०७२	साविका चण्डेनी गा.वि.स. वडा नं.- ४ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १०)		१ जना		१२८ घरहरु पूर्णक्षति	दराज, टेवल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा अन्य पूर्णक्षति					
	२०६८					२ घर पूर्णक्षति						
	२०४५					आशिक क्षति						
	पहिरो		२०७०				सामान्य क्षति					
	हुरीवतास		२०५४				केही घरहरु क्षति					
भूकम्प	२०७२	साविका चण्डेनी गा.वि.स. वडा नं.- ५ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १०)	३ जना	२ जना		१०० भन्दा वढी घर पूर्णक्षति	दराज, टेवल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा अन्य पूर्णक्षति					
	२०४५					केही घर क्षति भएका						
	पहिरो		२०६५				भिस्मे भिर खसेको					
	हुरीवतास		२०५४				२ घर पूर्णक्षति	बालीनली नष्ट				
	आगलागी		२०४६		२ जना		१ घर पूर्ण क्षति	अन्नवाली, लुगाकपडा क्षति				

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	चट्याड	२०७२						सामुदायीक वनमा आगलागी भएको						
	महामारी	२०७२			केही									
	नदिमा डुबेर	२०५१			१ महिला			इन्द्रावति नदिले बगाएर						
	भूकम्प	२०७२	साविक चण्डेनी गा.वि.स. वडा नं.- ६ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १०)	६ जना	६ जना		१६३ घर पूर्ण क्षति	क्षति पूर्ण						
		२०४५												
		२०६५						३० घर पूर्ण क्षति						
	पहिरो	२०५४							खेतीयोग्य जमिनको क्षति					
	हुरीवतास	२०४६				१ जना			विद्युतीय संरचना विनाश					
		२०७२							सामान्य					
	आगलागी	२०७२				१ जना		जंगलको क्षति						
	चट्याड	२०३६				१ जना								
	इन्द्रवति नदिमा	२०५१				१ जना			खोला तँदा डुबेर					
	भूकम्प	२०७२		साविक चण्डेनी गा.वि.स.७ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १०)	४ जना	२ जना		७५ घर पूर्णक्षति	दराज, टेवल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा अन्य पूर्णक्षति					

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		२०६८					सामान्य क्षति						
		२०४५					५ घरमा क्षति						
	पहिरो						सामान्य क्षति						
	आगालागी	२०६१					वन जंगलको क्षति						
	भूकम्प	२०७२	साविक चण्डेनी गा.वि.स.८ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १०)		३ जना		१०० घर पूर्णक्षति	दराज, टेवल, कुर्ची, खाट, अन्नवाली, गाई, भैसी, बाखा, कुखुरा अन्य पूर्णक्षति					
		२०६८					सामान्य क्षति						
	महामारी				३ जना								
	भूकम्प	२०७२	साविक चण्डेनी गा.वि.स.९ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- १०)	४ जना (२ जना त्यही वडाको २ जना बाहिरी वडाको)			९२ घर पूर्ण क्षति	पूर्ण क्षति					
		२०६८					घरहरु आशिक क्षति						
	बाढी	२०५८						खेतको क्षति					
मण्डनदेउपुर	भूकम्प	२०४५	साविक	०	सामान		३५ घर						

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

नगरपालिका वडा ११		भाद्र ५	जैसीथोक मण्डन गाविस१-९ (हालको मण्डनदेउपुर वडा नं.- ११)		य १०									
		२०६८ अश्विन १ गते		०	०		२ घर							
		२०७२ वैशाख १२		७	१२		सबै संरचना क्षति							
	हुरीवतास	२०१८ साल वैशाख					१५, २० घरको छाना उडाएको							
		२०७१ चैत्र २१					२० वटा घरको छानो उडायो							
	आगलागी	२०७३ वैशाख १७					१ घर	भैसी ४ वटा						
		२०६९ असार २९						तरकारी बाली लगाएत पक्की पुल क्षति						
	महामारी - आँखा पाक्ने रोग)	२०६२ साल				३०० भन्दा बढि विरामी								
	चट्याड	२०५६ २०६२ २०६३					१० वटा घर क्षति	मिटरवाक्समा क्षति, बिजुलीका सामग्रीहरु क्षति						
	विद्युतीय दुर्घटना													

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा १२	भूकम्प	२०७२	वडा नं.- १२	२९ जना			करिब ११७४ घरधुरी पुर्णक्षति	३२६४, पशुचौपायाको मृत्यु १०० कुखुरा आदि						
	पहिरो	२०६८/ ६/९		१ जना			१ घर							
	हुरीवतास	२०७२ जेष्ठ						घरको छानो उडाएको तथा अन्नहरु						
	चट्याड	२०६७			२ जना		१ घर							
	जनावर आतंक (बादर)	हरेक वर्ष						२५ प्रतिशत मकै क्षती, तथा अन्नवाली						

ऐतिहासिक समय रेखाको सूचनालाई हेर्ने हो भने भूकम्पले विगतका वर्षहरूमा सामान्य मात्र क्षति गरेको भएता पनि पछिल्लो पटक २०७२ सालको भूकम्पले यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा जनधनको क्षति गऱ्यो । त्यसैगरी विगतको ईतिहासमा पहिरो, बाढी, आगलागी, चट्याड तथा महामारीका कारण पनि मानविय मृत्यु तथा क्षति हुने गरेको छ ।

२.२.२. प्रकोप, मौसमी तथा बालीपात्रो :

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा कुन समयमा कुन प्रकोप हुन्छ भनेर पत्ता लगाई त्यसको समयरेखा तयार गर्नुपर्छ जसलाई प्रकोप पात्रो भनिन्छ । यसको लागि निम्नबमोजिमको तालिका तयार गरिएको छ :

२.१ प्रकोप पात्रो :

प्रकोप		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत
भूकम्प	पहिले (३० वर्ष)	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
	अहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
पहिरो	पहिले			√	√	√							
	अहिले				√	√	√						
हुरीवतास	पहिले	√	√										√
	अहिले	√	√									√	√
बाढी, खहरे	पहिले			√	√	√							
	अहिले				√	√	√						
आगलागी	पहिले	√	√										√
	अहिले	√	√									√	√
चट्याड	पहिले (३० वर्ष)	√	√	√									√
	अहिले	√	√	√	√	√							√
जनावर आतंक	पहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
	अहिले	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

माथि दिईएको प्रकोप पात्रोमा ३० वर्ष अघि प्रकोप आउने समय र अहिले प्रकोप आउने समयको बारेमा उल्लेख गरिएको छ । यस प्रकोप पात्रो अनुसार भूकम्प र जनावर आतंकको जोखिम ३० वर्ष अघि र अहिले पनि बाह्रै महिना जोखिम हुने गरेको देखिन्छ । यसैगरी ३० वर्ष पहिले असार, साउन, भदौमा पहिरोको जोखिम हुने गर्दथ्यो भने अहिले साउन, भदौ र असोजमा जोखिम हुने देखिन्छ । यसैगरी ३० वर्ष पहिले हुरीवतासको जोखिम वैशाख, जेठ र चैतमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले वैशाख, जेठ र फाल्गुण, चैतमा जोखिम हुने गर्दछ । यसैगरी ३० वर्ष पहिले असार, साउन, भदौमा बाढीको जोखिम हुने गर्दथ्यो भने अहिले साउन, भदौ र असोजमा जोखिम हुने देखिन्छ । त्यस्तै आगलागीको जोखिम ३० वर्ष पहिले वैशाख, जेठ र चैतमा महिना हुने गर्दथ्यो भने अहिले वैशाख, जेठ, फाल्गुण र चैतमा

महिनमा जोखिम हुने देखिन्छ । त्यसैगरी चट्याङको जोखिम पहिले बैशाख, जेठ, असार र चैतमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले वैशाख, जेठ, असार, साउन, भदौ र चैतमा जोखिम हुने गर्दछ ।

२.२ मौसमी पात्रो :

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत
मनसुन वर्षा	पहिले (३० वर्ष)			√	√	√							
	अहिले		√	√	√	√							
हिउँदे वर्षा	पहिले (३० वर्ष)								√	√	√		
	अहिले		√									√	√
आगलागी	पहिले (३० वर्ष)		√										√
	अहिले		√									√	√
गर्मी	पहिले (३० वर्ष)	√	√				√						
	अहिले	√	√	√	√	√							
जाडो	पहिले (३० वर्ष)								√	√	√		
	अहिले								√	√	√	√	
असिना	पहिले (३० वर्ष)	√	√	√									
	अहिले	√	√						√				√

माथि दिइएको मौसमी पात्रो अनुसार, ३० वर्ष पहिले मनसुन वर्षा असार, साउन र भदौ महिनामा जोखिम हुने गर्दथ्यो भने अहिले जेठ, असार, साउन र भदौमा जोखिम हुने गर्दछ । यसैगरी हिउँदे वर्षा पहिले मङ्सिर, पुस र माघ महिनामा जोखिम हुने गर्दथ्यो भने अहिले जेठ, फाल्गुन र चैत महिनामा जोखिम हुने गर्दछ । आगलागीको जोखिम ३० वर्ष पहिले वैशाख, जेठ र चैतमा महिनमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले वैशाख, जेठ, फाल्गुन र चैतमा महिनमा जोखिम हुने देखिन्छ । यसैगरी गर्मीको कारणले पहिले वैशाख, जेठ र असोजमा जोखिम हुने गर्दथ्यो भने अहिले वैशाख, जेठ, असार, साउन, भदौमा जोखिम हुने गर्दछ । यसका साथै पहिले जाडोको कारणले जोखिम मङ्सिर, पुस र माघमा हुने गर्दथ्यो भने अहिले मङ्सिर, पुस, माघ र फागुनमा जोखिम हुने गर्दछ । यसका साथै असिनाको जोखिम वैशाख, जेठ र असारमा जोखिम हुने गर्दथ्यो भने अहिले वैशाख, जेठ, मङ्सिर र चैत महिनामा जोखिम हुने गर्दछ ।

२.३ बाली र वनस्पति पात्रो :

बाली र वनस्पति पात्रो तयार गर्दा समुदायको प्रमुख ३ बाली वा वनस्पतिसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरु कुन-कुन समयमा गरिन्छ भनी पत्ता लगाउन निम्न बमोजिमको तालिका प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत
धानको बीउ लगाउने	पहिले (३० वर्ष)	√	√										
	अहिले	√	√										
धान रोप्ने	पहिले (३० वर्ष)			√	√								
	अहिले			√	√								
धान काट्ने	पहिले								√	√			
	अहिले								√	√			
विरुवाको फूल र फल लाग्ने समय	पहिले			√	√								
	अहिले			√	√								
गहुँ छर्ने	पहिले									√	√		
	अहिले								√	√	√		
गहुँ काट्ने	पहिले	√											
	अहिले	√											

माथि दिईएको बाली तथा वनस्पति पात्रो अनुसार, (३० वर्ष) पहिले यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाका समुदायले धानको बीउ वैशाख र जेठ महिनामा लगाउने गर्दथे भने अहिले पनि वैशाख र जेठ महिनामा लगाउने गर्दछन् । यसैगरी यहाँका समुदायले पहिले असार र साउन महिनामा धान रोप्ने गर्दथे भने अहिले पनि असार र साउन महिनामा नै धान रोप्ने गर्नुका साथै पहिले मङ्सिर र पुस महिनामा धान काट्ने गर्दथे भने अहिले मङ्सिर र पुस महिनामा नै धान काट्ने गर्दछन् । यसैगरी यहाँका समुदायले पहिले असार र साउन महिनामा विरुवाको फूल र फल लगाउने गर्दथे भने अहिले पनि असार र साउन महिनामा विरुवा तथा फल लगाउने गर्दछन् । यसैगरी यहाँका समुदायले पहिले पुस र माघमा गहुँ छर्ने गर्दथे भने अहिले मङ्सिर, पुस र माघ महिनामा गहुँ छर्ने गर्दछन् । यसका साथै पहिले जेठ महिनामा गहुँ काट्ने गर्दथे भने अहिले पनि जेठ महिनामा नै गहुँ काट्ने गर्दछन् ।

२.२.३.नगरपालिकाको सडकटासन्नता स्तरीकरण :

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा विगतमा के-कस्ता प्रकोपका घटना भएका थिए, तिनको सूची तयार गरी त्यसबाट भएको क्षतिको विवरण तयार गरी प्राप्त सूचनाको विश्लेषणबाट कुन वडाको कुन वस्ती कुन प्रकोपका कारण कुन स्तरमा सडकटासन्न छ भन्ने पत्ता लाग्नेछ । यसै आधारमा विभिन्न प्रकोपका दृष्टिले समुदाय तथा नगरपालिकाको वडा र त्यहाँका कति घरपरिवार सडकटासन्न छन् भनेर स्तरीकरण गरिएको छ ।

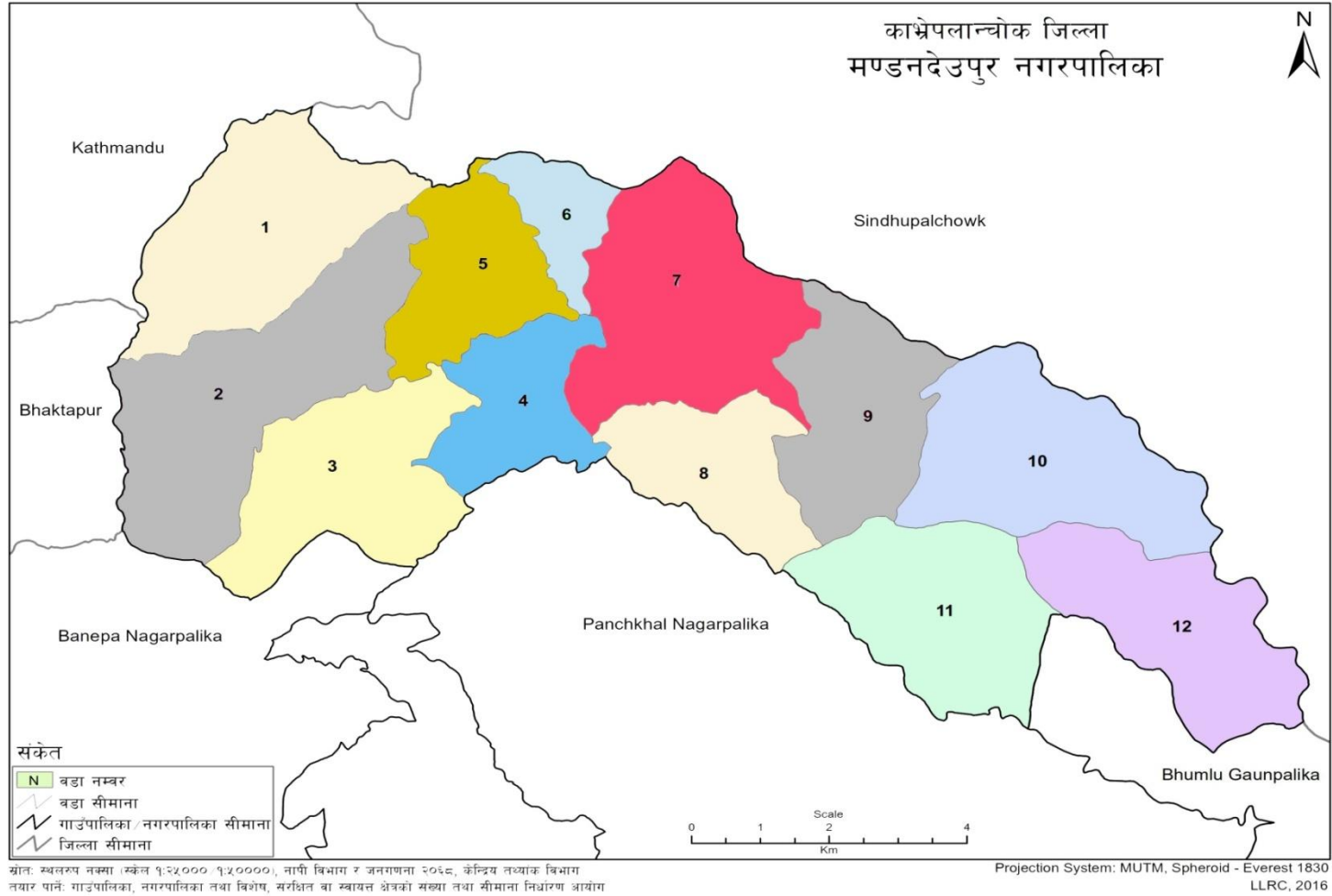
नगरपालिका	प्रकोपको सन्दर्भमा	गाउँ तथा टोल	उच्च सडकटासन्न	मध्यम सडकटासन्न	न्यून सडकटासन्न	पुष्ट्याइँका आधार
मण्डनदेउपुर नगरपालिका	भूकम्प		नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडा			नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	पहिरो		सर्वाभाङ तिमिल्सेना टोलको १५ घरधुरी, लहरे डाँडा पहिरो ३० घरधुरी, जामुने पहिरो छाप रानी वनको अर्चलेको खेतीयोग्य जमिन करिब ३०० रोपनी तथा खानेपानी समेत			नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
			तातोपानी धारा पहिरोका कारण बस्ताकोटी परिवारको २० घर, गाइनेभिर गुरुङ्ग गाउँ, मकैबारीको करिब २० घर तामाङ बस्ती र ठकालटोलको १६ घर बस्ती तथा खेतीयोग्य जमिन			नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	पहिरो		थानमारे-५, कोदारी-६, मुलबारी-८ छेडापहिरो, जेमदार खोल्सीका कारण विपन्न बस्ती ६ कोदारी बस्ती सडक ५को खेतीयोग्य जमिन			नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति

		बाडगेर -७, रातो पहिरो -८, छिनेको पहिरो-८, थरथरे पहिरो -६			नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
		जुडिखोल्सा, ढोडिनी खोल्सा			" "
		वडा नं.-९ कुवापानी दलित बस्ती, शेरावेसी			" "
		वडा नं.-१० र १२ को रामपुर डाँडा, हलेदे छाप, ठुलो पहिरो			" "
		वडा नं.-१० को धारापानी, हलेदेटार, आपको चौतारा, माभीखोला, स्वास्थ्य चौकीमा			" "
	हुरीवतास	नगरपालिका भरी			" "
	बाढी	चाखोला बाढी वडा नं.- २,३,४,५,६,७,८,९,१०,११ खेतियोग्य जमिन कटान तथा बस्ती जोखिममा			" "
		वडा नं-१,५,६,७,९,१०,१२ मा इन्द्रावती ढाड खोलाका कारण बस्ती, बजार तथा खेतियोग्य जमिन कटान			" "
		वडा नं.-९, इन्द्रावती नदी बगुवा, वडा नं.-९ चाखोला सिउडीटार दोभान			" "

		वडा नं.- १० नेवारवस्ती मकैटार, इन्द्रावती नदी वडा नं.-१० आपचौर, माभीगाउँ, नारिमखर्क			" "
		वडा नं.-११ फेदी चाखोला			" "
		वडा नं.-१२ इन्द्रावती नदी बेतिनि खोला			" "
		तल्लो सिङगे बाढी सिङगेटोलको ५० घर			" "
	आगलागी	मण्डनदेउपुर नगरपालिका १-१२ वडा सबै			" "
	चट्याड	मण्डनदेउपुर नगरपालिका १-१२ वडा सबै			" "
	जनावर आतंक	मण्डनदेउपुर नगरपालिका १-१२ वडा सबै			" "
	सडकदुर्घटना	नगरकोट वडा नं.- २ हुदै ३,४ सडक र वडा नं. १ बालुवापाटी, गिरधरे चुरी थुम्का सडक			" "
		९,१०, ११,१२ माभीगाउँ, माइटार, हिगुवापाटी, महादेवस्थान, जोगीटार, दोलालघाट, चण्डेनी, ज्याम्दी, जैशीथोक, भाटपोल			" "
	विद्युतीय दुर्घटना	मण्डनदेउपुर नगरपालिका १-१२ वडा सबै			" "

२.३ प्रकोप विश्लेषण

२.३.१ नक्साङ्कन

नोट : हरेक वडाको सामाजिक स्रोत तथा जोखिम नक्सा अनुसूचीमा रहेको छ ।

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

२.३.२. लक्षित समूह छलफल :

सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणका विभिन्न औजारको प्रयोबाट प्राप्त सूचना तथा तथ्याङ्कको पुनरावलोकन, अनुगमन वा परीक्षण र छुटेका विषय पत्ता लगाउन समुदायको सानो समूहमा छलफल गर्नु नै लक्षित समूह छलफल हो । समुदायका महिला, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, जनजाति र अल्पसंख्यक समेत सबै वर्गलाई समेटेर यस प्रकारको छलफल गरिएको छ । यस्तो छलफलमा सबै सहभागीलाई समान रूपले आफ्ना विचार र भनाइ राख्न प्रोत्साहित गरिएको छ । विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका कारण त्यस वडाको कृषि, पशुपालन तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलवायु जन्य प्रकोप, जलस्रोत र उर्जा, भौतिक पूर्वाधार, मानव स्वास्थ्य आदि क्षेत्रहरूमा ३० वर्ष पहिले र हाल महसुस गरिएका असर तथा प्रभाव एवं भविष्यको अनुमानका बारेमा छलफल गरि निम्नअनुसारको ढाँचामा सूचीकृत गरिएको छ :

क्र.स.		३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	कारण	कारक तत्व	सम्भावित समाधानका उपाय	कैफियत
१	विपद् र विपद्का सवाल	भूकम्प ३० वर्ष पहिले महसुस नगरिएको	२०७२ सालको भूकम्पले जनधनको क्षति गरेको	भौगोलिक तथा भौगर्भिक	कमजोर संरचना	भवन निर्माण संरचना अनुसार घर तथा भौतिक संरचना निर्माण गर्ने, समुदायमा सचेतना फैलाउने	
		पहिरोको जोखिम रहेको	भूकम्प तथा सडक संरचनाले पहिरो निम्त्याएको	भूकम्प तथा अव्यवस्थित सडक	जनचेतनाको कमी	पहिरो नियन्त्रण पहल गरिनु पर्ने, जनचेतना फैलाउने	
		हुरीवतासले सामान्य क्षति गर्ने गरेको	हालका वर्षमा हुरीवतासको जोखिम बढेको	भूकम्प पछि अस्थायी त्रिपाल र टहरामा बस्नु पर्ने बाध्य	कमजोर जस्ता पाताहरू	पुनर्निर्माणका काम छिटो हुनु पर्ने तथा सचेतना फैलाउन पर्ने	
		बाढीको जोखिम	अत्याधिक वर्षाका कारण बाढीको जोखिम हुने	खोला किनारको खेती योग्य जमिन तथा संरचना	जनचेतनाको कमी	खोला किनारमा तटबन्ध लगाउने, तारजाली लगाउने तथा वृक्षारोपण गर्ने	
		आगलागी क्षति गर्ने गरेको	हाल पनि आगलागी क्षति बढ्दै गरेको	विद्युतिय संरचनाको, वन नजिक वस्ती,	जनचेतनाको कमी	जनचेतना प्रवाह गर्ने, सामुदायिक वनमा आगलागी हुन तथा डडेलो	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		चट्याडले क्षति गर्ने गरेको	हाल चट्याडको जोखिम बढ्दै गरेको	लापरवाही विद्युतिय संरचनाको अव्यवस्थित प्रयोग	जनचेतनाको कमी	लाउन नदिने विद्युतिय संरचनाको व्यवस्थित प्रयोग गर्ने तथा समुदायमा जनचेतना प्रवाह गर्ने
२	जीविकोपार्जन तथा खाद्य सुरक्षा (जस्तै: उत्पादन बढ्नु वा घट्नु, कृषि प्रणाली वा प्रक्रियामा आएको फरक, स्थानीय प्रजाति हराउनु वा नयाँ प्रजाति प्रयोगमा आउने)	जीविकोपार्जनको लागि ३० वर्ष पहिले अधिकांस समुदाय कृषि पेशामा आश्रीत रहेने गरेको स्थानीय जातका धान मकै गहुँ आदि उत्पादन हुने गरेको, कृषि तथा खाद्य उत्पादन सम्बन्धी सचेतना तथा प्रविधिका विकास धेरै नभएको	हालका दिनमा कृषि तथा पशुपालनको व्यवसायीक उत्पादन बढ्न गएको तर कृषिमा राशायानीक मलहरुको बढी प्रयोग हुन थालेको, व्यवसायीक रुपमा नै तरकारी खेती हुने गरेको तथा राशायानीक मल तथा विषादीको प्रयोग बढ्न थालेको	उत्पादन बढाउन राशायानीक मलहरुको प्रयोग हुने	जनचेतनाको कमी तथा लापरवाही	कृषिमा आधुनिककीकरण गर्नु पर्ने, तालिमा तथा औजारहरुको व्यवस्था गर्नु पर्ने, समुदायमा कृषि प्राविधिकहरु खटाउनु पर्ने
३	मानव स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा महामारी	मानव स्वास्थ्य अवस्था सामान्य, सरसफाइको अवस्था पनि न्यून रहेकाले महामारीको वृद्धि भएको, धामी भाँक्रीमा विश्वास	मानव स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार भएको, खानेपानीको अवस्था राम्रो भएको, सरसफाइको अवस्थामा सुधार आएको, धामी भाँक्रीमा विश्वास नगर्ने	शिक्षा तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको उपलब्धता, शिक्षा तथा जनचेतनाको कारण सरसफाइको अवस्थामा सुधार भएको	अन्धविश्वास, रुढीवादी परम्पराको पालना नगर्ने, पानी शुद्धिकरणमा गरी पिउने	शिक्षा, स्वास्थ्य तथा खानेपानीमा सबैको पहुँच पुऱ्याउने, पानीको मुहानको सरसफाइ र शुद्धिकरण बारे ज्ञान दिने, खानेपानीको मुहानको खोजी गर्ने

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

४	वन तथा जैविक विविधता (जस्तै: वा नयाँ प्रजाति देखा पर्नु, कुनै प्रजाति लोप हुनु)	धना जङ्गल, जनावर तथा पशुपन्छी र जडिबुटीको संख्या प्रशस्त हुन्थ्यो,	जङ्गली जीवजन्तु लोप हुँदै गएको, जडिबुटीको कमी, डढेलो बढी लाग्ने गरेको	जनसंख्या वृद्धि, जनचेतनाको कमी, बसाईसराइ, वातावरण प्रदूषण	जनसंख्या वृद्धि, वनजङ्गल फडानी	वृक्षारोपण गर्ने जङ्गलको सही सदुपयोग गर्ने, बृहत रूपमा जनचेतनाको कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,
५	जलश्रोत तथा उर्जा (जस्तै: पानीका मुहानहरु सुक्ने वा नयाँ श्रोतहरु देखा पर्नु)	प्रशस्त मात्रामा पानीका मुहानहरु, पोखरी, खोलानाला भएको, काठ दाउराको अत्याधिक प्रयोग,	पानीका मुहानहरु सुक्दै जानु, विभिन्न जेनेरेटर तथा विद्युत शक्तिको वृद्धि भएको, LP gas, गोबर ग्यासको अत्याधिक प्रयोग, भूकम्प पछि पानीको मुहान सुक्नेको	भूकम्प तथा पहिरो	भूकम्पका कारण पानीका मुहानहरु सुक्नु	वृक्षारोपण गर्ने, पानीका मुहानहरु तथा वनजङ्गलको संरक्षण तथा सम्बर्धन गर्ने, सुरक्षित तरीकाले उर्जा शक्तिको व्यवस्थापन गर्ने

विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका कारण यस नगरपालिकाको कृषि, पशुपालन तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, जलवायु जन्य प्रकोप, जलस्रोत र उर्जा, भौतिक पूर्वाधार, मानव स्वास्थ्य आदि क्षेत्रहरुमा ३० वर्ष पहिले र हाल महसुस गरिएका असर तथा प्रभाव पछिल्लो समयमा बढ्दै गएको देखिन्छ । जीविकोपार्जनको लागि ३० वर्ष पहिले अधिकांश समुदाय कृषि पेशमा आश्रीत रहने गरेको स्थानीय जातका धान मकै, गहुँ आदि उत्पादन हुने गरेको हालका दिनमा कृषि तथा पशुपालनको व्यवसायीक उत्पादन बढ्न गएको तर कृषिमा राशायानीक मलहरुको बढी प्रयोग हुन थालेको, व्यवसायीक रूपमा नै तरकारी खेती हुने गरेको तथा राशायानीक मल तथा विषादीको प्रयोग बढ्न थालेको, फलफुलमा किराबढी लाग्ने कुहीन थालेको, धान, मकै, गहुँमा पोके तथा किरा लाग्ने गरेको तथा जङ्गली जीवजन्तु लोप हुँदै गएको जस्ता समस्याहरु देखिएको छ, ३० वर्ष पहिले तथा हालको अवस्थाहरु हेर्दा यहाँको समुदायमा जलवायु जन्य समस्याहरु बढ्दै गएको देखिन्छ ।

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

२.३.३. जोखिम र समस्या विश्लेषण

नगरपालिका भित्र हुने प्रकोप, त्यसको कारण र प्रभावको पहिचान गर्नु पर्छ । यसको लागि माथि उल्लेखित सबै खालका प्रकोप, जोखिमको पहिचान, प्रकोप हुने महिना र ऐतिहासिक समयरेखाको आधारमा प्रकोपको आवृत्ति र त्यसको मूल कारण तथा सम्भावित समाधानका उपायहरू के-के हुनभनेर पहिचान गरेर तल प्रस्तुत गरिएको छ :

मण्डनदेउपुर नगरपालिका :

क्र.सं.	समस्या वा प्रकोप	गाउँ तथा टोल	कारण	कारक तत्व	प्रभाव	सम्भावित उपायहरू	समाधानका उपायहरू
१	भूकम्प	सम्पूर्ण वडाहरू	<ul style="list-style-type: none"> ✚ भौगोलिक कारण ✚ प्राकृतिक कारण 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ कमजोर भौतिक संरचना 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ मानिसको मृत्यु हुने तथा घाईते हुने ✚ खानेपानीको अभाव सृजना हुने ✚ मनोवैज्ञानिक असर ✚ बासस्थानको विनास ✚ खाद्यान्नको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ भूकम्प सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने ✚ घरघरमा भटपट भोलाको बन्दोबस्त गर्ने ✚ समुदायमै प्राथमिक उपचार सम्बन्धी ज्ञान दिने ✚ भवन निर्माण संहिता अनुसार भौतिक संरचनाहरू बलियो बनाउने ✚ समुदायमा खोज तथा उद्धार गर्न सक्ने जनशक्ति तथा सामग्री तयार गर्ने 	
२	पहिरो		<ul style="list-style-type: none"> ✚ वन जङ्गल विनास ✚ अत्याधिक वर्षा ✚ सडक विस्तार 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ वनजङ्गल फडानी, 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ जनधनको क्षति ✚ बासस्थानको क्षति ✚ खेतबारी पुरीएको र बगाएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ वृक्षारोपण गर्ने ✚ कुलोको मर्मत गर्नुपर्ने ✚ बाँध बाधेर ग्याविन लगाउने, ✚ जोखिमपूर्ण स्थानमा तारजाली तथा मेशिनेरी वाल लगाउने ✚ भिरालो जमिनमा गरा बनाएर खेती गर्ने 	
३	हुरीवतास		<ul style="list-style-type: none"> ✚ मौसमी कारण ✚ जलवायु परिवर्तन 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ कच्ची तथा अव्यवस्थित घरहरू 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ घरका छानाहरू उडाउने ✚ रुखहरू ढल्ने ✚ बालिनालि नष्ट 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ घरका छानाहरू व्यवस्थित बनाउने ✚ हुरीवतासले पुऱ्याउन सक्ने असर तथा क्षतिको बारेमा समुदायलाई जानकारी गराउने 	
४	बाढी तथा खहरे		<ul style="list-style-type: none"> ✚ अतिवृष्टि ✚ मौसमी कारण ✚ ठाडा खहरे खोलाहरू 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ खोला बढ्नाले ✚ खोला नजिक बस्ती 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ जनधनको क्षति हुने ✚ बालीनाली नष्ट, तथा बालीनाली लगाउन गाह्रो, 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ जोखिमपूर्ण स्थानमा ग्याविन लगाउने तथा बाँध बाध्ने ✚ खाली स्थानमा वृक्षारोपण गर्ने 	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

				तथा खोती योग्य जमिन श	<ul style="list-style-type: none"> मनोवैज्ञानिक असर 	<ul style="list-style-type: none"> खोला वरिपरी तटबन्ध लगाउने वनजडगल संरक्षण गर्ने बाढी आएका बेला अपनाउनुपर्ने उपायका बारेमा समुदायमा जानकारी दिने
५	आगलागी	<ul style="list-style-type: none"> लापरवाही जनचेतनाको अभाव कमजोर विद्युतिय संरचना 	<ul style="list-style-type: none"> विद्युतीय स्रोतको असावधानी पूर्वक प्रयोग आगोको अव्यवस्थित प्रयोग, सलाइ, लाइटर, तथा आगोजन्य वस्तुहरु अव्यवस्थित रूपले राख्नाले 	<ul style="list-style-type: none"> जनधनको क्षति वन्यजन्तुको क्षति बासस्थानको क्षति वनजडगलको नाश 	<ul style="list-style-type: none"> आगलागी सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने विद्युतीय उपकरणको जडान गर्दा सावधानी अपनाउने विद्युतिय संरचना तथा ग्यास सिलिण्डरको प्रयोगमा सावधानी अपनाउनु बालबालिकाले पुग्ने स्थानमा सलाइ, लाइटर, तथा आगोजन्य पदार्थहरु नराख्ने 	
६	चट्याड	<ul style="list-style-type: none"> प्राकृतिक कारण कमजोर विद्युतिय संरचनाले थप जोखि बढाउने 	<ul style="list-style-type: none"> अव्यवस्थित बिजुलीका खम्बा तथा तारहरु घर तथा भवनहरुमा कमजोर वायरीङ् हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> मानिस घाईते हुनु विद्युतीय तारहरुको क्षति 	<ul style="list-style-type: none"> बिजुलीका खम्बा तथा तारहरु व्यवस्थित गर्ने चट्याडका समयमा ठूला रूख तथा विद्युतिय टावरको नजिक नबस्ने घर तथा भवनहरुमा वाईरिङ् तथा अर्थिङ् गर्ने चट्याडका समयमा खुल्ला स्थान खाली खुट्टा नबस्ने तथा पौडी खेल्ने खोला तर्ने जस्ता काम नगर्ने भनी जनचेतना फैलाउने 	
७	जनावर आतंक मुख्य बादर आतंक	<ul style="list-style-type: none"> बादरको संख्या अत्याधिक बढ्नु जडगलमा खाद्यान्नको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> समुदायमा मानव बस्ती पातलिदै जानु 	<ul style="list-style-type: none"> बस्ती असुरक्षित मानिस घाईते हुनु घरपालुवा जनावरलाई आक्रमण गरि मार्ने 	<ul style="list-style-type: none"> साईरनको व्यवस्था मिलाउने रातको समयमा सके सम्म घर बाहिर ननिस्कने वनकार्यालयसंग छलफल तथा समन्वय गर्ने 	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

२.४. नगरपालिकाको क्षमता विश्लेषण :

मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन भएको छ । यसले गर्दा समुदायलाई विपद्सँग सामाना गर्ने क्षमता विकासमा सहयोग गर्ने छ । यस विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिलाई विपद् सम्बन्धी विभिन्न तालिम तथा ज्ञान, सिप, क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ । विपद् सँग जुध्नको लागि नगरपालिकामा गठन गरिएको नगरपालिका स्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा पूर्व सूचना तथा सञ्चार, खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार तथा खानेपानी र सरसफाइ जस्ता कार्यदलहरु गठन गरी यि कार्यदल तथा समितिको क्षमता अभिवृद्धिका लागि नगरपालिकामा विभिन्न तालिमहरु समय समयमा गरी राख्नु तथा आपत्कालिन सामग्रीको समेत भण्डारण हुनु जरुरी छ ।

यस नगरपालिकामा रहेका विद्यालयहरुलाई यहाँको क्षमता मान्न सकिन्छ, यहाँ निम्न विद्यालयहरु रहेका छन् : नन्द ज्योति, संजिवनी, जनकल्याण, भद्रकाली, जनसेवा आधारभुत, बालुवा मा.वि., महाकाली मा.वि., तपेश्वरी माध्यमिक विद्यालय, पञ्चकन्या आधारभुत विद्यालय, देव बलभद्रश्वर आधारभुत विद्यालय, नवजनचेतना आधारभुत विद्यालय, महाकालेश्वर, ब्रमाहिणी, भिमसेन, महादेव विद्यालय, ब्राईट भिजन तथा उइजडम, कालिका देवि प्रा.वि., राधाकृष्ण धनस्याम नि.मा.वि., देउराली प्रा.वि., श्री न्यू लिटिल स्टार तथा मण्डन भ्याली एकेडमी, डेडी थुम्का र भवनी निमावि, सरस्वती प्रा.वि., डेडी थुम्का उच्च मावि, बज्रयोगीनी, उमा विद्या मन्दिर, सेती देवी प्रावि, विन्दबाशिनी, कालिका, हिमज्योती, कोलाचौर, कालिका, उमा शह शिक्षालय, श्रीवाग्देवी, जयसरस्वती, नमूना आ.वि, इन्द्रावती मा.वि. तथा गंगादेवी बाल विकासकेन्द्र जस्ता विद्यालयहरु रहेको छन्। यसैगरी यहाँ सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा सेलो घर, स्वास्थ्य चौकी आदिलाई पनि क्षमता मान्न सकिन्छ । यसका साथै यस नगरपालिकामा कार्यरत संघसंस्थाहरु जस्तै : नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, नेपाल प्रहरी चौकी, नेपाली सेना, ईलाका प्रहरी कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, समाज सेवा समुह, साना उद्योग व्यापार संघ, क्रसर व्यावसायी संघ, मिनी ट्रक, इन्द्रावती सामुदायिक सेवा केन्द्र (सामुदायिक अस्पताल), जनता बैंक, देव विकास बैंक, एनसिसि बैंक, अल्पाईन विकास बैंक, सिन्धु विकास बैंक, नगरकोट पर्यटन विकास समिति, नगर बाल सञ्जाल, चाखोला जलाधार समिति, मण्डन उपत्यका, रोटरी क्लव, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, उद्योग वाणिज्य संघ, नेपाल पत्रकार महासंघ, पञ्चकन्या सहकारी आदि लगाएतका विभिन्न संघ सस्थाहरु रहेका छन् जसलाई नगरपालिकाको क्षमता मान्न सकिन्छ ।

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन भएको छ । यि विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिलाई सक्षम बनाउनका लागि आपत्कालिन कोषको स्थापना गरी त्यसको बढवा गर्न सके विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको क्षमता बढ्ने देखिन्छ । यस नगरपालिकामा कार्यरत विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरु जसले यस क्षेत्रमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र समुदायको क्षमता बढाउने कामहरु गरिरहेका छन् । यस नगरपालिकामा रहेको विभिन्न राजनीतिक दल तथा समुहहरु, आमा समुह, महिला समुह, विभिन्न बचत समुह तथा कृषि समुहहरु, नगरपालिका भित्रका युवा तथा बाल क्लवहरुलाई यस नगरपालिकाको क्षमता मान्न सकिन्छ । यसै गरी यस नगरपालिकामा रहेका शिक्षक तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत समुदाय पनि छन् जसको ज्ञान तथा सिप विपद् व्यवस्थापनमा प्रयोग हुन सक्छ । यस नगरपालिकामा भएको सडकलाई क्षमता मान्न सकिन्छ, जुन सडक अन्य समय सँगै आपत्कालिन समयका लागि प्रयोग गर्न सकिन्छ । यसका साथै नगरपालिका भित्रका विद्यालय तथा खुल्ला क्षेत्रहरु पानीको स्रोत तथा मुहानलाई क्षमता हुन् । विभिन्न क्षेत्रहरु पहुँचवाला समुदायका व्यक्तिहरु यस नगरपालिकाका क्षमता हुन् ।

२.४.१ स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच :

भौतिक स्रोत	नाम र रहेको स्थान (कहाँ) सङ्ख्या (कति)												
	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भएका जम्मा जनशक्ति:												
	वडा-१	वडा-२	वडा-३	वडा-४	वडा-५	वडा-६	वडा-७	वडा-८	वडा-९	वडा-१०	वडा-११	वडा-१२	जम्मा
पुल	फटाटे पुल र घट्टे पुल (२ वटा)				चाखोला भोलुङ्गे पुल, ढाडखोला पुल (२ वटा)	सिपाघाट पुल (१ वटा)	चाखोला भोलुङ्गे पुल (१ वटा)	रानीटार पुल, चाखोला पुल (२ वटा)	रानीटार भोलुङ्गे पुल (१ वटा)	गेविन्दे र टोडके पुल, होस्टे पुल, भोलुङ्गे चाखोला (३ वटा)	साविकको वडा नं ३ र ४ (२ वटा)	१ वटा	१५ वटा
सडक	नगरकोट - शिपाघाट सडक कच्ची, छाप रानीवन सडक कच्ची, कात्तिके सिपाघाट सडक, कात्तिके-चुरीथुम्का-सिपाघाट सडक (४ वटा)	नगरकोट बालुवापाटी कच्ची सडक, नगरकोट हिगुवापाटी कच्ची सडक,			नगरकोट हिगुवापाटी सडक, वदमपुर कृषि सडक, सल्लेवास सडक, वदमपुरे छिचरे चुधुङ र देउराली शिरन्याडी ढाडखोला र गणेशथान देउराली	तिनकुने सिपाघाट सडक, भवानीपुर सडक वनेपा देउपुर सडक (३ वटा कच्ची)	नरसरी पौवाटार सडक, हेलम्बु रातमाटे सडक, (३ वटा)	मेलम्ची सडक, कुन्ता सडक, (२ वटा)	८ वटा	चण्डेनी इन्द्रावती सडक, जेगीटार इन्द्रावती सडक, हिमपाटी दोलालघाट, जेगीटार, हिमज्योति, नारिङ खर्क सडक, कृषि सडक, हिगुवापाटी ग्रामीण सडक, चण्डेनी	३ वटा		४१ वटा

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

					सडक, नगरकोट र सिपाघाट सडक					सुलिकोट तिनधारा सडक, चण्डेनी हल्देछाप, नेवारटार हेलम्बु राजमार्ग, देश्वारेटार कोटथुम्का (१२ वटा)			
बाँध	२५ वटा				चैते दोभान (१ वटा)	७ वटा	७ वटा	३ वटा	५ वटा	४ वटा	१५ वटा		६७ वटा
विद्यालय भवन	नन्द जोती, संजिवनी, जनकल्या ण, भद्रकाली (४ वटा)	जनसेवा आधारभुत , बालुवा मा.वि, महाकाली मा.वि.(३ वटा)			नवजनचेत ना आधारभुत, तपेश्वरी उ. मा.वि.,भू लकनेदेवी आधारभुत, पञ्चकन्या आधारभुत, बलभद्रेश्वर , र भवनी (६ वटा)	महाकाश्व र, ब्रमाहिणी, भिमसेन, महादेव (४ वटा)	कालीदेवी प्रावि,राधा कृष्ण नि मा.वि. देउराली प्रा.वि (३ वटा) सरकारी (श्री न्यू लिटिल स्टार, मण्डन भ्याली ऐकाडमी) २ मा.वि नीजि	डेडी थुम्का, भवनावी नि मा वि (२ वटा)	सरस्वती प्रा.वि., बज्रयोगिनी , सेती देवि, उमा विद्या मन्दिर, ज्ञान सरोवर ऐकाडमी (नीजि) ५ वटा सरकारी १ निजी	विन्दवासिनी मा वि र कालिका निमावि, हिमज्योति प्रावि, विन्धावासी नी मावि, कोलाचौ प्रावि र कालिका निमावि,श्री उमा सह शिक्षालय उमावि (७ वटा)	५ वटा	श्रीवाग्दे वी, जयसरस् वती, नमूना आ.वि, इन्द्रावती मा.वि. तथा गंगादेवी बाल विकासके न्द्र५ वटा	४० वटा
मदरसा	१ वटा									१ वटा (गुम्बा)			२ वटा

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

सुरक्षित आवास तथा स्थान	१ वटा						२ वटा		२ वटा	७ वटा			१२ वटा
सामुदायिक चर्पी	२ वटा				१ वटा	१ वटा	१ वटा		१ वटा	छैन			६ वटा
सञ्चारका साधन	रेडियो, टिभी र मोवाइल	रेडियो, टिभी र मोवाइल			रेडियो, टिभी र मोवाइल	रेडियो, टिभी र मोवाइल	रेडियो, टिभी र मोवाइल	रेडियो, टिभी र मोवाइल	रेडियो, टिभी र मोवाइल	रेडियो, टिभी र मोवाइल		रेडियो, टिभी र मोवाइल	
यातायातका साधन	वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल	वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल			वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल	वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल	वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल	वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल	वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल	वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल	२ वटा	वस, ट्रक, ट्रिपर र मोटर साइकल	
पूर्वसूचना प्रणाली													
लाइफ ज्याकेट													
डुङ्गा													
मानवीय स्रोत													
आधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	खोज तथा उद्धार-४० जना (समुदाय, विद्यालय)	खोज तथा उद्धार-५० (समुदाय, विद्यालय)			खोज तथा उद्धार-५० (समुदाय, विद्यालय)	खोज तथा उद्धार-४० (समुदाय, विद्यालय)	खोज तथा उद्धार-३० (समुदाय, विद्यालय)	खोज तथा उद्धार-२० (समुदाय, विद्यालय)	खोज तथा उद्धार-१० (समुदाय, विद्यालय)	खोज तथा उद्धार-९० (समुदाय, विद्यालय)		११ जना	३४१ जना
जिल्ला विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति									१७ जना	४ जना		२० जना	४१ जना
पौडीबाज	-	-	-	-									
प्राथमिक उपचार तालिम	प्राथमिक उपचार-	प्राथमिक उपचार-			प्राथमिक उपचार-	प्राथमिक उपचार-	प्राथमिक उपचार-३३	प्राथमिक उपचार-		प्राथमिक उपचार ९०	१५ जना	११ जना	३६४ जना

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

प्राप्त	४० (समुदाय, विद्यालय)	५० (समुदाय, विद्यालय)			५१ (समुदाय, विद्यालय)	५२ (समुदाय, विद्यालय)	(समुदाय, विद्यालय)	२२ (समुदाय, विद्यालय)		(समुदाय, विद्यालय)			
ग्रामिण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्ता	५ जना	५ जना			४ जना	१ जना	२ जना	२ जना	३ जना	८ जना	९ जना	६ जना	३५ जना
कृषिसम्बन्धी तालिम प्राप्त	३८ जना	२३ जना			३ जना	३४ जना	६५ जना	२ जना	३ जना	१८१ जना	५० जना	१ जना	४०० जना
शिक्षक	४४ जना	१६ जना			११ जना	१५ जना	४० जना	१२ जना	३८ जना	२७ जना	३९ जना	४१ जना	२८३ जना
कर्मचारी	६३ जना	२५ जना			४ जना	५ जना	३५ जना	३ जना	१२ जना	७ जना	३० जना	८ जना	१९२ जना
स्वयंसेवक	४ जना	१ जना			३ जना		२८ जना	१२ जना	४ जना	७ जना	९ जना		६८ जना
सिकर्मी	४२ जना	३८ जना			१९ जना	२७ जना	३२ जना	२५ जना	१९ जना	९ जना	६० जना	१२ जना	२८३ जना
डकर्मी	७७ जना	२७ जना			२१ जना	१७ जना	५६ जना	४० जना	२६ जना	५२ जना	७० जना	१८ जना	१०४ जना
पल्वर	७ जना	१ जना				४ जना	२ जना	१० जना	३ जना	२ जना	२ जना		३१ जना
नर्स	१ जना,				२ जना	२ जना	६ जना	१० जना	२ जना	२ जना			२५ जना
डाक्टर	१ जना	१ जना				५ जना		३ जना	३ जना	३ जना			१६ जना
इन्जिनियर	३ जना					५ जना	४ जना	२ जना	२ जना		७ जना		२३ जना
सामाजिक स्रोत													
सामुदायिक भवन	६ वटा				४ वटा	२ वटा	३ वटा	१ वटा	नर्वदामा सामुदायिक भवन	७ वटा	३ वटा	५ वटा	३२ वटा

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

पाटी पौवा		१ वटा			४ वटा	३ वटा	१ वटा	१ वटा	७ वटा	१ वटा	७ वटा		२५ वटा
धारा	२६० वटा	८१ वटा			१७ वटा	१२ वटा	४ वटा	१४९ वटा	४३ वटा	५८ वटा		४४ वटा	६६९ वटा
मठ मन्दिर	१० वटा	१० वटा			१० वटा	८ वटा	१३ वटा	८ वटा	७ वटा	१३ वटा	११ वटा	५ वटा	९५ वटा
सामाजिक संरचना													
महिला घरमूली	२५ जना	३० जना				११ जना	६ जना	३५ जना	१५८ जना		८२ घर		३४७ वटा
महिला/आमा समूह	४ जना	१ वटा				११ वटा	४ जना	१८ वटा	१३ वटा	१ वटा	३७ वटा	१४ वटा	१०३ वटा
आयआर्जनमा सक्रिय महिला समूह	२ जना	२५ जना			१५ जना	३ जना	२ जना	३ जना	१३ जना		३७ जना	१४ जना	११४ जना
निर्णय तहमा भएका महिला		७ जना			५ जना	७ जना	४ जना	८ जना	४८ जना	१ जना	२२ जना	२० जना	१२२ जना
शैक्षिक अवस्था (म/पु)	१० / ४० जना	५० प्रतिशत							५० प्रतिशत		८८ प्रतिशत	७० प्रतिशत	
आर्थिक स्रोत													
व्यापार व्यवसाय		५ जना					६५ वटा	५ जना	५० जना		५ प्रतिशत	५ प्रतिशत	
उद्योग कलकारखाना							२ वटा	३ वटा	३ वटा		८ वटा		१६ वटा
नोकरी	१० वटा	१० जना			२ जना		१५ जना	५ जना	७५ जना		५० जना	१५-२० प्रतिशत	१६७ जना%
बचत समूह	१८ वटा	२ वटा				१३ वटा	१९ वटा	१० वटा	२४ वटा	८ वटा	३७ वटा	१२ वटा	१४३ वटा

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

समूहको कोष रू									रु ३,००,०००				रु ३,००,०००
आपत्कालीन कोष रू											२ लाख पंचाम्रित बचत तथा ऋण स.सं.		२ लाख
बैंक तथा वित्तीय संस्था					२ वटा	६ वटा	१० वटा			१ वटा			१९ वटा
प्राकृतिक स्रोत													
खेतीयोग्य भूमि	५५०० रोपनी	३२३०० रोपनी					१०,५०० रोपनी	५० प्रतिशत २०० रोपनी	२२०० रोपनी	३०० रोपनी	६० प्रतिशत	२००० रोपनी	
अन्य (उल्लेख गर्नु पर्नेछ)	२८१ हेक्टर	३०० रोपनी					१८.५ हेक्टर		७ हेक्टर				
वनजङ्गल (हेक्टर वा रोपनी)	५५० रोपनी	६०० रोपनी					१६०७ हेक्टर २० रोपनी	४०० रोपनी	१०८ हेक्टर ९६० रोपनी	४९ हेक्टर	२० प्रतिशत	७०० हेक्टर	
खेर गइरहेको जमिन	१०० रोपनी	३०० रोपनी					१७	१०० रोपनी			१५ प्रतिशत	५०० रोपनी	
अन्य											५ प्रतिशत		
खानेपानीको स्रोत													
नीजि धारा	२५० वटा				२ वटा	९ वटा	२ वटा			५ वटा	६० वटा		३२८ वटा
सार्वजनिक धारा	२७ वटा				१५ वटा	१० वटा	२५ वटा	५४ वटा	३१ वटा	८ वटा	५० वटा		२२० वटा
इनार							२९ वटा	६ वटा	१५ वटा	३ वटा	५० वटा		३०३

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

													वटा
कुवा	४४ वटा	४२ वटा			२७ वटा	१४ वटा	१४ वटा	१७ वटा	११ वटा	१४ वटा	२२ वटा	२ वटा	२०७ वटा
नदीनाला	८ वटा				४ वटा	४ वटा	७ वटा	३ वटा		इन्द्रवती, चाखोला (२ वटा)	२ वटा	२ वटा	३२ वटा
ताल तथा पोखरी					३ वटा	५ वटा	३ वटा	१ वटा	२ वटा				१४ वटा
सिँचाइको साधन र स्रोत	२० वटा साना				२ वटा	४ वटा	१ वटा		११ वटा		कुलो, पोखरी, पम्पको प्रयोग		३८ वटा
शौचालय													
नीजि शौचालय	घरघरमा										९० प्रतिशत		
सार्वजनिक शौचालय													

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

२.४.२.स्थानीय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधिको लेखाइकन :

यस अनुसूचीमा उल्लेख भएका सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणका औजारको प्रयोगबाट समुदायमा विपद्को सामना गर्न अपनाउने गरिएका विधिहरूको सूची तयार गरी निम्नबमोजिमको खाकामा स्थानीय ज्ञान, सीप र विधिको सूचीकरण गरिएको छ। यसले विपद्को समना गर्न भविष्यमा अपनाउनु पर्ने विधिको पहिचान गर्नेछ, जसबाट स्थानीय ज्ञान र सीपको प्रबर्द्धन गर्न सहयोग पुग्नेछ।

क्र.सं	विपद्/प्रकोपको प्रकार	विपद् भएको वर्ष/महिना	विपद्पहिले गरिएका पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्य		विपद्को सामनाका लागि विपद्को समय र पछि अपनाइएका विधि	
			व्यक्तिगत रूपमा	सामुहिक रूपमा	व्यक्तिगत रूपमा	सामुहिक रूपमा
१	भूकम्प		प्रचारप्रसार गर्ने, सबैलाई, समुदामा झटपट भोला तयार गर्ने सन्दर्भमा सुझाव दिने	भूकम्प आएको बेला के गर्ने, कसरी सुरक्षित हुने, आफुं बाच्ने र अरुलाई पनि बचाउने तालिम दिने तथा प्रदान गर्ने	खोज तथा उद्धार कार्यदललाई खबर गर्ने, प्राथमिक उपचारलाई पहल गर्ने	सामुहिक रूपमा उद्धार गर्ने तथा सुरक्षित स्थानको छनोट गर्ने, भूकम्पबाट हुने क्षति न्यूनीकरण सम्बन्धी चेतनामुलक कार्यक्रमहरू गर्ने
२	पहिरो		खोलाको छेउमा बस्ती नबस्ने, प्रचारप्रसार गर्ने,	समुदायका मानिसहरू मिलि तटबन्ध निर्माण गर्ने, खाली स्थानमा वृक्षारोपण गर्ने, आवश्यक तारजाली लगाउने	मृतकको उद्धारको लागि पहल गर्ने, व्यक्तिगत रूपमा अन्न लत्ताकपडाको व्यवस्था मिलाउने	आपत्मा परेका समुदायलाई सबदो सहयोग गर्ने, घाइते तथा मृतकको उद्धार गर्ने, खाद्यान्न, आवासको लागि पहल गर्ने, वृक्षारोपणका लागि पहल गर्ने
३	हुरीवतास		साना साना छाना भएका बलिया घर निर्माण गर्ने, डाडाँ र खुल्ला स्थानमा घर निर्माण नगर्ने	बलिया घरहरू बनाउने, ठूला-ठूला रुख नजिक घरहरू निर्माण नगर्ने, सुरक्षित स्थानमा पहिचान गरि आवासको निर्माण गर्ने	हुरीवतासलागे पछि खोज तथा उद्धारका लागि सहयोग गर्ने, घाइते समुहलाई प्रथमिक उपचार गर्ने	सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरण गर्ने, घाइतेहरूलाई उपचारका लागि पहल गर्ने, अस्थायी टहरा निर्माण गर्ने
४	बाढी		बाढी सम्बन्धी प्रचार जानकारी प्रदान गर्ने	जोखिमपूर्ण स्थानमा तटबन्ध निर्माण गर्ने	जनचेतनामुलक कार्यहरू गर्ने	बाढीमा परेकाको खोज तथा उद्धार गर्ने, खोलाहरू नजीक तटबन्ध निर्माण गर्ने
५	आगलागी		जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू गर्ने	सामुहिक रूपमा प्रचारप्रसार गर्ने, जोखिमपूर्ण स्थानमा अग्नि	सहयोगका लागि आहवान गर्ने, आगो निभाउन कोशिस गर्ने	घाइतेको उद्धार गर्ने, दमकललाई खबर गर्ने

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

				रेखा कोर्ने		
६	चट्याङ		चट्याङ पर्दा अपनाउनुपर्ने उपायका वारेमा जानकारी गराउने	आवासनिर्माण गर्दा विद्युतीय वायरीङ्ग, तथा अर्थिङ जडान गर्नुपर्ने भनी सम्पूर्ण समुदायलाई जानकारी दिने	विद्युतीय उपकरण बन्द गर्न पहल गर्ने, प्राथमिक उपचारमा सहयोग गर्ने	घाइतेलाई अस्पताल तथा स्वास्थ्य चौकी पुऱ्याउन पहल गर्ने

२.४.३ संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्र

विपद् पूर्वको पूर्वतयारी, रोकथाम र अल्पिकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद् पश्चात्को पुनस्थापना र पुनर्निर्माण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा, सुविधा, सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी निकाय वा सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्थानीय संस्थाहरू र अन्य मानवीय सेवा प्रदायक सङ्घसंस्था, वित्तीय संस्था, सहकारी, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, निजी क्षेत्र आदिको उपलब्धता, पहुँच र सम्बन्धको विश्लेषण गरिन्छ । यो औजारले समुदायको सामाजिक सम्बन्ध र महत्त्वको मापन गर्छ । यस औजारको प्रयोगबाट समुदायले विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलका सन्दर्भमा सामाजिक तथा सार्वजनिक निकायसम्मको पहुँच कस्तो छ भन्ने विश्लेषण गर्न सहयोग गर्दछ । सम्बन्ध चित्र तयार गर्दा सरोकारवाला निकायहरूको सम्भावित प्रभावलाई आधार मानी वृत्तलाई ठूलो सानो देखाउन सकिन्छ । आपसी सम्बन्धलाई मोटो रेखा, पातलो रेखा, एकोहोरो दोहोरो रेखाले पनि देखाउन सकिन्छ । मोटो रेखाले बलियो र पातलो रेखाले फितलो सम्बन्ध जनाउन सकिन्छ ।

क्र. सं.	कार्यालय सङ्घसंस्था	ठेगाना	भौगोलिक दूरी	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग		
क	नगरपालिका भित्र			विपद् पूर्व	विपद्को समयमा	विपद् पश्चात
१.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	साविकको ३ वटा गाविसमा				विभिन्न सहयोग
२.	नेपाल प्रहरी चौकी	११ लाई ५ ले				विभिन्न सहयोग
३.	नेपाली सेना	नगरकोट				विभिन्न सहयोग
४.	नेपाली सेना	पाँचखाल				विभिन्न सहयोग
५.	ईलाका प्रहरी कार्यालय					विभिन्न सहयोग
६.	स्वास्थ्य चौकी	७ वटा साविकका गाविसहरूमा				विभिन्न सहयोग
७.	समाज सेवा समुह	७ कुन्तावेशी				विभिन्न सहयोग
८.	साना उद्योग व्यापार संघ					विभिन्न सहयोग
९.	क्रसर व्यावसायी संघ					विभिन्न सहयोग
१०.	मिनी ट्रक					विभिन्न सहयोग
११.	ईन्द्रावती सामुदायिक सेवा केन्द्र (सामुदायिक अस्पताल)					विभिन्न सहयोग
१२.	जनता बैंक					विभिन्न सहयोग

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

१३.	देव विकास बैंक					विभिन्न सहयोग
१४.	एनसिसि बैंक	सिपाघाट				विभिन्न सहयोग
१५.	अल्पाईन विकास बैंक	नगरकोट				विभिन्न सहयोग
१६.	सिन्धु विकास बैंक					विभिन्न सहयोग
१७.	नगरकोट पर्यटन विकास समिति					विभिन्न सहयोग
१८.	नगर वाल सञ्जाल					विभिन्न सहयोग
१९.	चाखोला जलाधार समिति					विभिन्न सहयोग
२०.	शैक्षिक नमुना ग्रामिण केन्द्र					विभिन्न सहयोग
२१.	मण्डन उपत्यका					विभिन्न सहयोग
२२.	रोटरी क्लब					विभिन्न सहयोग
ख.	नगरपालिका बाहिर					
२३.	जिल्ला समन्वय समिति					विभिन्न सहयोग
२४.	जिल्ला विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति					विभिन्न सहयोग
२५.	आडू नेपाल					विभिन्न सहयोग
२६.	शान्ति जनआदर्श सेवा केन्द्र					विभिन्न सहयोग
२७.	सिबिएम नेपाल					विभिन्न सहयोग
२८.	उद्योग वाणिज्य संघ					विभिन्न सहयोग
२९.	रिमरेक नेपाल					विभिन्न सहयोग
३०.	नेपाल पत्रकार महासंघ					विभिन्न सहयोग
३१.	पञ्चकन्या सहकारी					विभिन्न सहयोग
३२.	संकल्प					विभिन्न सहयोग
३३.	अन्य					

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

रोटी चित्र :

सँकेत :

एकोहोरो बलियो	→
दोहोरो बलियो	↔
एकोहोरो फितलो	→
दोहोरो फितलो	↔

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

२.४.४. गतिशिलता नक्सा

नगरपालिकाका मानिसहरूको बाहिरी सङ्घसंस्था, राजनीतिक वा प्रशासनिक पहुँच, निर्णायक तहमा भएको प्रतिनिधित्व, बाह्य समाजसँगको सम्पर्क, आवत-जावतको अवस्था विश्लेषण गर्न यो औजारको प्रयोग गरिन्छ। विपद्का समयमा र योजनाबद्ध विपद् जोखिम व्यवस्थापनका सन्दर्भमा प्राप्त गर्न सकिने सहयोगको क्षेत्र र क्षमता मापन गर्दा प्राप्त नतिजालाई निम्नअनुसार सूचीकृत गरी तलुनात्मक विश्लेषण गर्नुपर्छ :

क्र.सं.	पहुँच कायम रहेका समुदायका व्यक्ति तथा समूहको नाम	पहुँच भएको निकाय वा संस्था	निकाय वा संस्थाको ठेगाना	सम्पर्क नं.	प्राप्त हुन सक्ने सहयोग
१.	गोकुल वस्ताकोटी	मन्त्री सूचना			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
२.	कृष्ण प्रसाद सापकोटा	सिआरईडी			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
३.	लक्ष्मण लम्साल	प्रदेश माननीय			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
४.	विदुर सापकोटा	पूर्वमाननीय			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
५.	जनार्दन नेपाल	पूर्व गृह सचिव			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
६.	कृष्ण प्रसाद ढकाल	सह सचिव			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
७.	पुर्णोत्तम नेपाल	सहसचिव			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
८.	उद्धव पौड्याल	जिल्ला रेडक्रस - मन्त्री			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
९.	राजेश ढकाल	दोहरी गायक			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
१०.	सुमन नेपाल	माउण्टेन टेलिभिजन सञ्चालक			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
११.	रवि लामिलाने	सञ्चारकर्मी			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग
१२.	हरिशरण लामिछाने	सञ्चारकर्मी			विपद् व्यवस्थापन तथा अन्य सामाजिक सहयोग

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

१३.	अन्य				

२.५ जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण

मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण सडकटासन्नता र क्षमता विचको फरकलाई तुलना गरेर हेर्ने हो भने यस नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा धेरै कार्यहरु गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भूकम्पको जोखिम देखिनुका साथै पहिरो तथा बाढीको समस्या पनि भोग्दै आएका छन् ।

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण गर्ने क्रममा पहिचान भएका जोखिमपूर्ण स्थानहरु निम्न रहेका छन् । पहिरोको जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा: सर्वाभाड तिमिल्सेना टोल, लहरे डाँडा पहिरो, जामुने पहिरो छाप रानी वनको अर्चले, तातोपानी धारा पहिरो, गाइनेभिर मकैवारी ढकाल टोल पहिरो, थानमारे-५, कोदारी-६, मुलबारी-८ छेडापहिरो, जेमदार खोल्सी, बाङगेर-७, रातो पहिरो-८, छिनेको पहिरो -८, थरथरे पहिरो -६, जुडिखोल्सा, ढोडिनी खोल्सा, वडा नं.-९ कुवापानी दलित बस्ती, शेरावेसी, वडा नं.-१० र १२ को रामपुर डाँडा, हलेदे छाप, ठुलो पहिरो, वडा नं.-१० को धारापानी, हलेदेटार, आपको चौतारा, माभीखोला, स्वास्थ्य चौकी आदि रहेका छन् । यसैगरी बाढीका जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा : चाखोला बाढी वडा नं.- २,३,४,५,६,७,८,९,१०,११, वडा नं.-१,५,६,७,९,१०,१२, वडा नं.-९, इन्द्रावती नदी बगुवा, वडा नं.-९ चाखोला सिउडीटार दोभान, वडा नं.-११ फेदी चाखोला, वडा नं.-१० नेवारबस्ती मकैटार, इन्द्रावती नदी वडा नं.-१० आपचौर, माभीगाउँ, नारिमखर्क, वडा नं.-१२ इन्द्रावती नदी बेतिनि खोला, तल्लो सिङगे बाढी सिङगेटोल आदि रहेका छन् । यसका साथै सडकदुर्घटनाको जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा : नगरकोट वडा नं.-२ हुदै ३,४ सडक र वडा नं.-१ बालुवापाटी, गिरधरे चुरी थुम्का सडक ९,१०, ११,१२ माभीगाउँ, माइटार, हिगुवापाटी, महादेवस्थान, जोगीटार, दोलालघाट, चण्डेनी, ज्याम्दी, जैशीथोक, भाटपोल आदि रहेका छन् ।

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको वडास्तरमा पहिचान भएका पहिरोका जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा : मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१ को मस्यार जाने कृषि सडक, पिपलवोटको गंगटाखेत, मस्यारको मंगले वाइवा र पोतेराम तामाङको घर नजिक, थिङ्गटोल, मिन बहादुर तामाङको आगन र मस्यारटोल, माथीघर टोल, छेउघर टोल, लम्साल टोल, गैराघरटोल, पिपलवोट टोल, गैराघरटोल र तामाङटोल, नन्द ज्योति स्कुलको तल माथि, पारीटोल गोविन्द र गुरुप्रसादको घर नजिकको पहिरो, पिपलवोट मुनी पहिरो, कर्कलेघारी, टुल्की दमाईको घर, संजीवनी प्रा.वि.को अगाडी, खिल बहादुर र कृष्ण प्रसादको घर अगाडी र करेसावारी टोल, तातोपानी धारा नजिक, हर्क थिङको घर पहिरोको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-२ को चितेगाउ र लुवागाँउ, ढुङ्गेखोला सिमखोला गोसाई डाडाँ, मेसागाँउ, दुवागाँउ, मसानेखोला, ढकालटोल, दुईधरे टोल र मकैवारी टोल, गौरुडटोलमा पहिरो, केन्ट पब्लिक स्कुल नजिकको पहिरोढकालटोल र साठीकुरेटोल पहिरोको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-३ र ४ को ओखलढुंगा, नैचल टोल, राता पहिरो, साप्राङ, अमारे, घिसिङ टोल ४१ घरधुरी पहिरोको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.- ५ को पारीघर टोल, गैराघरटोल, डाँडाटोल र दाम पोखरी, गलेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल, देउराली चोक, घिसिङटोल, च्यानडाँडा पछाडीको पहिरो, देविथान मन्दिरको पहिरो, खरपाखा मोडको बाटो, तपेश्वरी विद्यालय जाने बाटो पहिरोको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

वडा नं.- ६, विश्वकर्मा टोल, सेरापाखा, मादेउ पोखरी, कोदारी पहिरो, थरथरे पहिरो, खर्कको पहिरो, अघेरीखोल्सा,साउने तेसाको खोल्सा, छेडा चैर तथा ब्रमाणी स्कुलछेउको खोल्सा, महादेवस्थान देखि डाँडाथोक दलित वस्ती, सालठाटी ठूलो मुहान हुदै ढाइटार जाने कुलो, विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल, ब्रहमायणी मा. वि र महादेव प्रा.वि. पहिरोको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-७ वडगरे, नौविसे, आपखोला, मोतीखोल्सा, तल्लारीटोल र पौवाटोल, सोते बाटोको छेउछाउ,सादी खोल्सा, देवीस्थान माभगाँउ पहिरोको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-८ कमेरे खेत, सिमखेत, ठूलाघरेटोल, कोलडाँडा, मैया राईको घर तल्लो पाखा र ठूला घर टोल, धाइटार कमेरेकोट खेत पहिरोको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-९ रायोवारीटोल, देउराली, कालेडाँडा र चौरवेसी,राम बहादुर वि.क.को घर, खर्क पोखरी छेउको नजिक साउने खोल्सा, माभटोल, पानीखर्क, गैरीखेत, आगेटार र गैरागाँउमा पहिरोको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१० नरिडखर्क, सौरवास र माईटारमा,सार्की टोल,दमाई गाउँ, अचले कुलो, कालीमाटी खोल्सो, भैरवटार पल्लो पाखो, भिस्मे पहिरो, पोखरी डाँडा, आपचौतारा मुनि, हल्देटार गुम्वा, तिनधारा टोल, सर्वभाड टोलघट्टेखोला गाउँ र थामीडाडाँ, कोट थुम्का र चण्डेनी पहिरोको जोखिममा रहेको छ । यसैगरी बाढीका जोखिमपूर्ण स्थानहरूमा : मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१ को खोरड खोला नजिक खोल्सा, निहुरीनी खोला, ढुङ्गे खोला, देवीथान खोलामा रहेका खोल्सा, ढाडखोला, ढडेल खोला नजिकको खेतवारी बाढीको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-२, बालुवा मा.वि., सेतीदेवी मन्दिर नजिकको ठूलो खोला, रोहणी खस्रो खोला, भिरखट् मसाने खोला, राते भिर खोला, ढुङ्गेखोला बाढीको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५ को चाखोला तथा हिले खोला बाढीको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.- ६ इन्द्रावती र ढाडखोला, अघेरी खोला, चाखोला नदिका किनारामा बाढीको जोखिममा रहेको छ । मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-७, को चाखोला, आपखोला र गेरुवाखोला, हाडिखोला देखी गेरुवा खोला, सोते बाटोको छेउछाउ, कुन्ता वेसीको चाखोला बाढीको जोखिममा रहेको छ । यसैगरी, मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-८ माथिल्लो जुडीगाँउ, शाडगे खोल्सा र ठूलीडाँडा खोल्सा, नौविसे छेउछाउका खेत बाढीको जोखिममा रहेको छ । त्यसैगरी, मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-९ को तेश्रोलामाटोल, टोङ्के पुल बाढीको जोखिममा रहेको छ । यसका साथै मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१० को सानो आपघारी, घ्याम्पेखोला, सुकुटे खेत, वाँधाधारा हुदै मेलडाँडा आउने भेल, ज्यामिरे र सिलकोट टोल, नेवारीटार टोलमा बाढीको जोखिममा रहेको छ ।

यसकारण पहिरो तथा बाढीका कारण क्षति भएका सडकहरूको पनि मर्मत हुनु जरुरी छ यसका साथै पहिरो तथा बाढीको जोखिमपूर्ण स्थानमा तारजाली, ग्याविन, हिमपाइप र मेशनिरी वाल लगाउनुपर्ने देखिन्छ यसैगरी खोलानाला वरपरका वस्तीहरू स्थानान्तरण गर्नुपर्ने देखिन्छ यसका साथै यहाँ भएका खोलाहरूमा पुल निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस्ता विभिन्न क्रियाकलापहरू गरेमा बाढी तथा पहिरोको जोखिम न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । यसका साथै भूकम्प, बाढी र पहिरोका कारण बिग्रीएका पानीका मुहान तथा पानीको स्रोत तथा संरचनाहरूको पनि तत्काल मर्मत तथा पुनर्निर्माण गर्नुपर्ने तथा हुरीवतास, आगलागी, चट्याङ तथा जनावरआतंकको जोखिमपूर्ण स्थानहरू यसले पुन्याउने असर, क्षति तथा यसका समाधानको उपायका बारेमा समुदायमा जानकारी दिई यसको जोखिम न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ ।

त्यसैगरी यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा हुरीवतास, आगलागी, र चट्याङको पनि जोखिममा नै देखिन्छ । यसका साथै हुरीवतास, आगलागी, चट्याङ तथा जनावरआतंक जस्ता विपद्बाट समुदायलाई सुरक्षित बनाउन सचेतनाका कार्यहरूसँगै पूर्वतयारीका गतिविधीहरूमा समेत जोड दिनु पर्ने देखिन्छ । यसका साथै नगरपालिकामा भूकम्पबाट क्षति भएका सम्पूर्ण घर तथा संरचनाहरू, विद्यालयका भवनहरू, मठ मन्दिर, पाटी पौवा आदिको पनि तत्काल पुनर्निर्माण हुनु पर्ने देखिन्छ । यसका साथै आपत्कालिन अवस्थाका लागि नगरपालिका भित्र रहेको सुरक्षित तथा खुल्ला स्थानको पहिचान तथा संरक्षण र समुदायमा जानकारी गराउनु आवश्यक देखिन्छ । यस नगरपालिकामा रहेका विभिन्न सरकारी, गैर सरकारी, नीजि संघ संस्थाहरू तथा विभिन्न महिला समुह, युवा क्लव बाल क्लवहरू, विद्यालयहरू आदि रहेका छन् तर ति संस्था तथा समुहहरूसँग विपद् पहिले तथा विपद्को समयमा समुदायले कसरी सहकार्य गर्न सक्छन् भन्ने

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

कुरामा पनि समुदायमा प्रयाप्त ज्ञान हुनु जरूरी देखिन्छ । साथै नगरपालिकामा रहेका विभिन्न क्षेत्र सँग पहुँच भएका राजनैतिक दल तथा सरोकारवाला, महिला स्वास्थ्य स्वयंम् सेविका, सिकर्मी, डकर्मी, तालिम प्राप्त निर्माण कर्मीहरू लगायत युवा शक्तिहरूमा विपद् सम्बन्धी पनि उचित ज्ञान सीप तथा क्षमताको विकास गरिनु जरूरी छ ।

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन भएको छ यस समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी निरन्तर तालिम तथा ज्ञान, सिप, क्षमताको विकास गर्नु जरूरी छ । यसैगरी यस विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा विभिन्न कार्यदलहरू : पूर्व सूचना तथा सञ्चार, खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, आपत्कालिन शिविर व्यवस्थापन र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता व्यवस्थापन जस्ता कार्यदलहरू गठन भएका छन् । ति कार्यदललाई विभिन्न तालिम तथा आपत्कालिन सामग्रीको व्यवस्थापन गरी समितिको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ । यसका साथै विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा आपत्कालिन कोष समेत स्थापना गरी विपद् व्यवस्थापनमा समुदायलाई सक्षम बनाउने कार्यहरू अगाडी बढाउन जरूरी छ । कुनै पनि विपद्मा पहिलो सहभागीता तथा पहुँच समुदायकै हुने हुदां यसै कुरालाई मध्य नजर गर्दै यस नगरपालिकामा बहुप्रकोपसंग जुध्नका लागि मानविय, आर्थिक, भौतिक श्रोत साधनको विकास गरी यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकालाई विपद् उत्थानशील नगरपालिकाको रूपमा स्थापीत गर्नु जरूरी देखिन्छ ।

२.५.१. जोखिम व्यवस्थापन क्रियाकलापको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

नगरपालिकाको सडकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणबाट प्राप्त नतिजाको आधारमा वडामा सञ्चालन गर्नु पर्ने विपद् जोखिम व्यवस्थापनका क्रियाकलाप पहिचान गरी सूचीकृत गर्दा तिनको प्राथमिकता निर्धारण गर्नु पर्नेछ । क्रियाकलाप पहिचान गर्न सुरुमा वडा स्तरमा वडा नागरिक मंचका प्रतिनीधीहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र, सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, दलित, आदिवासी, जनजाति, अल्पसंख्यक, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सडकटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरु, मधेसी, मुस्लिमजस्ता वर्ग एवं नेपाल सरकारले लक्षित समूह भनी परिभाषित गरेका वर्ग) को समानुपातिक सहभागितामा वडाका क्रियाकलापहरु पहिचान र प्राथमिकीकरण गर्ने र वडा स्तरमा प्राथमिकतामा आएका योजनाहरुलाई स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिका सदस्यहरुबीच छलफल गरी वडास्तरको विपद् र जलवायु उत्थानशील क्रियाकलापहरुको प्राथमिकता निर्धारण गर्न सकिनेछ ।

प्रकोप वा विपद्	वडा वा टोल	प्रमुख जोखिम	अनुकूलनका वा जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु	प्रभाव कारिता (१-३) (क)	खर्चको मित व्ययिता (१-३) (ख)	संभाव्यता (१-३) (ग)	लक्षित वर्गमुखी (१-३) (घ)	कुल - प्राथमिकता		स्रोतको व्यवस्था	
								क+ख	ग+घ	आन्तरिक	बाह्य
नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति सँग छलफल गर्दा पहिचान भएका मुख्य जोखिम तथा जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु											
भूकम्प	मण्डनदेउपुर नगरपालिका		भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणमा पहल गर्ने								
पहिरो	गिधरे चुरिथुम्का		मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१ को गिधरे चुरिथुम्का सडकको टंक बहादुर पण्डितको घरमुनी बाटोका कारण पहिरो जाने भएकाले बाल लगाउनुपर्ने								
	महाकाली मा.वि.		मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-४ को महाकाली मा.वि. मा पहिरोको रोककथाम गर्नका लागि तारजाली तथा मेशिनेरी बाल लगाउनुपर्ने								
	टटले सिंचाई कुलो लाहुरे डाँडा		मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-४ को टटले सिंचाई कुलो लाहुरे डाँडा देखी डाडे पाखासम्म कुलो जोखिममा भएकाले अवश्यकता अनुसार तारजाली लगाउने								

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

पहिरो	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५ को थापमारे	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५ को थापमारे पहिरो ३ वटा बाटो र १५ घर परिवारलाई प्रभावित पार्ने भएकाले खाटेचौर नयाँगाउँ सडकमा तारजाली ५० थान थप गर्नुपर्ने								
	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५ को रातमाटे	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५ को रातमाटेमा २० घर नजिकै पहिरोको जोखिम भएकाले पहिरोको रोकथामका लागि पहल गर्नुपर्ने								
	तपेश्वर मा.वी	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५, तपेश्वर मा.वी अगाडीको पहिरोमा जाली भर्नुपर्ने								
	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५, थानमारी पहिरो	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५, थानमारी पहिरोका कारण थानमारी बस्ती जोखिममा भएकाले जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु अवलम्बन गर्ने								
	छेडाको चौर	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, को छेडाको चौरमा पहिरोको जोखिम भएकाले पहिरो नियन्त्रण गरी खेलकुद मैदान निर्माण गर्ने								
	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, को सडक	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, को सडक निर्माण गर्दा वर्षाको भल व्यवस्थापन गर्न नसक्दा बस्ती स्तरमा क्षति भएकाले भल व्यवस्थापन गर्ने								
	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-७, हिगुवापाटी जोगीटार सडकखण्ड	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-७, को हिगुवापाटी जोगीटार सडकखण्डमा पर्ने ५ वटा घरहरु जोखिममा भएकाले उक्त घरहरु जोगाउन ग्याविन तथा RCC लगाउनुपर्ने								

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१० चिनिसरा बस्तीको १९ घर		मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१० चिनिसरा बस्तीको १९ घर तथा बस्ती स्थानान्तरण गर्ने									
मण्डनदेउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को पधेरागौरामा पाटापोखरी, चाखोला र साँधुखोल्सा		मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को पधेरागौरामा पाटापोखरी, चाखोला र साँधुखोल्साका कारण तारजाली तथा मेशिनेरी बाल लगाउने									
सर्वाभाङ्ग तिमिल्सेना टोल		तिमिल्सेना बस्तीको करिब १५ घरलाई जोखिम पुऱ्याएको हुनाले सो स्थानमा मेशिनेरी बाल लगाउने तथा खाली स्थानमा बास लगाउने									
लहरे डाँडा पहिरो		करिब ३० घरधुरी विस्थापित हुन सक्ने भएकाले ५०० थान तारजाली लगाउने									
जामुने पहिरो छाप रानी वनको अर्चले		छाप रानी वनको अर्चलेको खेतीयोग्य जमिन करिब ३०० रोपनी तथा खानेपानी समेत पहिरोका जोखिममा भएकाले सो स्थानमा वृक्षारोपण तथा तारजाली लगाउने									
तातोपानी धारा पहिरो		तातोपानी धारा पहिरोका कारण बस्ताकोटी परिवारको २० घर बस्ती पुर्ण जोखिममा रहेकाले तारजाली व्यवस्थापन गर्नुपर्ने									
गाइनेभिर मकैवारी ढकाल टोल पहिरो		गुरुङ्ग गाउँ, मकैवारीको करिब २० घर तामाङ्ग बस्ती र ढकालटोलको १६ घर बस्ती तथा खेतीयोग्य जमिन पहिरोको जोखिममा भएकाले तारजाली तथा वृक्षारोपण गर्नुपर्ने									
थानमारे-५, कोदारी-६, मुलवारी-८ छेडापहिरो, जेमदार खोल्सी		विपन्न बस्ती ६ कोदारी बस्ती सडक ५को खेतीयोग्य जमिन पुऱिएकाले मापदण्ड अनुसारको सडक निर्माण गर्ने र ढुङ्गाको पर्खाल लगाउने									

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	वाङगेर -७, रातो पहिरो -८, छिनेको पहिरो -८		जमिन कटान तथा सडक, सिंचाइकुलो र बस्ती बगाउने भएकाले वृक्षारोपण गर्ने तथा ग्याविन लगाउने										
	थरथरे पहिरो -६		भिरालो जमिन भएकाले पहिरोको जोखिम हुनाले सचेतना फैलाउने तथा वृक्षारोपण गर्ने										
	जुडिखोल्सा, ढोडिनी खोल्सा		जमिन कटान तथा बालीनाली र बिरुवा नष्ट गर्ने भएकाले वृक्षारोपण गर्ने तथा तारजाली लगाउने										
	वडा नं.-९ कुवापानी दलित बस्ती, शेरावेसी		पहिरोको जोखिम भएकाले तारजाली तथा वृक्षारोपण गर्ने										
	वडा नं.-१० र १२ को रामपुर डाँडा, हलेदे छाप, ठुलो पहिरो,		पहिरोको जोखिम भएकाले तारजाली तथा वृक्षारोपण गर्ने										
	वडा नं.-१० को धारापानी, हलेदेटार, आपको चौतारा, माभीखोला, स्वास्थ्य चौकी		पहिरोको जोखिममा भएकाले तारजाली तथा वृक्षारोपण गर्ने										
हुरीवतास	वडा नं.-१ देखि १२ सम्म		नगरपालिका भित्र भएका टिनका छानाहरु किल्ला कब्जा कसी बलियो बनाउने तथा घर वरपरका रुखहरु काटछाट गर्ने										
बाढी	मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.- ३,४,५,६,८		मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-३,४,५,६,८ मा सिंचाइकुलो टुट्ने ढाड्टर कुलो भाले डाँडामा पहिरो गइ सिंचाइमा जोखिम भएकाले सो स्थानहरुमा मेशिनेरी वाल तथा जालीको व्यवस्था मिलाउने										

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-७ को भाखोला		मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-७ को भाखोलामा खोलाको सिमाङ्कनगरी करिडोर बनाउनुपर्ने									
मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को वाक्स खोला, चाखोला		मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को बोक्से खोला, चाखोला पुलदेखि ५० कि.मि सम्म तारजाली तथा मेशिनेरी वाल लगाउने									
चाखोला बाढी वडा नं.- २,३,४,५,६,७,८,९,१०,११		चाखोला बाढीका कारण खेतियोग्य जमिन कटान तथा बस्ती जोखिममा भएकाले खोलाको नियन्त्रण गर्ने तथा वृक्षारोपण गर्ने									
वडा नं- १,५,६,७,९,१०,१२		इन्द्रावती ढाड खोलाका कारण बस्ती, बजार तथा खेतियोग्य जमिन कटान भएकाले ग्याविन तथा पर्खाल लगाउने									
वडा नं.-९, इन्द्रावती नदी बगुवा		बगुवामा व्यवस्थित उत्खनन् गर्ने									
वडा नं.-९ चाखोला सिउडीटार दोभान		सिउडीटार दोभानमा वृक्षरोपण गर्ने									
वडा नं.-११ फेदी चाखोला		फेदी चाखोलाको वरिपरी वृक्षारोपण गर्ने									
वडा नं.- १० नेवारबस्ती मकैटार		नेवारबस्ती मकैटारमा जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु गर्ने									
इन्द्रावती नदी वडा नं.- १० आपचौर, माभीगाउँ, नारिमखर्क		आपचौर, माभीगाउँ, नारिमखर्कमा तारजाली लगाउने									
वडा नं.-१२ इन्द्रावती नदी बेतिनि खोला		बेतिनि खोलामा मेशिनेरी वाल लगाउने									
तल्लो सिङगे बाढी सिङगेटोल		खेतियोग्य जमिनको साथै सिङगेटोलको करिव ५० घर धुरी प्रभावित हुन सक्ने भएकाले ५० मिटरको मेशिनेरी वाल लगाउने									

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

आगलागी	वडा नं.- १ देखि १२ सम्म		आगलागीको जोखिम हुने खालका ज्वलशिल पदार्थहरु व्यवस्थित रुपमा राख्नुपर्छ भनी जनचेतना फैलाउने									
	मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को वासपानी गैराथोक, भाटपोल, मसार, भुगारे डाँडा, तिमल्सेना गाउँ, जैशीथोक राम्चे		मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को वासपानी गैराथोक, भाटपोल, मसार, भुगारे डाँडा, तिमल्सेना गाउँ, जैशीथोक राम्चेको विद्युतीय लाइनलाई व्यवस्थित गर्ने तथा आगलागी सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने									
चट्याङ	वडा नं.- १ देखि १२ सम्म		चट्याङका कारण हुन सक्ने मानविय तथा भौतिक क्षतिको सम्बन्धमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने									
	वडा नं.- १ देखि १२ सम्म		नगरपालिका भित्रका भवनहरुमा अर्थिङ्को व्यवस्था मिलाउने									
सडक दुर्घटना (टिपर)	नगरकोट वडा नं.-२ हुदै ३,४ सडक र वडा नं.-१ बालुवापाटी, गिरधरे चुरी थुम्का सडक		मकैबारी, नइचल टोल, छाप रानीवन, मेघनाथ पण्डीत टोल, सडक थात्रा जोखिम मनोजको घर छेउ पहिरोका समयमा सडकदुर्घटनाको जोखिम हुने भएकाले ढल व्यवस्थापन तथा मेशिनेरी वाल लगाउने									
	९,१०, ११,१२ माभीगाउँ, माइटार, हिगुवापाटी, महादेवस्थान, जोगीटार, दोलालघाट, चण्डेनी, ज्याम्दी, जैशीथोक, भाटपोल		सडकदुर्घटनाको उच्च जोखिममा भएकाले हिगुवापाटी, सोते च्यानकुना देखि साण्डीवेसी सम्म वैकल्पिक बाटो निर्माण गर्ने									
विद्युतीय दुर्घटना	नगरपालिका भरी		विजुलीको पोल फेर्ने तथा इन्सुलेटेड तार व्यवस्थापन गर्ने तथा डिजिटल मिटर राख्ने									

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	वडा नं. १-४		मण्डन देउपुर नगरपालिका १-४ सम्मको सबै बस्तीमा रहेको जिर्ण विद्युतीय पोल, पुरानो ट्रान्सफर्मर नाडगो तारलाई व्याक कभर गरी विद्युत चोरी नियन्त्रण गर्ने										
	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६		मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६ को विद्युतीय लाइन सुधार गर्ने तथा बस्तीमा कालो केबलको तार राख्ने										
वडा स्तरमा पहिचान भएका जोखिम तथा जोखिम न्यूनीकरणका थप क्रियाकलाहरु													
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- १) मस्यार जाने कृषि सडक, पिपलवोटको गंगटाखेत, मस्यारको मंगले वाइवा र पोतेराम तामाङको घर नजिक, थिङ्गटोल, मिन बहादुर तामाङको आगन र मस्यारटोल		साविक बालुवापाटी गाविस वडा नं-१ <ul style="list-style-type: none"> ■ मस्यार जाने कृषि सडक, पिपलवोटको गंगटाखेत, मस्यारको मंगले वाइवा र पोतेराम तामाङको घर नजिक, थिङ्गटोल, मिन बहादुर तामाङको आगन र मस्यारटोल पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली, ग्याविन, हिमपाइप र मरी मेशिनेरी वाल लगाउने 										
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- १) माथीघर टोल, छेउघर टोल, लम्साल टोल, गौराघरटोल, पिपलवोट टोल, गौराघरटोल र तामाङटोल, नन्द ज्योति स्कुलको तल माथि, पारीटोल गोविन्द र गुरुप्रसादको घर नजिक		साविक बालुवापाटी गाविस वडा नं- ३ <ul style="list-style-type: none"> ■ माथीघर टोल, छेउघर टोल, लम्साल टोल, गौराघरटोल, पिपलवोट टोल, गौराघरटोल र तामाङटोल पहिराको जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ठूला ढुङ्गाको पर्खाल लगाउने, ■ नन्द ज्योति स्कुलको तल माथिको नै पहिरोको जोखिम रहेकोले त्यसको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने 										

<p>पहिरो</p>	<p>(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- १) कर्कलेघारी, टुल्की दमाईको घर अगाडी, मुलकुलो माभटोल, सानीकान्छी दमाईको घर माथि, संजीवनी प्रा.वि.को अगाडी, खिल वहादुर र कृष्ण प्रसादको घर अगाडी र करेसावारी टोल, तातोपानी धारा नजिक, पोतेरामको घर, हर्क थिङको घर नजिक, किष्टाको घर नजिक, पसलडाडाँ ढाडागाउँ</p>	<p>साविक वालुवापाटी वडा नं.- ५</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ कर्कलेघारी, टुल्की दमाईको घर अगाडी, मुलकुलो माभटोल, सानीकान्छी दमाईको घर माथि, संजीवनी प्रा.वि.को अगाडी, खिल वहादुर र कृष्ण प्रसादको घर अगाडी र करेसावारी टोलको पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने ■ तातोपानी धारा नजिक २० घर जोखिममा रहेको त्यसको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने मस्यारेको पोतेरामको घर, हर्क थिङको घर नजिक तथा किष्टाको घर नजिकको बाटोको जोखिम व्यवस्थापन गर्नु पर्ने, ■ पसलडाडाँ ढाडागाउँ बाटो पहिरोको जोखिम व्यवस्थापन गर्नु पर्ने 								
<p>पहिरो</p>	<p>(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- १) ढाडाँ गाँउको विश्वकर्मा टोल, भेग टोल, चुरी थुम्काको ठूलोडाँडा चन्द्रमान तामाङको घर, भद्रकाली विद्यालय नजिक सिँचाई कुलो, खोट्याड टोल</p>	<p>साविक वालुवापाटी वडा नं. -६</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ढाडाँ गाँउको विश्वकर्मा टोल, भेग टोलमा पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ■ चुरी थुम्काको ठूलोडाँडा चन्द्रमान तामाङको घर र बोक्से भञ्ज्याङको भद्रकाली विद्यालय नजिक सिँचाई कुलो पहिरोको जोखिम क्षेत्रमा मेशनरीवाल र तारजाली लगाउने ■ श्री भद्रकाली आधारभुत विद्यालयको पछाडी ग्याविन वाल लगाउने खोट्याड टोलमा ढुङ्गा तथा पहिरो लड्ने समस्या भएकाले तत्काल जोखिम व्यवस्थापन गर्नुपर्ने 								

पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- २) चितेगाउ र लुवागाँउ, ढुङ्गेखोला सिमखोला गोसाई डाडाँ सिचाई कुलो		साविक बालुवापाटी गाविस वडा नं-२ ➤ चितेगाउ र लुवागाँउको पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ➤ ढुङ्गेखोला सिमखोला गोसाई डाडाँ सिचाई कुलो व्यवस्थापन गर्नुपर्ने								
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- २) मेसागाँउ, दुवागाँउ, मसानेखोला, बालुवा मा.वि.		साविक बालुवापाटी गाविस वडा नं- ४ ➤ मेसागाँउ, दुवागाँउ, मसानेखोलामा पहिरो जोखिम भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ➤ बालुवा मा.वि. मा पहिरोको जोखिम भएकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने								
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- २) ढकालटोल, दुईघरे टोल र मकैबारी टोल		साविक बालुवापाटी वडा नं.- ७ ➤ ढकालटोल, दुईघरे टोल र मकैबारी टोल वडा नं.-७ मा पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने								
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- २) गौरुडटोल, केन्ट पब्लिक स्कुल नजिकको पहिरो		साविक बालुवापाटी वडा नं.- ८ ➤ गौरुडटोलमा पहिरो जोखिम भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, केन्ट पब्लिक स्कुल नजिकको पहिरो नगरकोट सिपाघाट बाटोलाई समेत समस्या पारेकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने								
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- २) ढकालटोल र साठीकुरेटोल		साविक बालुवापाटी वडा नं. - ९ ➤ ढकालटोल र साठीकुरेटोलमा वर्षेनी पहिरो भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने								
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ३ र ४) ओखलढुंगा, नैचल टोल, राता पहिरा, साप्राड, अमारे,		साविक नयाँगाँउ देउपुर गाविस ओखलढुंगा, नैचल टोल, राता पहिरो, साप्राड, अमारे, घिसिड टोल ४१ घरधुरी								

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	घिसिड टोल																		
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ५) पारीघर टोल, गैराघरटोल, डाँडाटोल र दाम पोखरीमा		साविक गैरीबिसौना गाविस वडा नं- २ ➤ पारीघर टोल, गैराघरटोल, डाँडाटोल र दाम पोखरीमा भिरालो जमिन भएका कारण पहिरो जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने																
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ५) गलेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल, देउराली चोकको ट्याडकीको छेउको पहिरो, घिसिडटोलको पहिरो, च्यानडाँडा पछाडीको पहिरो, थानमाने वन पहिरो, देविथान मन्दिरको पहिरो, खरपाखा मोड, तपेश्वरी विद्यालय		साविक गैरीबिसौना वडा नं.- ९ ➤ गलेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने ➤ देउराली चोकको ट्याडकीको छेउको पहिरो, घिसिडटोलको पहिरो, च्यानडाँडा पछाडीको पहिरो, थानमाने वन पहिरो, देविथान मन्दिरको पहिरोको रोकथाम तथा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने, ➤ सालठाटी जोड्ने पुल तथा चुरी थुम्का जोड्ने पुल निर्माण गर्नुपर्ने ➤ खरपाखा मोडको बाटोमा तथा तपेश्वरी विद्यालय जाने बाटोमा जाली भर्नु पर्ने तथा पर्खाल निर्माण गर्नुपर्ने																
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ६) विश्वकर्मा टोल, सेरापाखा, तथा मादेउ पोखरी स्कुल मुनिको पहिरो, तथा साउने तेर्साको खोल्सा, कोदारी पहिरो, थरथरे पहिरो, खर्कको पहिरो, अघेरीखोल्सा, छेडा चैर तथा ब्रमाणी स्कुलछेउको		साविक गैरीबिसौना गाविस वडा नं.- १ ➤ विश्वकर्मा टोल, सेरापाखा, तथा मादेउ पोखरी स्कुल मुनिको पहिरो, तथा साउने तेर्साको खोल्सामा वाल तथा जाली लगाउने ➤ कोदारी पहिरोका कारण जोखिममा पारेका समुदायको व्यवस्थापन गर्ने ➤ थरथरे पहिरोको व्यवस्थापन गर्ने तथा पर्खाल वाल लगाउने ➤ खर्कको पहिरो व्यवस्थापन गर्ने जाली तथा																

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	खोल्सा		<p>सिमेन्टको बाल लगाउने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ अधेरीखोल्सामा जाली राखी ढल व्यवस्थापन गर्ने छेडा चैर तथा ब्रमाणी स्कुलछेउको खोल्सामा सिमेन्ट बाल लगाई जाली हाल्ने ➤ छेडा चैर तथा ब्रमाणी स्कुलछेउको खोल्सामा सिमेन्ट बाल लगाई जाली हाल्ने 									
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ६) महादेवस्थान देखि डाँडाथोक दलित वस्ती, कोदारी वस्ती र जनजाती वस्ती, सालठाटी ठूलो मुहान हुदै ढाइटार जाने कुलो, गल्लेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल		<p>साविक गैरीबिसौना वडा नं.- ३,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ महादेवस्थान देखि डाँडाथोक दलित वस्तीमा भूकम्पका कारण पहिरो जोखिम देखिएकाले यस क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने ➤ कोदारी वस्ती र जनजाती वस्ती पहिरोको जोखिम परेकोले, यसको लागि ढुङ्गाको पर्खाल र तारजाली लगाउने 									
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ६) सालठाटी ठूलो मुहान हुदै ढाइटार जाने कुलो, गल्लेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल		<p>साविक गैरीबिसौना वडा नं.- ४</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सालठाटी ठूलो मुहान हुदै ढाइटार जाने कुलो भूकम्पका कारण भत्कीएको र जमिन फाटेका कारण पहिरोको जोखिममा भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने ➤ गल्लेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल पहिरोको जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने 									
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ६) ब्रह्मायणी मा. वि र महादेव प्रा.वि. को नजिक पहिरो		<p>साविक गैरीबिसौना वडा नं.- ५</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ब्रह्मायणी मा. वि र महादेव प्रा.वि. को नजिक पहिरोको जोखिम भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने 									

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

<p>पहिरो</p>	<p>(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ७) वडगरे, नौविसे, आपखोला, मोतीखोल्सा, तल्लारीटोल र पौवाटोल, सोते बाटोको छेउछाउ, सादी खोल्सा, देवीस्थान माभगाँउ</p>		<p>साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ७, ➤ वडगरे, नौविसे, आपखोला, मोतीखोल्सा वडा नं.- ७ मा पहिराको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ८, ➤ तल्लारीटोल र पौवाटोल वडा नं.- ८ मा पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ९ ➤ भूकम्पका कारण पहिरो गएका विभिन्न ठाउँहरूमा तारजाली, ग्याविन तथा बाल लगाउने ➤ सोते बाटोको छेउछाउमा, सादी खोल्सामा तारजाली लगाउनुपर्ने ➤ देवीस्थान माभगाँउमा पहिरोको जोखिम न्युनीकरण गर्न पहल गर्ने</p>								
<p>पहिरो</p>	<p>(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ८) कमेरेखेत,सिमखेत, ठूलाघरेटोल, कोलडाँडा, मैया राईको घर तल्लो पाखा र ठूला घर टोल, धाइटार कमेरेकोट</p>		<p>साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.-१ ■ कमेरे खेत, सिमखेत, ठूलाघरेटोल, कोलडाँडा, मैया राईको घर तल्लो पाखा र ठूला घर टोलमा पहिरोको जोखिम भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने ■ धाइटार कमेरेकोट पहिरोले खेत बगाएकाले पहिरोको रोकथाम गर्न ग्याविन लगाउने</p>								

<p>पहिरो</p>	<p>(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.- ९) रायोवारीटोल, देउराली, कालेडाँडा र चौरवेसी, राम बहादुर वि.क.को घर, खर्क पोखरी छेउको नजिक साउने खोल्सा, माभटोल, पानीखर्क, गैरीखेत, आगेटार र गैरागाँउ</p>	<p>साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ३</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ रायोवारीटोल, देउराली, कालेडाँडा र चौरवेसी वडा नं.-३ मा जस्ता पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने <p>साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ५</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ राम बहादुर वि.क.को घर, खर्क पोखरी छेउको नजिक साउने खोल्सा भएको कारण त्यस स्थानमा मेशिनेरीवाल र तारजाली लगाउने <p>साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ६</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ माभटोल, पानीखर्क, गैरीखेत, आगेटार र गैरागाँउमा पहिरोको भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने 								
<p>पहिरो</p>	<p>(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-१०) नरिङखर्क, सौरवास र माईटार,सार्की टोल, दमाई गाउँ, अचले कुलो, कालीमाटी भैरवटार पल्लो पाखा खोल्सो, भिस्मे पहिरो, आपचौतारा मुनिको पहिरो, हल्देटार गुम्वा छेउ, तिनधारा टोल र सर्वभाङ टोल, घट्टेखोला गाउँ र थामीडाडाँ, कोट थुम्का र चण्डेनी,</p>	<p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ४</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ नरिङखर्क, सौरवास र माईटारमा जस्ता पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने <p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ३</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सार्की टोलमा पहिरोको जोखिम क्षेत्रमा हुडगाको पर्खाल तथा तारजाली लगाउने, ➤ दमाई गाउँमा पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन गर्ने, ➤ अचले कुलोमा पहिरो जोखिम भएका कारण ढलान तथा पक्की पर्खाल लगाउने, ➤ कालीमाटी खोल्सोको स्वास्थ्य चौकी नजिक पहिरोको जोखिम भएका कारण सचेतना कार्यक्रम गर्ने, ➤ भैरवटार पल्लो पाखोमा भूकम्पले जमिन फाटेको हुदाँ त्यहाँ पहिरोको व्यवस्थापन गर्ने 								

पहिरो			<p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ५</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ भस्मे पहिरो तथा आपचौतारा मुनिको पहिरोलाई तारजाली, ग्याविन तथा ढुङ्गाको पर्खाल लगाउने ➤ उत्तरी भेग पोखरी डाँडाको पहिरो जोखिम क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्ने, <p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ६</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ हल्देटार गुम्वा छेउमा गएको पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन वाल तथा पर्खाल लगाउने <p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ७</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ तिनधारा टोल र सर्वभाङ टोलमा तारजाली, ढुङ्गाको पर्खाल तथा ग्याविन लगाउने <p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ८</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ घट्टेखोला गाउँ र थामीडाडाँको पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने <p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ९</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ कोट थुम्का र चण्डेनीको पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली लगाउने तथा वृक्षारोपण गर्ने 								
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-११)		<ul style="list-style-type: none"> ■ मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को पधेरागौरामा पाटापोखरी, चाखोला र साँघुखोल्साका कारण तारजाली तथा मेशिनेरी वाल लगाउने 								
पहिरो	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-१२)		पहिरो साविकको वडा नं ८ र ५ मा वर्षेनि पहिरोले दुख दिने गरेको सो स्थानमा वृक्षा रोपण गर्ने, साथै व्याविन गर्नु आवश्यक								

बाढी	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-१) खोरड खोला नजिक खोल्साहरु, निहुरीनी खोला, ढुडे खोला, देवीथान खोला नजिकका खोल्सा, ढाडखोला, ढडेल खोला		<p>साविका बालुवापाटी वडा नं.- १</p> <p>➤ खोरड खोला नजिक खोल्साहरुले वर्षेनी खेतबारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा हिम पाइप राख्ने गर्ने</p> <p>साविका बालुवापाटी वडा नं.- ३</p> <p>➤ निहुरीनी खोला, ढुडे खोला, देवीथान खोलामा रहेका खोल्सा तथा खोलाको किनारमा ग्याविन तथा बाधको निर्माण गर्ने</p> <p>साविका बालुवापाटी चुरी थुम्का वडा नं.- ६</p> <p>➤ ढाडखोला, ढडेल खोला नजिकको खेतबारी जोखिम हुदाँ ग्याविन तथा बाध निर्माण र तारजाली लगाउने</p>									
बाढी	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-२) मसाने खोला, सेतीदेवी मन्दिर नजिकको ठूलो खोला, रोहणी खस्रो खोला, भिरखट् मसाने खोला, राते भिर खोला, ढुङ्गेखोलाको		<p>साविका बालुवापाटी वडा नं.- २</p> <p>■ मसाने खोलाले गर्दा बालुवा मा.वि. आउने जाने शिक्षक विद्यार्थी तथा समुदायलाई समेत समस्या परेकाले तत्काल सानो कल्भट पुल बनाउनु पर्ने</p> <p>■ सेतीदेवी मन्दिर नजिकको ठूलो खोला, रोहणी खस्रो खोला, भिरखट् मसाने खोला, राते भिर खोला, ढुङ्गेखोलाको जोखिम तत्काल व्यवस्थापन गर्नु पर्ने</p>									
बाढी	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-५) चाखोला तथा हिले खोला किनार		<p>■ वडामा रहेका खोल्सा, चाखोला तथा हिले खोला किनारमा ग्याविन तथा बाधको निर्माण गर्ने</p> <p>■ चाखोलाको कल्छेमा पुल निर्माण गर्नुपर्ने</p>									
बाढी	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-६) इन्द्रावती र ढाडखोला,		<p>■ इन्द्रावती र ढाडखोला, अघेरी खोलामा बाढीको जोखिम भएकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्ने</p>									

	अधेरी खोला, चाखोला नदि, अनन्ते खोला, जेमाने खोला		<ul style="list-style-type: none"> चाखोला नदिका किनारामा जोखिम रहेकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्ने 								
बाढी	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-७) चाखोला, आपखोला र गेरुवाखोला, हाडिखोला देखी गेरुवा खोला, सोते बाटोको छेउछाउ, कुन्ता वेसी,		<ul style="list-style-type: none"> साविका महादेवस्थान वडा नं.- ७, चाखोला, आपखोला र गेरुवाखोला नजिक भएका कारण वर्षेनी खेतबारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने हाडिखोला देखी गेरुवा खोला सम्म तारजाली तथा ग्याविन लगाउनु पर्ने सोते बाटोको छेउछाउमा तारजाली लगाउनुपर्ने साविका महादेवस्थान वडा नं.- ८, कुन्ता वेसीको चाखोला नजिक भएका कारण वर्षेनी खेत बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने साविका महादेवस्थान वडा नं.- ९, वडा नं.- ९ नजिकका खोल्साका किनारमा ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने 								
बाढी	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-८) माथिल्लो जुडीगाँउ, शाङगे खोल्सा र ठूलीडाँडा खोल्सा, धाइटार र नौबिसे छेउछाउका खेत		<ul style="list-style-type: none"> साविका महादेवस्थान वडा नं.- १, माथिल्लो जुडीगाँउ, शाङगे खोल्सा र ठूलीडाँडा खोल्साका कारण वर्षेनी खेतबारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने चाखोलाको बाढीले धाइटार र नौबिसे छेउछाउका खेत बगाएकाले तारजाली तथा बोटबिरुवा लगाउनुपर्ने 								
बाढी	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-९) तेश्रोलामाटोल, वडा नं.- ९ र १० को सिमानामा रहेको		<ul style="list-style-type: none"> साविका महादेवस्थान वडा नं.- ६ तेश्रोलामाटोल ठाडो खोल्सा कारण २० घर धुरी बाढी जोखिममा भएकाले त्यस क्षेत्रमा ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण 								

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	टोङ्के पुल,		<p>गर्ने</p> <p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-९</p> <ul style="list-style-type: none"> खोल्साहरु भएका ठाउँमा ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण र तारजाली लगाउने वडा नं.- ९ र १० को सिमानामा रहेको टोङ्के पुल जोखिममा रहेकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्ने 								
बाढी	(मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-१०) माभीगाउँ नजिक खोल्साहरु र इन्द्रावती नदि, वाँधाधारा हुँदै मेलडाँडा आउने भेल, चण्डेनी वडा नं. ४ र ५ को सिमाना, घ्याम्पेखोला, सुकुटे खेत, ज्यामिरे र सिलकोट टोल, नेवारीटार टोल		<p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- १</p> <ul style="list-style-type: none"> नजिक खोल्साहरुले वर्षेनी खेतबारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा हिम पाइप राख्ने गर्ने तथा सानो आपधारी खोलामा तटबन्ध लगाउने <p>साविका चण्डेनी वडा नं.- २</p> <ul style="list-style-type: none"> माभीगाउँ नजिक खोल्साहरु र इन्द्रावती नदिले वर्षेनी खेतबारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने <p>साविका चण्डेनी ३, ४ वडामा</p> <ul style="list-style-type: none"> इन्द्रावती नदि भएका कारण बाढीको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने वाँधाधारा हुँदै मेलडाँडा आउने भेल व्यवस्थापन गर्ने <p>साविक चण्डेनी वडा नं. ४ र ५</p> <ul style="list-style-type: none"> साविक चण्डेनी वडा नं. ४ र ५ को सिमाना माभिखोलामा हेमपाईप राख्नुपर्ने <p>साविकको वडा नं.- ६</p> <ul style="list-style-type: none"> घ्याम्पेखोला, सुकुटे खेतमा तारजाली तथा ग्याविन वाल लगाउनु पर्ने <p>साविका चण्डेनी वडा नं.- ८</p> <ul style="list-style-type: none"> ज्यामिरे र सिलकोट टोल नजिक खोल्साहरु भएका कारण जोखिम हुने 								
बाढी											

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

			हुनाले सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने तथा बसाई सर्ने साविका चण्डेनी वडा नं.- ९ ■ नेवारीटार टोलमा तारजाली, ग्याविन र दुडुगाको पर्खाल लगाउने									
	मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं. ११		मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को बोक्से खोला, चाखोला पुलदेखि ५० कि.मि सम्म तारजाली तथा मेशिनेरी वाल लगाउने									
	मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-१२		इन्द्रावती नदी बेतिनि खोला बेतिनि खोलामा मेशिनेरी वाल लगाउने									
हुरीवतास	नगरपालिका भरी		जस्ताहरु बलीयो गरी ठोक्नुपर्छ भन्ने बारेमा जनचेतना फैलाउने									
आगलागी	मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-३ र ४) लामा टोल, चौतारा मुनी, तिमल्सिना टोल, भोर्ले टोल, च्याङकुते सामुदायिक वन, ठुली चौर, रातेमाटे		साविक नयाँगाँउ देउपुर गाविस लामा टोल, चौतारा मुनी, तिमल्सिना टोल, भोर्ले टोल, च्याङकुते सामुदायिक वन, ठुली चौर, रातेमाटे लगायत २६० घरधुरी									
	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, का सामुदायिक वन लगायत सम्पूर्ण नगरपालिका भरि		मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, का सामुदायिक वन र बस्तीहरुमा हुनसक्ने आगलागीको लागि सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु गर्ने									
चट्याङ	मण्डनदेउपुर सम्पूर्ण नगरपालिका भरि		चट्याङका आएका बेला अपनाउनुपर्ने उपायका बारेमा जानकारी दिने									
जनावर आतंक	मण्डनदेउपुर सम्पूर्ण नगरपालिका भरि		साविक नयाँगाँउ देउपुर गाविस खसे, माने डाँडा, ठुली चौर, हिले, सिडे माथिल्लो लगायत १०० घरधुरी									

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

महामारी	मण्डनदेउपुर सम्पूर्ण नगरपालिका भरि		साविक नयाँगाँउ देउपुर गाविस गौरी टोल, घर्ती टोल, गैरी टोल, जग्गुम्टी भेग, कामी टोल, लामा टोल, तिमालथान टोल, घटुवारे टोल, रातो पैडा, दमै टोल, नैचल टोल, वयर वोट, घिसिं टोल, खसे टोल लगायत ३७५ घरधुरी, लगागत सम्पूर्ण नगरपालिका भरि सचेतना मुलक कामगर्ने								
खडेरी	मण्डनदेउपुर नगरपालिका		बर्षेपानी संकलन गर्ने, वृक्षारोपण गर्ने तथा लिप्टीङ्गको व्यवस्था मिलाउने								

(नोट: प्रभावकारिता: कामको न्यून प्रभावकारिता देखिएमा १, कामको उच्च प्रभावकारिता देखिएमा ३, खर्चको मितव्ययिता: कम खर्च लाग्ने भएमा ३, बढी खर्च लाग्ने भएमा १, सम्भाव्यता: कार्यान्वयन गर्न सकिने भएमा ३, कार्यान्वयन गर्न कठिन भएमा १, लक्षित बर्गमुखी: लाभान्वित धेरै भएमा ३, लाभान्वित कम भएमा १ अंक दिइएको छ ।

खण्ड ३ : विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन योजना तयार गरिएको छ। विपद् जोखिम व्यवस्थापनको सवाललाई विकासका योजनासँग मूलप्रवाहीकरण गरी विपद् उत्थानशील समाज निर्माण गर्दै विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई केन्द्रदेखि स्थानीय तहसम्म विस्तार गरी सबै तहका विकास नीति तथा कार्यक्रममा मूलप्रवाहीकरण गर्ने प्रयास गरिएको छ। यसका साथै विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई सहभागितामूलक, पारदर्शी, उत्तरदायी, समावेशी र जिम्मेवार बनाउन “स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका - २०६८ तथा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४” को मस्यौदाका केही विधिहरू पनि समावेश गरी यस योजनाको खण्ड ३ मा मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको नगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन योजनाका क्रियाकलापहरूलाई समावेश गरिएको छ।

मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा गरिएको सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाले पहिचान गरेको मुख्य विपद्बाट हुन सक्ने जनधनको क्षति कम गरी जोखिम न्यूनीकरणमा समुदायलाई नै सक्षम बनाई विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई केन्द्रदेखि स्थानीय तहसम्म विस्तार गरी सबै तहका विकास नीति तथा कार्यक्रममा मूलप्रवाहीकरण गर्ने यस योजनाको लक्ष्य रहको छ। सम्भावित विपद्को जोखिम कम गर्न, विपद्को समयमा आपत्कालीन कार्य सम्पादन गर्न र विपद्पश्चात् पुर्नस्थापना तथा पुर्ननिर्माणका लागि दिशानिर्देश गर्न तयार गरिएको योजनाबद्ध कार्यक्रम, कार्यजिम्मेवारी सहितका गतिविधिहरू समावेश गरिएको छ। मण्डनदेउपुर नगरपालिका भित्र विपद् जोखिम र सङ्कटासन्नताको सूचना संकलन र क्षमता विश्लेषणको आधारमा विपद्का रूपमा आएका भूकम्प, पहिरो, हुरीवतास, बाढी, आगलागी तथा चट्याङ आदि जस्ता विपद्लाई स्थानीय समुदाय तथा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, सघंसस्था तथा सरकारी निकायले योजना बद्ध रूपमा जोखिम न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्नु पर्ने देखिन्छ। यस विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना निर्माण निम्न प्रक्रियामा गरिएको छ।

- **विपद् पूर्वको क्रियाकलापहरू (जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि, जोखिम न्यूनीकरण, आपत्कालीन पुर्वतयारी)** : विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि वडाले आफ्नो क्षेत्रमा विपद्प्रति रहेको अज्ञानता हटाएर जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सजगता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यहरू, विपद्जन्य सङ्कटासन्नता तथा जोखिम कम गर्न गर्नुपर्ने कार्यहरू तथा कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पुर्वतयारीका क्रियाकलापहरू समावेश गरिएको छ।
- **विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू** : वडामा कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित तथा पीडितको उद्धार र जीवनरक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने क्रियाकलापहरूमा : पुर्वसूचना र चेतावनी प्रवाह गर्ने, हराएकाको खोजी, पीडितको उद्धार, सुरक्षा निकायमा खबर, आपत्कालीन बसोबास र राहत व्यवस्थापनका लागि गर्नु पर्ने कार्यहरू समावेश गरिएको छ।
- **विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुर्ननिर्माणका क्रियाकलापहरू** : योजनाको यस भागमा विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउनु, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुर्नस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुर्ननिर्माण गर्न र भविष्यमा पुर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समावेश गरिएको छ।

खण्ड ३ : विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

३.१ भूकम्प प्रकोपको सन्दर्भमा

३.१.१ नीतिगत व्यवस्था तथा निर्णय :

यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाले विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न आवश्यकता अनुसार कार्यदलहरू (जस्तै-समन्वय, सञ्चार तथा पूर्वचेतावनी, खोज तथा उद्धार; राहत व्यवस्थापन तथा पुर्नस्थापना, क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषणजस्ता कार्यदल) गठन गरेको छ । विपद् व्यवस्थापन भित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यहरूलाई व्यवस्थित गर्नका लागि स्थानीय स्तरमा तर्जुमा गरिने विकास योजनाको एउटा प्रमुख भागका रूपमा निरन्तर रूपमा यो योजना कार्यान्वयन हुनु आवश्यक छ । विपद्को घटना मानव समुदायका लागि सम्वेदनशील भएकोले यस्तो अवस्था नआओस भन्नाका निम्ति हरेक विकासका कार्यलाई विपद् व्यवस्थापन कार्यसँग समायोजन गरी दीगो विकासका क्रियाकलापमा समुदायको सक्रिय सहभागिता हुनु जरुरी छ ।

३.१.१ भूकम्प प्रकोपको सन्दर्भमा जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि :

मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सजगता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यलाई निम्न बमोजिमको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	नगरपालिकामा भूकम्प सम्बन्धी प्रयाप्त जानकारीको अभाव	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भूकम्प सम्बन्धी जानकारीहरू प्रदान गर्नका लागि समुदायमा घरदैलो कार्यक्रम गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, विद्यालय	नगरपालिका, विद्यालय र समुदाय	जि.स.स, अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
२	नगरपालिकामा रहेका खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने तथा समुदायमा जानकारी नहुनु	नगरपालिकामा रहेका खुल्ला स्थानहरू पहिचान गर्ने तथा त्यस खुल्ला स्थानको बारेमा समुदायका सबैमा जानकारी गराउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा क्लव	नगरपालिका	जि.स.स	

३	विपद्का बेला अत्यावश्यक सामाग्रीको अभाव हुने	अत्यावश्यक सामाग्री सहितको फटपट भोला तयार गर्ने सम्बन्धमा समुदायमा जानकारी दिने	महिला तथा युवा समुह	नगरपालिका	जि.स.स	
४	समुदायमा भूकम्पीय सुरक्षा सम्बन्धी प्रयाप्त ज्ञानको कमी	प्रत्यक वडा-वडामा गइ भूकम्प आएका बेला सुरक्षित रहनका लागि अपनाउनुपर्ने उपायका बारेमा जानकारी दिने	विद्यालय, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
५	भूकम्प सम्बन्धी कृतिम अभ्यासको बारेमा जानकारी नभएको	समुदायलाई भूकम्प सम्बन्धी कृतिम अभ्यास गराउने	महिला तथा आमा समुह	समुदाय	जि.स.स	
६	आपत्कालिन अवस्थामा तत्काल घाइतेको उद्धार र उपचारको अभाव तथा कार्यदललाई तालिमको अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति सँगै पूर्वसूचना तथा सञ्चार कार्यदल, खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, खानेपानी तथा सरसफाई, शिविर तथा आवास व्यवस्थापन जस्ता कार्यदलहरूलाई तालिम तथा अभ्यासहरू गराउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	

३.१.२ भूकम्प प्रकोपको सन्दर्भमा जोखिम न्यूनीकरण :

मण्डनदेउपुर नगरपालिका भित्र रहेका विपद् जन्य सडकटासन्नता तथा जोखिम कम गर्न गर्नु पर्ने कार्यलाई निम्नबमोजिमको खाकामा प्राथमिकता अनुरूप उल्लेख गरिएको छ । यसमा ग्रामीण सडक, कल्भर्ट, पुल, विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण; प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, नदी तटबन्धजस्ता क्रियाकलापहरूलाई उल्लेख गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	जम्मा बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	भूकम्प प्रतिरोधी संरचना नहुदा थप जोखिम बढ्ने	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा कुनै पनि संरचना निर्माण गर्दा भवन निर्माण संहिता अनुसार निर्माण गर्ने तथा भत्किएका भवनहरूको प्रवलीकरण तथा मर्मत सम्हार गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
२	सुरक्षित सार्वजनिक संरचनाहरूको अभाव	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिका भित्र बन्ने कुनै पनि सार्वजनिक संरचनाहरू बालमैत्री, आपाङ्ग मैत्री, ज्येष्ठनागरिक मैत्री बनाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
३	तिमल्सिना टोल, नैचाल टोल, माने डाँडाढुंगाना डाँडाको १०० घरधुरी भूकम्पको जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-३ र ४ साविक नयाँ गाँउ देउपुर गाविस, तिमल्सिना टोल, नैचाल टोल, माने डाँडाढुंगाना डाँडाको १०० घरधुरी तथा वडा न तथा वडा नं.- ३ र ४ सबै स्थानमा भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, महिला तथा आमा समुह, युवा क्लव,		वडा कार्यालय	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
४	मण्डनदेउपुर नगरपालिकाका सबै वडाहरू	मण्डनदेउपुर नगरपालिकाका सबै वडाहरू भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		समस्त समुदायहरू	जि.स.स	
५	पानीका मुहान सुकदै गएकोले खानेपानीको अभाव	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा रहेका पानीको मुहानहरूको संरक्षण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		समस्त समुदायहरू	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

६	प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षणको अभाव	समुदायमा भएका प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षण गर्ने	महिला तथा आमा समुह, युवा क्लव		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
७	आपत्कालिन सामग्री भण्डारण गर्ने ठाउँको अभाव	आपत्कालिन सामग्री भण्डारण गर्ने स्थानको व्यवस्था मिलाउने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय		नगरपालिका	जि.स.स	

३.१.३ भूकम्प प्रकोपको सन्दर्भमा आपत्कालीन पूर्वतयारी :

मण्डनदेउपुर नगरपालिका भित्र भित्र कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वतयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरी कार्यान्वयन गरिएको । यसमा आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार सामग्री, आधारभुत खोज तथा उद्धार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्नेविधि जस्ता क्रियाकलाप समेत समेटिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	आपत्कालिन अवस्थाको लागि सुरक्षित स्थानको अभाव	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा रहेका खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानहरू तथा आश्रय स्थलको पहिचान गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
२	विपद्मा प्राथमिक तथा खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको कमी	नगरपालिकामा आपत्कालीन प्राथमिक उपचार र खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू भण्डारण गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय	नगरपालिका	अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
३	विपद्मा खाद्यान्न तथा त्रिपालको कमी हुने भएकाले	आवश्यक खाद्यान्न तथा त्रिपालको भण्डारण गर्ने तथा त्यसको समय समयमा रेखदेख र सुरक्षा गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
४	आर्थिक (कोष) को अभावमा विपद् व्यवस्थापनको काम प्रभावकारी नहुने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा आपत्कालीन कोष खडा गर्ने तथा त्यसको बृद्धीको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
५	समुदायमा मानिसहरू हराउने	प्राथमिक उपचार र खोज तथा उद्धार गर्ने	विपद् तथा जलवायु	नगरपालिका	अन्य सरकारी	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	पुरिने तथा घाईते हुन सक्ने भएकाले	आवश्यक सामग्रीहरु भण्डारण गर्ने	उत्थानशील समिति		तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
६	विपद्मा महामारी फैलन सक्ने भएकाले	आपत्कालिन अवस्थाका लागि आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्री, पियुष, क्लोरीन भोल, जस्ता वस्तु भण्डारण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वास्थ्य चौकी	स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल, रेडक्रस	

३.१.४ भूकम्प सन्दर्भमा विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिना सम्म)

मण्डनदेउपुर नगरपालिका भित्रका कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित तथा पीडितको उद्धार र जीवनरक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा गरिएको । यसमा विशेषगरी पूर्वसूचना र चेतावनी प्रवाह गर्ने, हराएकाको खोजी, पीडितको उद्धार, सुरक्षा निकायमा खबर, आपत्कालीन बसोबास र राहत व्यवस्थापनका लागि गर्नु पर्ने कार्य उल्लेख गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	भूकम्पका घर तथा संरचना भत्कन सक्ने भएकाले	घर तथा भवन भित्र भएको अवस्थामा सम्भव भए सम्म तत्काल सुरक्षित खुल्ला स्थानमा निस्कने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	० देखि १ घण्टा भित्र
२	गैह्र संरचनात्मक वस्तुले (दराज, च्याक, ऐना, फ्रेमले) थप क्षति गर्ने	गैह्र संरचनात्मक वस्तु सिसाको भ्याल तथा हल्लिएर लड्न सक्ने दराज, च्याक, ऐना, फ्रेम जस्ता वस्तुको छेउछाउ नबस्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	
३	रूख र बिजुलीको पोल मुनी बस्नाले थप जोखिम हुने हुनाले	घर बाहिर चौरमा भए कुनै भौतिक संरचना तथा रूख र बिजुलीको पोल मुनी नबस्ने खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानमा बस्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	
४	भूकम्पको समयमा सहजै सम्पर्क नहुने	आफु सुरक्षित भए नभएको हातेमाइक, SMS, आदिको प्रयोग गरी खबर आदनप्रदान गर्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	
५	भूकम्पमा मानिसहरु	तालिम प्राप्त व्यक्तिद्वारा तत्काल खोज तथा उद्धार गर्ने	विपद् तथा जलवायु	जनशक्ति	अन्य सरकारी	० देखि ७

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	पुरिने तथा हराउन सक्ने	र सुरक्षा निकाय तथा सम्बन्धी निकायमा सहयोग माग्ने	उत्थानशील समिति		तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	घण्टा भित्र
६	भूकम्पमा मानिसहरु घाइते हुने	तालिम प्राप्त व्यक्तिद्वारा घाइते भएका व्यक्तिको प्राथमिक उपचार गर्ने तथा सम्बन्धी निकायमा सहयोग माग्ने	प्राथमिक उपचार कार्यदल	स्वास्थ्य चौकी	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	
७	घाइते तथा मृत्यु भएकाको पहिचान नहुने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको आपत्कालिन बैठक बसी पहिलो चरणको क्षति, घाइते र मृत्यु हुनेको द्रुत सर्वेक्षण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय स्वयंम	जि.स.स	० देखि २४ घण्टा भित्र
८	संरचना भत्कने तथा विपद्मा खाद्यान्न तथा लत्ताकपडाको अभाव हुने	विपद् प्रभावितका लागि तत्काल अस्थायी टहराको निर्माण गरी बसोबासको व्यवस्था मिलाउने तथा तत्कालिन खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा आदिको व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	जि.स.स	
९	विपद् प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन	प्रभावित परिवारको अवस्था हेरी राहत प्याकेजको आवश्यकता मूल्यांकन, वितरण र प्रतिकार्यका लागि प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	जि.स.स	२४ देखि ४८ घण्टा भित्र
१०	विपद् पश्चात् सरसफाइको अभाव	अस्थायी शौचालय र फोहोर मैलाको व्यवस्थापन, महिलालाई चाहिने सरसफाइ सामाग्रीको व्यवस्था आदि गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
११	विपद्पछि महामारी फैलिने भएकाले	प्रभावित परिवारका लागि अस्थायी वास (wash) तथा स्वास्थ्य सामाग्री, पानी शुद्धिकरणका कार्यहरु गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
१२	खाद्य सामाग्रीको अभाव	प्रभावित जन समुदायलाई तयारी खाद्य सामाग्री वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
१३	पानी शुद्धिकरणका थप सामाग्रीहरुको अभावमा महामारी फैलिने भएकाले	विभिन्न ठाउँमा पानीको व्यवस्थापन गर्ने तथा पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामाग्रीहरु वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जिल्ला विपद् समिति	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र
१४	फोहोरहरु अव्यवस्थित हुदां महामारी फैलिने भएकाले	महामारी नियन्त्रण गर्नका लागि मरेका पशुका शवहरु संकलन गर्ने तथा अन्य फोहोरहरुको पनि व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
१५	सामाग्रीहरुको अभाव हुनाले	प्रभावित परिवारलाई खाद्य तथा गैरखाद्य सामाग्रीहरु खाना पकाउने भाडा तथा कपडा कम्बलहरु मापदण्ड	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	सरकारी तथा गैरसरकारी	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		अनुसार वितरण गर्ने			संस्थाहरु	
१६	आपत्कालीन शिक्षाको अभाव	विस्थापित बालबालिकाका लागि अस्थायी कक्षा सञ्चालन गर्ने तथा शैक्षिक सामग्रीहरु वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र
१७	थप लैङ्गिक हिंसा तथा विवाद हुन सक्ने	आवश्यकता अनुसार थप गुनासा, लैङ्गिक हिंसा तथा विवाद व्यवस्थापन तथा सुरक्षाको व्यवस्था गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
१८	मृतक परिवारलाई आर्थिक अभाव	मृतक परिवारलाई आर्थिक सहयोगको लागि पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
१९	राहत सामग्रीको अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको बैठक बस्ने आवश्यकता अनुसार थप राहतका लागि पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	७ दिन देखि २ साता भित्र
२०	थप रणनीति तथा प्रतिकार्यको कमी	हालसम्मको प्रतिकार्यको समिक्षा गरी थप आवश्यक रणनीति तर्जुमा गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	

३.१.५ भूकम्पको सन्दर्भमा विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू (विपद् समयका प्रतिकार्यका कार्यहरू सकिएपछि ३ महिना देखि २ वर्ष सम्म)

योजनाको यस भागमा विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर निम्नबमोजिमको ढाँचामा क्रियाकलाप उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	सम्भावित समस्या	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	घर तथा संरचना विग्रने तथा चर्कने भएकाले	सामान्य विग्रिएका भत्किएका तथा चर्किएका संरचनालाई तालिम प्राप्त प्राविधिकको सल्लाह अनुसार मर्मत संभारलाई पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	जनशक्ति	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
२	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनको अभाव	भूकम्पका कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत तथा पुनर्निर्माण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३	भवन निर्माण संहिता अनुरूपको घर निर्माण नहुनाले	पूर्ण क्षति भएका घर परिवारलाई लक्षित गरी दक्ष प्राविधिकको प्रयोग गरी भवन निर्माण संहिता अनुसार घर निर्माणका लागि पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, पुनर्निर्माण प्राधिकरण	नगरपालिका	जि.स.स	
४	विपद् पश्चात राहत अभाव	आवश्यकता अनुसार थप राहत व्यवस्थापन तथा वितरणको कार्य व्यवस्थित गर्ने तथा बास्तविक पीडित सम्म पुऱ्याउन पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
५	भैतिक संरचना भत्कने तथा निर्माणमा आर्थिक अभाव	पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
६	खाद्य तथा गैह्र खाद्य सामग्रीको अभाव	खाद्य तथा गैह्र खाद्य सामग्रीको भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालय, समुदाय	जनशक्ति	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
७	खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार गर्ने जनशक्ति तथा सामग्रीको अभाव	समुदायमा पुनः खोजउद्धार तथा प्राथमिक उपचारको तालिम सञ्चालन गर्ने तथा आवश्यकता अनुसार भण्डारण गर्ने	वडा कार्यालय महिला तथा युवा समुह	जनशक्ति	जिसस, अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.२. पहिरो प्रकोपको सन्दर्भमा :

३.२.१ पहिरो प्रकोपको सन्दर्भमा जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि :

मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा पहिरोको जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सजगता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यलाई निम्नबमोजिमको ढाँचामा प्राथमिकता क्रमअनुसार उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	पहिरोको जोखिमपूर्ण स्थानमा प्रयाप्त जनचेतनाको अभाव	मण्डनदेउपुर नगरपालिका का वडा नं.-१ देखी १२ सम्मका वडामा भएका जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा पहिरोको व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय र समुदाय	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
२	वृक्षारोपण नगर्दा पहिरोको जोखिम हुने	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको खाली स्थानमा वृक्षारोपण कार्यक्रम गर्ने	वडा कार्यालय	जनशक्ति	जि.स.स	
३	पहिरो सम्बन्धी प्रतिकार्यका उपायको बारेमा जानकारीको अभाव	पहिरोको प्रतिकार्यका उपायहरुको बारेमा समयसमयमा नगरपालिकास्तरीय भेला गरी समुदायलाई जानकारी दिने	शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स	विद्यालय र समुदाय	जि.स.स	
४	जोखिमपूर्ण स्थानको बारेमा समुदायमा प्रयाप्त जानकारी नहुने भएकाले	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको जोखिमपूर्ण स्थानहरुको पहिचान गरी सो स्थानहरुमा होडिड बोर्ड लगाउने	युवा तथा महिला समुह	वडा कार्यालय	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
५	तत्कालिन प्रतिकार्यको अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन गरे सँगै पूर्वसूचना तथा सञ्चार कार्यदल, खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, जस्ता कार्यदलहरु गठन गरी अभ्यासहरु गराउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय र समुदाय	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.२.२ पहिरो प्रकोपको सन्दर्भमा जोखिम न्यूनीकरण :

मण्डनदेउपुर नगरपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सडकटासन्नता तथा जोखिम कम गर्न गर्नुपर्ने कार्यलाई निम्नवमोजिमको खाकामा प्राथमिकता अनुरूप उल्लेख गरिएको छ । यसमा ग्रामीण सडक, कल्भर्ट, पुल, विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण; प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, जस्ता क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकताक्रम अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	जम्मा बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	समुदायमा पहिरोको जोखिम	मण्डनदेउपुर नगरपालिका भित्र भएका पहिरोको जोखिमपूर्ण स्थानहरूमा अर्मिसो तथा बास लगाउने	शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स		नगरपालिका,	सरकारी तथा गैर सरकारी	माघ
२	गिधरे चुरिथुम्का सडकको टंक बहादुर पण्डितको घरमुनी बाटोका कारण पहिरोको जोखिम	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१ को गिधरे चुरिथुम्का सडकको टंक बहादुर पण्डितको घरमुनी बाटोका कारण पहिरो जाने भएकाले वाल लगाउनुपर्ने	विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय		नगरपालिका,	जि.स.स	
३	महाकाली मा.वि. मा पहिरोको जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-४ को महाकाली मा.वि. मा पहिरोको रोकथाम गर्नका लागि तारजाली तथा मेशिनेरी वाल लगाउनुपर्ने	युवा तथा महिला समुह		वडा कार्यालय	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
४	ट्टले सिंचाई कुलो लाहुरे डाँडा देखी डाडे पाखासम्म कुलो जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-४ को ट्टले सिंचाई कुलो लाहुरे डाँडा देखी डाडे पाखासम्म कुलो जोखिममा भएकाले अवश्यकता अनुसार तारजाली लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
५	थापमारे पहिरो ३ वटा बाटो र १५ घर परिवारलाई प्रभावित पार्ने	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५ को थापमारे पहिरो ३ वटा बाटो र १५ घर परिवारलाई प्रभावित पार्ने भएकाले खाटेचौर नयाँगाउँ सडकमा तारजाली ५० थान थप गर्नुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
६	रातमाटेमा २० घर नजिकै पहिरोको जोखिम	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५ को रातमाटेमा २० घर नजिकै पहिरोको जोखिम भएकाले पहिरोको रोकथामका लागि पहल गर्नुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

७	तपेश्वर मा.वी अगाडीको पहिरोको जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५, तपेश्वर मा.वी अगाडीको पहिरोमा जाली भर्नुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
८	थानमारी पहिरोका कारण थानमारी बस्ती जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५, थानमारी पहिरोका कारण थानमारी बस्ती जोखिममा भएकाले जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु अवलम्बन गर्ने	विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
९	छेडाको चौरमा पहिरोको जोखिम	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, को छेडाको चौरमा पहिरोको जोखिम भएकाले पहिरो नियन्त्रण गरी खेलकुद मैदान निर्माण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
१०	सडक निर्माण गर्दा वर्षाको भल व्यवस्थापन गर्न नसक्दा बस्ती जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, को सडक निर्माण गर्दा वर्षाको भल व्यवस्थापन गर्न नसक्दा बस्ती स्तरमा क्षति भएकाले भल व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
११	हिगुवापाटी जोगीटार सडकखण्डमा पर्ने ५ वटा घरहरु जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-७, को हिगुवापाटी जोगीटार सडकखण्डमा पर्ने ५ वटा घरहरु जोखिममा भएकाले उक्त घरहरु जोगाउन ग्याविन तथा RCC लगाउनुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
१२	चिनिसरा बस्तीको १९ घर तथा बस्ती जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१० चिनिसरा बस्तीको १९ घर तथा बस्ती स्थानान्तरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
१३	पधेरागैरामा पाटापोखरी, चाखोला र साँघुखोल्सा जोखिममा	मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को पधेरागैरामा पाटापोखरी, चाखोला र साँघुखोल्साका कारण तारजाली तथा मेशिनेरी वाल लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
१४	सर्बाभाड तिमिल्सेना टोलको १५ घरधुरी पहिरोको जोखिममा	तिमिल्सेना बस्तीको करिब १५ घरलाई जोखिम पुऱ्याएको हुनाले सो स्थानमा मेशिनेरी वाल लगाउने तथा खाली स्थानमा बास लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
१५	लहरे डाँडा पहिरो ३० घरधुरी विस्थापित हुन सक्ने	करिब ३० घरधुरी विस्थापित हुन सक्ने भएकाले ५०० थान तारजाली लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
१६	जामुने पहिरो छाप रानी	छाप रानी वनको अर्चलेको खेतीयोग्य जमिन करिब	विपद् तथा जलवायु		नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	वनको अर्चलेको खेतीयोग्य जमिन करिब ३०० रोपनी तथा खानेपानी समेत पहिरोका जोखिममा	३०० रोपनी तथा खानेपानी समेत पहिरोका जोखिममा भएकाले सो स्थानमा वृक्षारोपण तथा तारजाली लगाउने	उत्थानशील समिति				
१७	तातोपानी धारा पहिरोका कारण बस्ताकोटी परिवारको २० घर बस्ती पूर्ण जोखिममा	तातोपानी धारा पहिरोका कारण बस्ताकोटी परिवारको २० घर बस्ती पूर्ण जोखिममा रहेकाले तारजाली व्यवस्थापन गर्नुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
१८	गाइनेभिर गुरुङ्ग गाउँ, मकैबारीको करिब २० घर तामाङ बस्ती र ढकालटोलको १६ घर बस्ती तथा खेतीयोग्य जमिन पहिरोको जोखिममा	गुरुङ्ग गाउँ, मकैबारीको करिब २० घर तामाङ बस्ती र ढकालटोलको १६ घर बस्ती तथा खेतीयोग्य जमिन पहिरोको जोखिममा भएकाले तारजाली तथा वृक्षारोपण गर्नुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
१९	थानमारे-५, कोदारी-६, मुलबारी-८ छेडापहिरो, जेमदार खोल्सीका कारण विपन्न बस्ती ६ कोदारी बस्ती सडक ५को खेतीयोग्य जमिन पुरिएको	विपन्न बस्ती ६ कोदारी बस्ती सडक ५को खेतीयोग्य जमिन पुरिएकाले मापदण्ड अनुसारको सडक निर्माण गर्ने र ढुङ्गाको पर्खाल लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
२०	बाडगेर -७, रातो पहिरो -८, छिनेको पहिरो-८ पहिरोको जोखिममा	जमिन कटान तथा सडक, सिंचाइकुलो र बस्ती बगाउने भएकाले वृक्षारोपण गर्ने तथा ग्याविन लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
२१	थरथरे पहिरो -६ पहिरोको जोखिममा	भिरालो जमिन भएकाले पहिरोको जोखिम हुनाले सचेतना फैलाउने तथा वृक्षारोपण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
२२	जुडिखोल्सा, ढोडिनी खोल्सा पहिरोको जोखिममा	जमिन कटान तथा बालीनाली र विरुवा नष्ट गर्ने भएकाले वृक्षारोपण गर्ने तथा तारजाली लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
२३	वडा नं.-९ कुवापानी दलित बस्ती, शेरावेसी	पहिरोको जोखिम भएकाले तारजाली तथा वृक्षारोपण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	पहिरोको जोखिममा					गैरसरकारी सस्थाहरु	
२४	वडा नं.-१० र १२ को रामपुर डाँडा, हलेदे छाप, ठुलो पहिरोको जोखिम	पहिरोको जोखिम भएकाले तारजाली तथा वृक्षारोपण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
२५	वडा नं.-१० को धारापानी, हलेदेटार, आपको चौतारा, माभीखोला, स्वास्थ्य चौकीमा पहिरोको जोखिम	पहिरोको जोखिममा भएकाले तारजाली तथा वृक्षारोपण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
वडा स्तरमा पहिचान भएका पहिरोको जोखिम तथा जोखिम न्यूनीकरणका थप क्रियाकलाहरु							
२६	मस्यार जाने कृषि सडक, पिपलवोटको गंगटाखेत, मस्यारको मंगले वाइवा र पोतेराम तामाङको घर नजिक, थिङ्गटोल, मिन बहादुर तामाङको आगन र मस्यारटोल, माथीघर टोल, छेउघर टोल, लम्साल टोल, गैराघरटोल, पिपलवोट टोल, गैराघरटोल र तामाङटोल,नन्द ज्योति स्कूलको तल माथि, पारीटोल गोविन्द र गुरुप्रसादको घर नजिकको पहिरो, पिपलवोट मुनी पहिरो, कर्कलेघारी, टुल्की दमाईको घर,संजीवनी प्रा.वि.को अगाडी, खिल बहादुर र कृष्ण प्रसादको	<p style="text-align: center;">मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.- १</p> <p>साविक बालुवापाटी गाविस वडा नं-१</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ मस्यार जाने कृषि सडक, पिपलवोटको गंगटाखेत, मस्यारको मंगले वाइवा र पोतेराम तामाङको घर नजिक, थिङ्गटोल, मिन बहादुर तामाङको आगन र मस्यारटोल पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली, ग्याविन, हिमपाइप र मरी मेशिनेरी बाल लगाउने <p>साविक बालुवापाटी गाविस वडा नं- ३</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ माथीघर टोल, छेउघर टोल, लम्साल टोल, गैराघरटोल, पिपलवोट टोल, गैराघरटोल र तामाङटोल पहिराको जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ठूला ढुङ्गाको पर्खाल लगाउने, ➤ नन्द ज्योति स्कूलको तल माथिको नै पहिरोको जोखिम रहेकोले त्यसको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने, पारीटोल गोविन्द र गुरुप्रसादको घर नजिकको पहिरो नियन्त्रण गर्नुपर्ने <p>साविक बालुवापाटी वडा नं.- ५</p>	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		वडाकार्यालय	सरकारी तथा गैर सरकारी	फागुन

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	घर अगाडी र करेसावारी टोल, तातोपानी धारा नजिक, हर्क थिङको घर पहिरोको जोखिममा	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कर्कलेघारी, टुल्की दमाईको घर अगाडी, मुलकुलो माभटोल, सानीकान्छी दमाईको घर माथि, संजीवनी प्रा.वि.को अगाडी, खिल वहादुर र कृष्ण प्रसादको घर अगाडी र करेसावारी टोलको पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने ➤ तातोपानी धारा नजिक २० घर जोखिममा रहेको त्यसको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने मस्यारेको पोतेरामको घर, हर्क थिङको घर नजिक तथा किष्टाको घर नजिकको बाटोको जोखिम व्यवस्थापन गर्नु पर्ने, ➤ पसलडाडाँ ढाडागाउँ बाटो पहिरोको जोखिम व्यवस्थापन गर्नु पर्ने <p style="text-align: center;">साविक वालुवापाटी वडा नं. -६</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ढाडाँ गाँउको विश्वकर्मा टोल, भेग टोलमा पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ➤ चुरी थुम्काको ठूलोडाँडा चन्द्रमान तामाङको घर र बोक्से भञ्ज्याङको भद्रकाली विद्यालय नजिक सिँचाई कुलो पहिरोको जोखिम क्षेत्रमा मेशनरीवाल र तारजाली लगाउने ➤ श्री भद्रकाली आधारभुत विद्यालयको पछाडी ग्याविन वाल लगाउने खोट्याङ टोलमा ढुङ्गा तथा पहिरो लड्ने समस्या भएकाले तत्काल जोखिम व्यवस्थापन गर्नुपर्ने 				
२७	चितेगाउ र लुवागाँउ, ढुङ्गेखोला सिमखोला गोसाईं डाडाँ, मेसागाँउ, दुवागाँउ, मसानेखोला, ढकालटोल, दुईघरे टोल र मकैवारी टोल,	<p style="text-align: center;">मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.- २</p> <p style="text-align: center;">साविक वालुवापाटी गाविस वडा नं-२</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ चितेगाउ र लुवागाँउको पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ➤ ढुङ्गेखोला सिमखोला गोसाईं डाडाँ सिचाई कुलो व्यवस्थापन गर्नुपर्ने 	युवा तथा महिला समुह	वडा कार्यालय	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	गौरुडटोलमा पहिरो, केन्ट पब्लिक स्कुल नजिकको पहिरोढकालटोल र साठीकुरेटोल पहिरोको जोखिममा	<p>साविक वालुवापाटी गाविस वडा नं- ४</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ मेसागाँउ, दुवागाँउ, मसानेखोलामा पहिरो जोखिम भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ➤ बालुवा मा.वि. मा पहिरोको जोखिम भएकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने <p>साविक वालुवापाटी वडा नं.- ७</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ढकालटोल, दुईघरे टोल र मकैबारी टोल वडा नं.-७ मा पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने <p>साविक वालुवापाटी वडा नं.- ८</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ गौरुडटोलमा पहिरो जोखिम भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, केन्ट पब्लिक स्कुल नजिकको पहिरो नगरकोट सिपाघाट बाटोलाई समेत समस्या पारेकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने <p>साविक वालुवापाटी वडा नं. - ९</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ढकालटोल र साठीकुरेटोलमा वर्षेनी पहिरो भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने 					
२८	ओखलढुंगा, नैचल टोल, राता पहिरा, साप्राङ, अमारे, घिसिङ टोल पहिरोको जोखिममा	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-३ र ४</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ साविक नयाँ गाँउ देउपुर गाविस ओखलढुंगा, नैचल टोल, राता पहिरा, साप्राङ, अमारे, घिसिङ टोल ४१ घरधुरी पहिरोको जोखिममा भएकाले त्यस स्थानमा तारजाली लगाउने 	शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स		नगरपालिका	जि.स.स	
२९	पारीघर टोल, गैराघरटोल, डाँडाटोल र दाम पोखरी, गलेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल,देउराली चोक, घिसिङटोल, च्यानडाँडा	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.- ५</p> <p>साविक गैरीबिसौना गाविस वडा नं- २</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ पारीघर टोल, गैराघरटोल, डाँडाटोल र दाम पोखरीमा भिरालो जमिन भएका कारण पहिरो जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने <p>साविक गैरीबिसौना वडा नं.- ९</p>	शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स		नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	पछाडीको पहिरो, देविथान मन्दिरको पहिरो, खरपाखा मोडको बाटो, तपेश्वरी विद्यालय जाने बाटो पहिरोको जोखिममा	<ul style="list-style-type: none"> ➤ गलेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने ➤ देउराली चोकको ट्याडकीको छेउको पहिरो, घिसिडटोलको पहिरो, च्यानडाँडा पछाडीको पहिरो, थानमाने वन पहिरो, देविथान मन्दिरको पहिरोको रोकथाम तथा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने, ➤ सालठाटी जोड्ने पुल तथा चुरी थुम्का जोड्ने पुल निर्माण गर्नुपर्ने ➤ खरपाखा मोडको बाटोमा तथा तपेश्वरी विद्यालय जाने बाटोमा जाली भर्नु पर्ने तथा पर्खाल निर्माण गर्नुपर्ने 					
३०	विश्वकर्मा टोल, सेरापाखा, मादेउ पोखरी, कोदारी पहिरो, थरथरे पहिरो, खर्कको पहिरो, अर्धेरीखोल्सा,साउने तेर्साको खोल्सा, छेडा चैर तथा ब्रमाणी स्कुलछेउको खोल्सा, महादेवस्थान देखि डाँडाथोक दलित वस्ती,सालठाटी ठूलो मुहान हुदै ढाइटार जाने कुलो, विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल, ब्रहमायणी मा. वि र महादेव प्रा.वि. पहिरोको जोखिममा	<p style="text-align: center;">मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.- ६ साविक गैरीबिसौना गाविस वडा नं.- १</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ विश्वकर्मा टोल, सेरापाखा, तथा मादेउ पोखरी स्कुल मुनिको पहिरो, तथा साउने तेर्साको खोल्सामा वाल तथा जाली लगाउने ➤ कोदारी पहिरोका कारण जोखिममा पारेका समुदायको व्यवस्थापन गर्ने ➤ थरथरे पहिरोको व्यवस्थापन गर्ने तथा पर्खाल वाल लगाउने ➤ खर्कको पहिरो व्यवस्थापन गर्ने जाली तथा सिमेन्टको वाल लगाउने ➤ अर्धेरीखोल्सामा जाली राखी ढल व्यवस्थापन गर्ने छेडा चैर तथा ब्रमाणी स्कुलछेउको खोल्सामा सिमेन्ट वाल लगाई जाली हाल्ने ➤ छेडा चैर तथा ब्रमाणी स्कुलछेउको खोल्सामा सिमेन्ट वाल लगाई जाली हाल्ने <p style="text-align: center;">साविक गैरीबिसौना वडा नं.- ३,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ महादेवस्थान देखि डाँडाथोक दलित वस्तीमा भूकम्पका कारण पहिरो जोखिम देखिएकाले यस 	शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स		नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		<p>क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने</p> <p>➤ कोदारी वस्ती र जनजाती वस्ती पहिरोको जोखिम परेकोले, यसको लागि ढुङ्गाको पर्खाल र तारजाली लगाउने</p> <p>साविक गैरीबिसौना वडा नं.- ४</p> <p>➤ सालठाटी ठूलो मुहान हुदै ढाइटार जाने कुलो भूकम्पका कारण भत्कीएको र जमिन फाटेका कारण पहिरोको जोखिममा भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने</p> <p>➤ गल्लेवास (चण्डेनी पुर) विश्वकर्मा, परियार, सन्यासी र कुमालटोल पहिरोको जोखिम क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने</p> <p>साविक गैरीबिसौना वडा नं.- ५</p> <p>➤ ब्रह्मायणी मा. वि र महादेव प्रा.वि. को नजिक पहिरोको जोखिम भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने</p>					
३१	<p>वडगरे, नौविसे, आपखोला, मोतीखोल्सा, तल्लारीटोल र पौवाटोल, सोते बाटोको छेउछाउ,सादी खोल्सा, देवीस्थान माभगाँउ पहिरोको जोखिममा</p>	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-७</p> <p>साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ७,</p> <p>➤ वडगरे, नौविसे, आपखोला, मोतीखोल्सा वडा नं.- ७ मा पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने</p> <p>साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ८,</p> <p>➤ तल्लारीटोल र पौवाटोल वडा नं.- ८ मा पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने</p> <p>साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ९</p> <p>➤ भूकम्पका कारण पहिरो गएका विभिन्न ठाउँहरुमा तारजाली, ग्याविन तथा वाल लगाउने</p> <p>➤ सोते बाटोको छेउछाउमा, सादी खोल्सामा तारजाली लगाउनुपर्ने</p> <p>➤ देवीस्थान माभगाँउमा पहिरोको जोखिम</p>	<p>शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स</p>		नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		न्यूनीकरण गर्न पहल गर्ने				
३२	कमेरे खेत, सिमखेत, ठूलाघरेटोल, कोलडाँडा, मैया राईको घर तल्लो पाखा र ठूला घर टोल, धाइटार कमेरेकोट खेत पहिरोको जोखिममा	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-८</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.-१ मा कमेरे खेत, सिमखेत, ठूलाघरेटोल, कोलडाँडा, मैया राईको घर तल्लो पाखा र ठूला घर टोल वडा नं.-१ मा पहिरोको जोखिम भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने, ➤ धाइटार कमेरेकोट पहिरोले खेत बगाएकाले पहिरोको रोकथाम गर्न ग्याविन लगाउने 	शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स		नगरपालिका	जि.स.स
३३	रायोवारीटोल, देउराली, कालेडाँडा र चौरवेसी, राम बहादुर वि.क.को घर, खर्क पोखरी छेउको नजिक साउने खोल्सा, माभटोल, पानीखर्क, गैरीखेत, आगेटार र गैरागाँउमा पहिरोको जोखिम	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-९</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ३ मा रायोवारीटोल, देउराली, कालेडाँडा र चौरवेसी वडा नं.-३ मा जस्ता पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने ➤ साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ५ को राम बहादुर वि.क.को घर, खर्क पोखरी छेउको नजिक साउने खोल्सा भएको कारण त्यस स्थानमा मेशिनेरीवाल र तारजाली लगाउने ➤ साविक महादेवस्थान गाविस वडा नं.- ६ को माभटोल, पानीखर्क, गैरीखेत, आगेटार र गैरागाँउमा पहिरोको भएकाले तारजाली तथा ग्याविन लगाउने 	शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स		नगरपालिका	जि.स.स
३४	नरिडखर्क, सौरवास र माईटारमा, सार्की टोल, दमाई गाउँ, अचले कुलो, कालीमाटी खोल्सो, भैरवटार पल्लो पाखो, भिस्मे पहिरो, पोखरी डाँडा, आपचौतारा मुनि, हल्देटार गुम्वा, तिनधारा टोल, सर्वभाड	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१०</p> <p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ४</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ नरिडखर्क, सौरवास र माईटारमा जस्ता पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने <p>साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ३</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ सार्की टोलमा पहिरोको जोखिम क्षेत्रमा ढुङ्गाको पर्खाल तथा तारजाली लगाउने, ➤ दमाई गाउँमा पहिरो जोखिम क्षेत्रमा तारजाली 	शिक्षक विद्यालय व्यवस्थापन समिति वि.व्य.स		नगरपालिका	जि.स.स

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	<p>टोलघट्टेखोला गाउँ र थामीडाडाँ, कोट थुम्का र चण्डेनी पहिरोको जोखिममा</p>	<p>तथा ग्यावीन गर्ने,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ अचले कुलोमा पहिरो जोखिम भएका कारण ढलान तथा पक्की पर्खाल लगाउने, ➤ कालीमाटी खोल्सोको स्वास्थ्य चौकी नजिक पहिरोको जोखिम भएका कारण सचेतना कार्यक्रम गर्ने, ➤ भैरवटार पल्लो पाखोमा भूकम्पले जमिन फाटेको हुदाँ त्यहाँ पहिरोको व्यवस्थापन गर्ने साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ५ ➤ भस्मे पहिरो तथा आपचौतारा मुनिको पहिरोलाई तारजाली, ग्याविन तथा ढुङ्गाको पर्खाल लगाउने ➤ उत्तरी भेग पोखरी डाँडाको पहिरो जोखिम क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्ने, साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ६ ➤ हल्देटार गुम्वा छेउमा गएको पहिरो नियन्त्रणका लागि ग्याविन बाल तथा पर्खाल लगाउने साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ७ ➤ तिनधारा टोल र सर्वभाङ टोलमा तारजाली, ढुङ्गाको पर्खाल तथा ग्याविन लगाउने साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ८ ➤ घट्टेखोला गाउँ र थामीडाडाँको पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली तथा ग्याविन लगाउने साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- ९ ➤ कोट थुम्का र चण्डेनीको पहिरोको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा तारजाली लगाउने तथा वृक्षारोपण गर्ने 					
३५		<p>मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-११ मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को पधेरागैरामा पाटापोखरी, चाखोला र साँघुखोल्साका कारण तारजाली तथा मेशिनेरी बाल लगाउने</p>					

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

पहिरो साबिकको वडा नं- ८ र ५ मा बर्षेनि पहिरोको जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१२ ➤ पहिरो साबिकको वडा नं- ८ र ५ मा बर्षेनि पहिरोले दुख दिने गरेको सो स्थानमा बृक्षा रोपण गर्ने, साथै ग्याबिन गर्नु आवश्यक	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
जथाभावी डोजर लगाउदा थप जोखिम हुने	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा खोलिएका सडक निर्माण व्यवस्थित गर्ने तथा जथाभावी डोजर नलगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
सार्वजनिक सम्पदा तथा प्राकृतिक स्रोतको संरक्षणको अभाव	सार्वजनिक सम्पदा तथा प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	

३.२.३ पहिरो प्रकोपको सन्दर्भमा आपत्कालीन पूर्वतयारी :

मण्डनदेउपुर नगरपालिका भित्र कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वतयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको । यसमा आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार सामग्री, आधारभूत खोज तथा उद्धार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्नेविधि जस्ता क्रियाकलाप समेत समेटिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	आपत्कालीन कोष अभावमा तत्काल प्रतिकार्य गर्न नसकिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा आपत्कालीन कोष खडा गर्ने तथा त्यसको बृद्धीको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय,	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
२	आपत्कालीन आश्रयस्थलको अभाव	समुदायमा आपत्कालीन आश्रयस्थलको निर्माण गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय,	नगरपालिका	जि.स.स,	
३	सिंचाइको कुलोहरुको सुरक्षा नभएको	सिंचाइको कुलोहरुको सुरक्षाको उपायहरु अवलम्बन गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय,	जनशक्ति	जि.स.स	
४	खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्रीको कमी	आपत्कालिन अवस्थाका लागि आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्री, पियुष, क्लोरीन भोल जस्ता वस्तु भण्डारण गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय,	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

५	खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको अभाव	आपत्कालिन अवस्थाका लागि आवश्यक खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय,	नगरपालिका	जि.स.स	
६	प्राथमिक उपचार र खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरूको अभाव	नगरपालिकामा आपत्कालीन प्राथमिक उपचार र खोज तथा उद्धार गर्ने जनशक्ति तयार गर्ने तथा आवश्यक सामाग्रीहरू (डोरी, गैची, बेल्ट, गल, आदी) भण्डारण गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय,	नगरपालिका	जि.स.स	
७	सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू सँगको समन्वयको अभाव	नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले जिल्ला स्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू सँग सहकार्य तथा समन्वय गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय,	नगरपालिका	जि.स.स	

३.२.४ पहिरोको सन्दर्भमा विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिना सम्म)

कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित तथा पीडितको उद्धार र जीवनरक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा विशेषगरी पूर्वसूचना र चेतावनी प्रवाह गर्ने, हराएकाको खोजी, पीडितको उद्धार, सुरक्षा निकायमा खबर, आपत्कालीन बसोबास र राहत व्यवस्थापनका लागि गर्नु पर्ने कार्य उल्लेख गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	पहिरोमा मानिसहरू हराउने तथा पुरिने	तत्काल आफु सुरक्षित रहने र पहिरो बारेमा प्रहरी, सुरक्षा निकाय तथा खोज तथा उद्धार कार्यदललाई खबर गर्ने	सुरक्षा निकाय, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	जनशक्ति	अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	० देखि १ घण्टा भित्र
२	घाइते हुन सक्ने	घाइतेलाई आवश्यकता अनुसार प्राथमिक उपचार गरी थप उपचारलाई अस्पताल पठाउने	प्राथमिक उपचार कार्यदल	जनशक्ति	जि.स.स	
३	थप जोखिम हुन सक्ने भएकाले	पहिरो फेरी जान सक्ने तथा थप जोखिम हुन सक्ने भएकाले पहिरोको जोखिम क्षेत्र भन्दा पर सुरक्षित स्थानमा बस्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	० देखि ७ घण्टा भित्र
४	शुद्ध पिउने पानीको अभाव	प्रभावित समुदायका लागि शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	
५	घाइते तथा मृत्यु हुन	क्षति, घाइते र मृत्यु हुने संख्या संकलन गर्ने तथा	स्थानीय स्वयंम	स्थानीय	जि.स.स	०-२४

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	सक्ने	सम्बन्धी निकायमा पठाउने तथा राहतको लागि पहल गर्ने		स्वयंम		घण्टा भित्र
६	बसस्थान तथा खाद्यान्नको अभाव	पहिरो प्रभावितका बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा लैङ्गिकमैत्री अस्थायी टहराको निर्माण गरी बसोबासको व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	सुरक्षा निकाय	जि.स.स	
७	पहिरो पछि महामारी फैलिने भएकाले	स्वास्थ्य सामाग्री, पानी शुद्धिकरणका सामाग्री लक्षित जनसमुदायलाई वितरण गर्ने तथा अस्थायी शौचालय र फोहोर मैलाको व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स,	२४ देखि ४८ घण्टा भित्र
८	पानी शुद्धिकरणका सामाग्रीहरूको अभाव	पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामाग्रीहरू वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र
९	फोहोरहरू अव्यवस्थित हुदां महामारी फैलिने भएकाले	महामारी नियन्त्रण गर्नका लागि मरेका पशुका शवहरू संकलन गर्ने तथा अन्य फोहोरहरूको पनि व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
१०	राहतको आवश्यकता पर्ने भएकाले	आवश्यक राहतका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	७२ घण्टा
११	मनोबैज्ञानिक असर	मनोबैज्ञानिक असर परेका व्यक्तिलाई परामर्श र हौसला प्रदान गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	देखि ७ दिन भित्र
१२	पठन पाठनमा समस्या	अस्थायी विद्यालय निर्माण गरी शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई नियमित पठन पाठनमा फर्काउने	स्वयंमसेवक, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	२ साता देखि १ महिना भित्र
१३	समुदायमा त्रास र भय	समुदायलाई नियमित क्रियाकलाप तर्फ फर्काउने	स्वयंमसेवक, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	१ महिना भित्र ३ महिना
१४	प्रभावितहरूलाई राहात अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले आवश्यकता अनुसार थप राहत व्यवस्थापनमा पहल गर्ने	स्वयंमसेवक, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.२.५ पहिरोको सन्दर्भमा विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू (विपद् समयका प्रतिकार्यका कार्यहरू सकिएपछि ३ महिना देखि २ वर्ष सम्म)

योजनाको यस भागमा विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुर्नस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पुर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर निम्नबमोजिमको ढाँचामा क्रियाकलाप उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	सम्भावित समस्या	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषणको अभाव	मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
२	भौतिक संरचना भत्कने तथा निर्माणमा समस्या	पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
३	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनको क्षति तथा समस्या	पहिरोको कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरूको मर्मत तथा पुनर्निर्माण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
४	भविष्यमा पुनः पहिरो दोहोरिन सक्ने	भविष्यमा पुनः पहिरो दोहोरिन सक्ने भएकाले स्थानीय तथा विज्ञहरूद्वारा नै अध्ययन गरी दिगो समाधानका लागि पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
५	पुनः पहिरोको जोखिम हुन सक्ने	पहिरो सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गर्ने	महिला तथा युवा समुह, विद्यालय	नगरपालिका	जि.स.स	

३.३ हुरीवतास प्रकोपको सन्दर्भमा

३.३.१ हुरीवतास प्रकोपको सन्दर्भमा जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि :

मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा हुरीवतासको जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सजगता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यलाई निम्नबमोजिमको ढाँचामा प्राथमिकता क्रमअनुसार उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	हुरीवतास सम्बन्धी प्रयाप्त ज्ञानको अभाव	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा हुरीवतासका बारेमा घरदैलो कार्यक्रम गरी जानकारी दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय र समुदाय	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
२	हुरीवतासको समयमा बाहिर निस्कदा थप जोखिम हुने	नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण समुदायलाई हुरीवतासको समयमा बाहिर निस्कन हुँदैन भन्ने ज्ञान दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, महिला तथा युवा समुह	विद्यालय र समुदाय	जि.स.स	
३	हुरीवतासको जोखिमपूर्ण स्थानहरुको पहिचान नभएको	हुरीवतासका जोखिमपूर्ण स्थानहरुको पहिचान गरी समुदायलाई जानकारी दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, महिला तथा युवा समुह	विद्यालय र समुदाय	जि.स.स	
४	हुरीवतासको समयमा घर तथा टहराको भ्याल ढोका बन्द नगर्दा थप जोखिम हुने	हुरीवतासको समयमा घर तथा टहराको भ्याल ढोका बन्द गरेमा आफु सुरक्षित हुन सकिन्छ भनेर स्पष्ट पार्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, महिला तथा युवा समुह	समुदाय	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु	
५	जस्ताहरुलाई किल्ला कब्जा नठोक्दा छाना उडाउने र मानिसलाई चोटपटक लाग्ने	जस्ताहरुलाई किल्ला कब्जा ठोकी व्यवस्थित बनाउनुपर्छ भनी जानकारी दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, महिला तथा युवा समुह	विद्यालय	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

६	घर नजिक रहेको कमजोर रूख तथा छानाका कारण थप जोखिम	घर नजिक रहेको कमजोर रूख तथा छाना हटाउने बारे जानकारी दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, महिला तथा युवा समुह	समुदाय	जि.स.स	
७	घर तथा कौशीमा राखिने गमलाहरुको कारण थप जोखिम	घर तथा कौशीमा राखिने गमलाहरु व्यवस्थित गर्ने बारे ज्ञान दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, महिला तथा युवा समुह	विद्यालय र समुदाय	जि.स.स	

३.३.२ हुरीवतास प्रकोपको सन्दर्भमा जोखिम न्यूनीकरण :

नगरपालिकामा रहेका विपद्जन्य सडकटासन्नता तथा जोखिम कम गर्न गर्नुपर्ने कार्यलाई निम्नबमोजिमको खाकामा प्राथमिकताअनुरूप उल्लेख गरिएको छ । यसमा ग्रामीण सडक, कल्भर्ट, पुल, विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण; प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, जस्ता क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकताक्रम अनुसार उल्लेख गर्नु गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	जम्मा बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	घर नजिक रहेका विजुलीको पोल तथा कमजोर तथा पुरानो र ढल्ल सक्ने रूखहरूको कारण जोखिम हुने	घर नजिक रहेका विजुलीको पोललाई मर्मत गर्ने नजिक रहेको कमजोर तथा पुरानो र ढल्ल सक्ने रूखहरूको काट छाट गर्ने	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव		नगरपालिका	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु	
२	टहरामा बस्दा हुरीवतासको थप जोखिम हुने	समुदायमा रहेका भौतिक संरचनाहरूको टिनको छाना हुरीवतासले नउडाउने तथा नखस्ने गरी बलियो बनाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, महिला तथा युवा समुह		समुदाय	गैर सरकारी संस्थाहरु	
३	प्राकृतिक स्रोतको संरक्षणको अभावका कारण थप जोखिम	प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति,		नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.३.३ हरीवतास प्रकोपको सन्दर्भमा आपत्कालीन पूर्वतयारी :

कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वतयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार सामग्री, आधारभूत खोज तथा उद्धार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्नेविधि जस्ता क्रियाकलाप समेत समेटिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	विपद्का बेला असुरक्षित हुने	विपद्का बेला घर बाहिर हुदाँ सुरक्षित रहनका लागि आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
२	सामग्री भण्डारण नहुदाँ थप जोखिम बढ्ने	खोज उद्धार र प्राथमिक उपचारको सामग्री भण्डारण तथा जनशक्ति कार्यदलहरु तयार गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
३	आपत्कालीन कोषको अभावमा तत्कालिन उपचारमा समस्या	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा आपत्कालीन कोष खडा गर्ने तथा त्यसको वृद्धीको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
४	खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्री अभाव	आपत्कालिन अवस्थाका लागि आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्री, पियुष, क्लोरीन भोल जस्ता वस्तु भण्डारण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
५	सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरु सँग सहकार्य तथा समन्वयको अभाव	नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले जिल्ला स्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरु सँग सहकार्य तथा समन्वय गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.३.४ हुरीवतासको सन्दर्भमा विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिना सम्म)

कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित तथा पीडितको उद्धार र जीवनरक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा विशेषगरी पूर्वसूचना र चेतावनी प्रवाह गर्ने, हराएकाको खोजी, पीडितको उद्धार, सुरक्षा निकायमा खबर, आपत्कालीन बसोबास र राहत व्यवस्थापनका लागि गर्नु पर्ने कार्य उल्लेख गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	विद्युतको मेन स्विच अफ नगर्दा आगलागी हुन सक्ने	हुरीवतास आएको बेलामा विद्युतको मेन स्विच अफ गर्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	० देखि १ घण्टा भित्र
२	हुरीवतासआएको बारेमा समुदायमा जानकारी नहुनु	हुरीवतासको बारेमा समुदायलाई साइरनको प्रयोग गरी जानकारी दिई घर बाहिर ननिस्कन पहल गर्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी सस्थाहरु	
३	घर बाहिर हुदाँ थप जोखिम हुने	घर बाहिर भएमा कुनै कमजोर भौतिक संरचना, टिनको छाना, रूख तथा बिजुलीको पोल मुनी नबस्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	
४	खोज तथा उद्धारको अभावमा थप जोखिम	कोही घाइते भए खोज तथा उद्धार गर्ने	खोज तथा उद्धार कार्यदल	जनशक्ति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	० देखि ७ घण्टा भित्र
५	घाइतेलाई जोखिम हुने भएकाले	आवश्यक अनुसार प्राथमिक उपचार गरी थप उपचारका लागि अस्पताल सम्म पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाउने	प्राथमिक उपचार कार्यदल	स्वयंमसेवक	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	
६	तत्काल खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा शुद्ध खानेपानीको अभाव	पीडितलाई तत्काल खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा तथा शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स,	
७	क्षति, घाइते र मृत्यु हुने भएकाले	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको बैठक बसी हुरीवतासका कारण भएको क्षति, घाइते र मृत्यु हुने संख्या संकलन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	०-२४ घण्टा भित्र
८	अस्थायी वासको अभाव	प्रभावितका बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा लैङ्गिकमैत्री अस्थायी टहराको निर्माण गरी बसोबासको	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		व्यवस्था मिलाउने				
९	विपद् प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन	प्रभावित परिवारको अवस्था हेरी राहत प्याकेजको आवश्यकता मूल्यांकन, वितरण र प्रतिकार्यका लागि प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	जि.स.स	२४ देखि ४८
१०	विपद् पश्चात् सरसफाइको अभाव	अस्थायी शौचालय र फोहोर मैलाको व्यवस्थापन, महिलालाई चाहिने सरसफाइ सामाग्रीको व्यवस्था आदि गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	घण्टा भित्र
११	पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामाग्रीहरुको अभाव	पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामाग्रीहरु वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र
१२	फोहोरहरु अव्यवस्थित हुदां महामारी फैलिने भएकाले	महामारी नियन्त्रण गर्नका लागि मरेका पशुका शवहरु संकलन गर्ने तथा अन्य फोहोरहरुको पनि व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
१३	राहतको आवश्यकता पर्ने भएकाले	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले आवश्यक राहतका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	७२ घण्टा देखि ७
१४	मनोबैज्ञानिक असर	मनोबैज्ञानिक असर परेका व्यक्तिलाई परामर्श र हौसला प्रदान गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	दिन भित्र
१५	समुदायमा विपद्प्रति त्रास र भय	समुदायलाई नियमित क्रियाकलाप तर्फ फर्काउने	स्वयंमसेवक, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	२ साता देखि १ महिना भित्र
१६	प्रभावितहरुलाई राहात अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले आवश्यकता अनुसार थप राहत तथा व्यवस्थापनमा पहल गर्ने	स्वयंमसेवक, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	१ महिना देखि ३ महिना

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.३.५ हुरीवतास सन्दर्भमा विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू (विपद् समयका प्रतिकार्यका कार्यहरू सकिएपछि ३ महिना देखि २ वर्ष सम्म)

योजनाको यस भागमा विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर निम्नबमोजिमको ढाँचामा क्रियाकलाप उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	सम्भावित समस्या	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषणको अभाव	पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
२	संरचनाहरू क्षति हुनाले	हुरीवतासका कारण उडाएका घरका छाना तथा संरचना मर्मत गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
३	आपत्कालिन अवस्थामा समुदायमा खोजउद्धार तथा प्राथमिक उपचारको अभाव	समुदायमा खोजउद्धार तथा प्राथमिक उपचारको तालिम सञ्चालन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
४	हुरीवतास सम्बन्धी जानकारीमुलक कार्यक्रमहरूको अभाव	समय समयमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको बैठक बसी हुरीवतास सम्बन्धी जानकारीमुलक कार्यक्रमहरू गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	

३.४ बाढी तथा खहरे प्रकोपको सन्दर्भमा :

३.४.१ बाढी प्रकोपको सन्दर्भमा जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि :

मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा बाढीको जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सजगता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यलाई निम्नबमोजिमको ढाँचामा प्राथमिकता क्रमअनुसार उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	बाढीले पुऱ्याउन सक्ने असर तथा क्षतिको बारेमा प्रयाप्त जानकारीको अभाव	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भएका बाढीको जोखिमपूर्ण स्थानहरूमा गई बाढीले पुऱ्याउने असर तथा क्षतिको बारेमा पोष्टर पम्पलेट तयार गरी समुदायलाई वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय र समुदाय	जि.स.स र सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
२	बाढी सुरक्षा सम्बन्धी प्रयाप्त जनचेतनाको कमी	बाढीको सुरक्षा सम्बन्धी घर दैलो कार्यक्रम गरेर जानकारी दिने तथा बाढी सम्बन्धी जनचेतना जगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय र समुदाय	जि.स.स	
३	वृक्षारोपण नगर्नाले जोखिम हुने	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भएका खुल्ला स्थानहरूमा वृक्षारोपण गर्नेबारे सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय र समुदाय	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
४	तत्कालिन प्रतिकार्यको अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन गरेसँगै पूर्वसूचना तथा सञ्चार कार्यदल, खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार, जस्ता कार्यदलहरूलाई अभ्यासहरू गराउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय र समुदाय	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	

३.४.२ बाढी प्रकोपको सन्दर्भमा जोखिम न्यूनीकरण :

नगरपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सडकटासन्तता तथा जोखिम कम गर्न गर्नु पर्ने कार्यलाई निम्नबमोजिमको खाकामा प्राथमिकताअनुरूप गरिएको । यसमा ग्रामीण सडक, कल्भर्ट, पुल, विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण; प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, नदी तटबन्धजस्ता क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकताक्रम अनुसार उल्लेख गर्ने गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	जम्मा बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	विपद् पश्चात् सडक, पुल, विद्यालय तथा अन्य संरचनाहरूको क्षति हुने	बाढीका कारण क्षति भएका सडक, पुल, विद्यालय तथा अन्य संरचनाहरूको मर्मत तथा प्रवलीकरण गर्ने	वडाकार्यालय, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		समुदाय	जि.स.स	
२	वृक्षारोपणको अभाव हुदां जोखिम हुने	नगरपालिकाको खाली तथा भिरालो ठाउँमा सामुहिक वृक्षा रोपण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
३	चाखोला बाढी वडा नं.- २,३,४,५,६,७,८,९,१०,११ खेतियोग्य जमिन कटान तथा बस्ती जोखिममा	चाखोला बाढीका कारण खेतियोग्य जमिन कटान तथा बस्ती जोखिममा भएकाले खोलाको नियन्त्रण गर्ने तथा वृक्षारोपण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय	
४	वडा नं.-१,५,६,७,९,१०,१२ मा इन्द्रावती ढाड खोलाका कारण बस्ती, बजार तथा खेतियोग्य जमिन कटान	इन्द्रावती ढाड खोलाका कारण बस्ती, बजार तथा खेतियोग्य जमिन कटान भएकाले ग्याविन तथा पर्खाल लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
५	वडा नं.-९, इन्द्रावती नदी बगुवा जोखिममा	बगुवामा व्यवस्थित उत्खनन् गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
६	वडा नं.-९ चाखोला सिउडीटार दोभान बाढीको जोखिममा	सिउडीटार दोभानमा वृक्षारोपण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
७	वडा नं.-११ फेदी चाखोला बाढीको जोखिममा	फेदी चाखोलाको वरिपरी वृक्षारोपण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

८	वडा नं.- १० नेवारबस्ती मकैटार बाढीको जोखिममा	नेवारबस्ती मकैटारमा जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
९	इन्द्रावती नदी वडा नं.-१० आपचौर, माभीगाउँ, नारिमखर्क बाढीको जोखिममा	आपचौर, माभीगाउँ, नारिमखर्कमा तारजाली लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
१०	वडा नं.-१२ इन्द्रावती नदी बेतिनि खोला बाढीको जोखिममा	बेतिनि खोलामा मेसिनेरी वाल लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
११	तल्लो सिङ्गे बाढी सिङ्गेटोलको ५० घर बाढीको जोखिममा	खेतियोग्य जमिनको साथै सिङ्गेटोलको करिब ५० घर धुरी प्रभावित हुन सक्ने भएकाले ५० मिटरको मेसिनेरी वाल लगाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	जि.स.स	
वडा स्तरमा पहिचान भएका बाढीको जोखिम तथा जोखिम न्यूनीकरणका थप क्रियाकलाहरु							
१२	खोरङ खोला नजिक खोल्सा, निहुरीनी खोला, ढुङ्गे खोला, देवीथान खोलामा रहेका खोल्सा, ढाङ्खोला, ढडेल खोला नजिकको खेतवारी बाढीको जोखिममा	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.- १ साविका बालुवापाटी वडा नं.- १</p> <p>➤ खोरङ खोला नजिक खोल्साहरुले वर्षेनी खेतवारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा हिम पाइप राख्ने गर्ने</p> <p>साविका बालुवापाटी वडा नं.- ३</p> <p>➤ निहुरीनी खोला, ढुङ्गे खोला, देवीथान खोलामा रहेका खोल्सा तथा खोलाको किनारमा ग्याविन तथा बाधको निर्माण गर्ने</p> <p>साविका बालुवापाटी चुरी थुम्का वडा नं.- ६</p> <p>➤ ढाङ्खोला, ढडेल खोला नजिकको खेतवारी जोखिम हुदाँ ग्याविन तथा बाध निर्माण र तारजाली लगाउने</p>	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लब		नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय	
१३	बालुवा मा.वि., सेतीदेवी मन्दिर नजिकको ठूलो खोला, रोहणी खस्रो खोला, भिरखट् मसाने खोला, राते भिर खोला, ढुङ्गेखोला बाढीको	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-२</p> <p>➤ साविका बालुवापाटी वडा नं.-२ को मसाने खोलाले गर्दा बालुवा मा.वि. आउने जाने शिक्षक विद्यार्थी तथा समुदायलाई समेत समस्या परेकाले तत्काल सानो कल्भट पुल बनाउनु पर्ने,</p>	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		विद्यालय र समुदाय	सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	जोखिममा	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सेतीदेवी मन्दिर नजिकको ठूलो खोला, रोहणी खस्रो खोला, भिरखट् मसाने खोला, राते भिर खोला, ढुङ्गेखोलाको जोखिम तत्काल व्यवस्थापन गर्नु पर्ने 					
१४	चाखोला तथा हिले खोलामा पुलको अभाव	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-५</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ चाखोला तथा हिले खोला किनारमा ग्याविन तथा बाध्रँको निर्माण गर्ने, ➤ चाखोलाको कल्छेमा पुल निर्माण गर्नुपर्ने 	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति,		वडा कार्यालय	सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय	
१५	इन्द्रावती र ढाडखोला, अधेरी खोला, चाखोला नदिका किनारामा बाढीको जोखिम	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ इन्द्रावती र ढाडखोला, अधेरी खोलामा बाढीको जोखिम भएकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्ने, ➤ चाखोला नदिका किनारामा जोखिम रहेकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्ने 	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव		वडा कार्यालय	सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय	
१६	चाखोला, आपखोला र गेरुवाखोला, हाडिखोला देखी गेरुवा खोला, सेते बाटोको छेउछाउ, कुन्ता वेसीको चाखोलामा ग्याविन, तारजाली तथा ठूलो बाध्रँको अभाव	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-७</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ साविका महादेवस्थान वडा नं.- ७, चाखोला, आपखोला र गेरुवाखोला नजिक भएका कारण वर्षेनी खेतवारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा ठूलो बाध्रँको निर्माण गर्ने ➤ हाडिखोला देखी गेरुवा खोला सम्म तारजाली तथा ग्याविन लगाउनु पर्ने (१५ भन्दा धेरै घरहरु र ५०० रोपनी जग्गा जोगाउन सकिन्छ) ➤ सेते बाटोको छेउछाउमा तारजाली लगाउनुपर्ने (१० घर जोगाउन सकिने) ➤ साविका महादेवस्थान वडा नं.- ८, कुन्ता वेसीको चाखोला नजिक भएका कारण वर्षेनी खेत बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा ठूलो बाध्रँको निर्माण गर्ने ➤ साविका महादेवस्थान वडा नं.- ९, का नजिक खोल्साका किनारमा ग्याविन तथा ठूलो बाध्रँको निर्माण गर्ने 	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		विद्यालय र समुदाय	सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

१७	माथिल्लो जुडीगाँउ, शाङ्गे खोल्सा र ठूलीडाँडा खोल्सा, नौबिसे छेउछाउका खेत बाढीको जोखिममा	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-८</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ साविका महादेवस्थान वडा नं.- १, माथिल्लो जुडीगाँउ, शाङ्गे खोल्सा र ठूलीडाँडा खोल्साका कारण वर्षेनी खेतबारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने ➤ चाखोलाको बाढीले धाइटार र नौबिसे छेउछाउका खेत बगाएकाले तारजाली तथा बोटबिरुवा लगाउनुपर्ने 	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव		वडा कार्यालय	सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय	
१८	तेश्रोलामाटोल, टोड्के पुल बाढीको जोखिममा	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-९</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ साविका महादेवस्थान वडा नं.- ६ तेश्रोलामाटोल ठाडो खोल्सा कारण २० घर धुरी बाढी जोखिममा भएकाले त्यस क्षेत्रमा ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने ➤ मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-९ का खोल्साहरु भएका ठाउँमा ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण र तारजाली लगाउने ➤ वडा नं.- ९ र १० को सिमानामा रहेको टोड्के पुल जोखिममा रहेकाले त्यसको व्यवस्थापन गर्ने 	समुदाय		वडा कार्यालय	नगरपालिका	
१९	सानो आपघारी, घ्याम्पेखोला, सुकुटे खेत, बाँधाधारा हुदै मेलडाँडा आउने भेल, ज्यामिरे र सिलकोट टोल, नेवारीटार टोलमा बाढीको जोखिम	<p>मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-१०</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ साविका चण्डेनी गाविस वडा नं.- १ नजिक खोल्साहरुले वर्षेनी खेतबारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा हिम पाइप राख्ने गर्ने तथा सानो आपघारी खोलामा तटबन्ध लगाउने ➤ साविका चण्डेनी वडा नं.- २ माभीगाउँ नजिक खोल्साहरु र इन्द्रावती नदिले वर्षेनी खेतबारी बगाउने हुदाँ ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने ➤ साविका चण्डेनी ३, ४ वडामा इन्द्रावती नदि भएका कारण बाढीको जोखिमपूर्ण क्षेत्रमा ग्याविन तथा ठूलो बाधको निर्माण गर्ने तथा बाँधाधारा हुदै मेलडाँडा आउने भेल व्यवस्थापन 	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव		विद्यालय	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

		<p>गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ साविक चण्डेनी वडा नं.- ४ र ५ को सिमाना माभिखोलामा हेमपाईप राख्नुपर्ने ➤ साविकको वडा नं.-६ को घ्याम्पेखोला, सुकुटे खेतमा तारजाली तथा ग्याविन वाल लगाउनु पर्ने ➤ साविका चण्डेनी वडा नं.-८ ज्यामिरे र सिलकोट टोल नजिक खोल्साहरु भएका कारण जोखिम हुने हुनाले सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने तथा बसाई सर्ने ➤ साविका चण्डेनी वडा नं.-९ को नेवारीटार टोलमा तारजाली, ग्याविन र ढुङ्गाको पर्खाल लगाउने 					
		<p>मण्डन देउपुर न.पा. वडा न. ११ मण्डन देउपुर गाउँपालिका वडा नं.-११ को बोक्से खोला, चाखोला पुलदेखि ५० कि.मि सम्म तारजाली तथा मेशिनेरी वाल लगाउने</p>					
		<p>मण्डन देउपुर न.पा. वडा नं.-१२ इन्द्रावती नदी बेतिनि खोला बेतिनि खोलामा मेशिनेरी वाल लगाउने</p>					
	खोज तथा उद्धार र प्राथमिक उपचारको समग्रीहरु भण्डारण नहुदां थप जोखिम हुने	आपत्कालीन खोज तथा उद्धार (लाईफ ज्याकेट, डारी, टियुव) र प्राथमिक सामग्री भण्डारण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		स्थानीय	स्वास्थ्य चौकी	
	प्राकृतिक स्रोतहरुको संरक्षणको अभाव	प्राकृतिक स्रोतहरुको संरक्षण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		स्थानीय	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.४.३ बाढी प्रकोपको सन्दर्भमा आपत्कालीन पूर्वतयारी :

नगरपालिका भित्र कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वतयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको । यसमा आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार सामग्री, आधारभूत खोज तथा उद्धार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्नेविधि जस्ता क्रियाकलाप समेत समेटिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	आपत्कालीन कोषको अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा आपत्कालीन कोष खडा गर्ने तथा त्यसको बृद्धीको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
२	खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्रीहरू भण्डारणको अभावमा महामारी फैलीन सक्ने	बाढी पछि महामारी फैलीन सक्ने भएकाले आपत्कालीन अवस्थाका लागि खाद्यान्न तथा आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्री, पियुष, क्लोरीन भोल जस्ता वस्तु भण्डारण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
३	सामग्रीहरू भण्डारण नभएकाले	नगरपालिकामा आपत्कालीन प्राथमिक उपचार र खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू भण्डारण गर्ने तथा समुदायलाई कार्यदल गठन गरी तालिमको व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
४	समन्वयको अभाव	सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू सँग सहकार्य तथा समन्वय गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	

३.४.४ बाढीको सन्दर्भमा विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिना सम्म)

कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित तथा पीडितको उद्धार र जीवनरक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा विशेषगरी पूर्वसूचना र चेतावनी प्रवाह गर्ने, हराएकाको खोजी, पीडितको उद्धार, सुरक्षा निकायमा खबर, आपत्कालीन बसोबास र राहत व्यवस्थापनका लागि गर्नु पर्ने कार्य उल्लेख गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

					(सहयोगी)	
१	बढीको थप जोखिम हुने भएकाले	आफु भन्दा तल्लो क्षेत्रको समुदायलाई बाढीको बारेमा फोन साईरन आदिबाट सूचना दिने र प्रहरी, सुरक्षा निकाय तथा खोज तथा उद्धार कार्यदललाई खबर गर्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु	० देखि १ घण्टा भित्र
२	मानिसहरु बगाउने हराउने	तत्काल आफु सुरक्षित स्थानमा बस्ने तथा जोखिमपूर्ण स्थानबाट टाँढा जाने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	
३	मानिसहरु बगाउने हराउने भएकाले	तालिम प्राप्त व्यक्तिले घाइतेको खोज तथा उद्धार तथा प्राथमिक उपचार गरी अस्पताल पठाउने	खोज तथा उद्धार कार्यदल	नगरपालिका	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	० देखि ७ घण्टा भित्र
४	क्षति, घाइते र मृत्यु हुनेको बारेमा थाहा नहुनाले	क्षति, घाइते र मृत्यु हुने संख्या संकलन गर्ने	स्थानीय स्वयंम	स्थानीय स्वयंम	जि.स.स	
५	बसोबास गर्ने स्थानको अभाव	उच्च तथा सुरक्षित स्थानमा अस्थायी टहराको निर्माण गरी बसोबासको व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	जि.स.स	०-२४ घण्टा भित्र
६	खाद्यान्न तथा लत्ताकपडाको अभाव	खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा आदिको व्यवस्था मिलाउने आवश्यकताअनुसार अस्थायी बासस्थानको व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	२४ देखि ४८ घण्टा भित्र
७	प्रभावित परिवारहरुले राहत नपाउने भएकाले	प्रभावित परिवारको अवस्था हेरी राहत प्याकेजको आवश्यकता मूल्याङ्कन, वितरण र प्रतिकार्यका लागि प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	जि.स.स	
८	स्वास्थ्य सामाग्री, पानी शुद्धिकरणका सामाग्री तथा सरसफाइ सामाग्रीको कमी	स्वास्थ्य सामाग्री, पानी शुद्धिकरणका सामाग्री महिलालाई चाहिने सरसफाइ सामाग्रीको व्यवस्था, अस्थायी शौचालय र फोहोर मैलाको व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
९	पानी शुद्धिकरणका थप सामाग्रीहरुको कमी	विभिन्न ठाउँमा पानीको व्यवस्थापन गर्ने तथा पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामाग्रीहरु वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

१०	फोहोरहरुको व्यवस्थापन नभएकाले	बाढी पछि महामारी फैलन सक्ने भएकाले माहामारीको नियन्त्रण गर्नका लागि मरेका पशुका शवहरु संकलन गर्ने तथा अन्य फोहोरहरुको पनि व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र
११	मृतक परिवार	मृतकको काजक्रिया हुने, मृतक परिवारले राहत पाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
१२	पीडितको मनोबल घट्ने	पीडितका परिवारलाई परामर्श र हौसला प्रदान गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	२ साता देखि १ महिना भित्र
१३	आपत्कालीन शिक्षाको व्यवस्थापन नहुने भएकाले	विस्थापित बालबालिकाका लागि अस्थायी कक्षा सञ्चालन गर्ने तथा शैक्षिक सामग्रीहरु वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
१४	प्रभावितहरुलाई राहात अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले आवश्यकता अनुसार थप राहत तथा व्यवस्थापनमा पहल गर्ने	स्वयंमसेवक, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	१ महिना देखि ३ महिना सम्म

३.४.५ बाढीको सन्दर्भमा विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू (विपद् समयका प्रतिकार्यका कार्यहरू सकिएपछि ३ महिना देखि २ वर्ष सम्म)

योजनाको यस भागमा विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पुनसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर निम्न बमोजिमको ढाँचामा क्रियाकलाप उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	सम्भावित समस्या	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषणको अभाव	मण्डनदेउपुर नगरपालिकाका पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

२	भौतिक संरचना भत्कने तथा निर्माणमा समस्या	पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
३	विपद् पश्चात् पानीको अभाव	समुदायमा विग्रिएका भत्किएका पानीका मुहान तथा संरचनाहरु पुनर्निर्माण गरी व्यवस्थित गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स,	
४	सामाजिक तथा सार्वजनिक भवनको क्षति तथा समस्या	वाढीको कारण क्षति भएका सामाजिक तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचनाहरुको मर्मत तथा पुनर्निर्माण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
५	भविष्यमा पुनः वाढीको दोहोरिन सक्ने	भविष्यमा पुनः वाढी दोहोरिन सक्ने भएकाले स्थानीय तथा विज्ञहरुद्वारा नै अध्ययन गरी दिगो समाधानका लागि पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	

३.५ आगलागी प्रकोपको सन्दर्भमा :

३.५.१ आगलागीको प्रकोपको सन्दर्भमा जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि :

मण्डनदेउपुर नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा आगलागीको जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सजगता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यलाई निम्नबमोजिमको ढाँचामा प्राथमिकता क्रमअनुसार उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	आगलागी सम्बन्धी प्रयाप्त जनचेतनाको अभाव	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भएको आगलागीको जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा आगलागी सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने तथा अग्नी रेखा कोर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	स्वयंमसेवक	जि.स.स, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु	
२	हुरीवतास चलेका बेला ज्वलन्शील पदार्थहरुको	हुरीवतास चलेका बेला ज्वलन्शील पदार्थहरुको प्रयोग गर्नु हुँदैन भनी जानकारी दिने तथा ज्वलन्शील वस्तुहरुको	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स, सरकारी तथा	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	प्रयोग गर्दा थप जोखिम हुने	प्रयोग गर्दा होशियारीपूर्वक प्रयोग गर्नुपर्छ भनी जानकारी दिने			गैर सरकारी सस्थाहरु	
३	आपत्कालिन सम्पर्क नम्बरहरु नहुने	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा सुरक्षा निकाय, दम्कलका सम्पर्क नम्बरहरु सहितको पोष्टर, पम्पलेट तयार गरेर वितरण गर्ने	महिला समुह, युवा क्लव	नगरपालिका	जि.स.स	
४	आगलागीले पुऱ्याउने असर तथा क्षतिको बारेमा प्रयाप्त जानकारी नहुनु	आगलागीबाट हुने जनधनको क्षति तथा असरको बारेमा स्थानिय रेडियोबाट जानकारी दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
५	पातपतिङ्गर सुकेका कारण आगलागीको जोखिम	पातपतिङ्गर सुकेका कारण चैत बैसाखमा आगलागीको जोखिम बढी हुने भएकाले त्यस सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम गर्ने	महिला समुह, युवा क्लव	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी सस्थाहरु	
६	व्यवस्थापन नगर्दा थप जोखिम हुने	चुरोटको ठुटा खाएपश्चात् सही रूपले व्यवस्थापन गर्ने भनी जानकारी गराउने	महिला समुह, युवा क्लव	नगरपालिका	जि.स.स	

३.५.२ आगलागीको प्रकोपको सन्दर्भमा जोखिम न्यूनीकरण :

नगरपालिकामा कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वतयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार सामग्री, आधारभुत खोज तथा उद्धार जिल्ला विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्नेविधि जस्ता क्रियाकलाप समेत समेटिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	जम्मा बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	आगलागीको जोखिमपूर्ण स्थानको पहिचान नभएको	मण्डनदेउपुर नगरपालिका मा भएका आगलागीको जोखिमपूर्ण स्थानहरुको पहिचान गर्ने	महिला समुह, युवा क्लव		जनशक्ति	जि.स.स	
२	समुदायमा भएका नाङ्गा तारहरुको कारण जोखिम	समुदायमा भएका नाङ्गा तारहरुको व्यवस्थापन गर्ने तथा बिजुलीको पोल भएको ठाँउका हरिया रुखहरु हटाउने	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव		नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३	लामा टोल, चौतारा मुनी, तिर्मलिसना टोल, भोर्ले टोल, च्याङकुते सामुदायिक वन, ठुली चौर, रातेमाटे टोलमा आगलागीको जोखिममा	➤ साविक नयाँ गाँउ देउपुर हालको वडा नं.- ३ र ४ लामा टोल, चौतारा मुनी, तिर्मलिसना टोल, भोर्ले टोल, च्याङकुते सामुदायिक वन, ठुली चौर, रातेमाटे लगायत २६० घरधुरी आगलागीको जोखिममा भएकाले न्युनीकरणका उपायहरु अवलम्बन गर्ने	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव		वडा कार्यालय	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु	
४	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, का सामुदायिक वन र बस्तीहरुमा जोखिम	➤ मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-६, का सामुदायिक वन र बस्तीहरुमा हुनसक्ने आगलागीको लागि सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु गर्ने					
५	बसपानी, माख्ला, गैराथोक, भुङ्गदान टोल, धिसाङ्ग वाइवामा आगलागीको जोखिममा	मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं.-११ ➤ बसपानी, माख्ला, गैराथोक, भुङ्गदान टोल, धिसाङ्ग वाइवामा आगलागीको जोखिम भएकाले न्युनीकरणका उपायहरु अवलम्बन गर्ने	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव		वडा कार्यालय	जि.स.स	
६	आगलागीको जोखिम भएकाले	मण्डनदेउपुर नगरपालिकाको वडा १ देखि वडा १२ सम्मको सबै क्षेत्रमा आगलागी जोखिम न्युनीकरणका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्ने ।					
७	समुदायमा अग्नी समक प्रयोगको बारेमा जानकारीको अभाव	समुदायमा अग्नी समक (Fire extinguisher) को व्यवस्था मिलाउने तथा त्यसको प्रयोग सम्बन्धी तालिम तथा अभ्यास गराउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु	
८	सामुदायिक वनमा आगलागीको जोखिम	सामुदायिक वन तथा आगलागीको जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा अग्निरेखा कोर्ने	महिला समुह, युवा क्लव		जनशक्ति	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.५.३ आगलागीको प्रकोपको सन्दर्भमा आपत्कालीन पूर्वतयारी :

कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वतयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार सामग्री, आधारभूत खोज तथा उद्धार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्नेविधि जस्ता क्रियाकलाप समेत समेटिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने	विपद्का बेला बस्ने सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव	स्थानीय	जि.स.स	
२	दमकलको व्यवस्था नभएको	दमकलको व्यवस्था मिलाउने तथा दमकल हिड्ने बाटो बनाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय	जि.स.स	
३	पानी पोखरीको व्यवस्थापनको कमी	पानी पोखरीको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय	जि.स.स	
४	आपत्कालीन कोषको अभावमा तत्कालिन उपचारमा समस्या	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा आपत्कालीन कोष खडा गर्ने तथा त्यसको बृद्धीको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
५	आत्यावश्यक सामग्रीको अभाव	आगलागी नियन्त्रणका लागि आपत्कालीन सामग्रीहरू (अग्नी समनक, सावेल पिक, आदि) भण्डारण गर्ने तथा आत्यावश्यक खाद्यान्न तथा त्रिपालहरूको भण्डारण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
६	खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्री अभाव	आपत्कालिन अवस्थाका लागि आवश्यक खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्री, पियुष, क्लोरीन भोल जस्ता वस्तु भण्डारण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय	जि.स.स	
७	सामग्री भण्डारण नहुदाँ थप जोखिम बढ्ने	खोज उद्धार र प्राथमिक उपचारको सामग्री भण्डारण तथा जनशक्ति कार्यदलहरू तयार गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय	जि.स.स	
८	सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू सँग सहकार्य तथा समन्वयको अभाव	नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले जिल्ला स्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू सँग सहकार्य तथा समन्वय गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय	जिल्ला स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.५.४ आगलागीको सन्दर्भमा विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिना सम्म)

कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित तथा पीडितको उद्धार र जीवनरक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा विशेषगरी पूर्वसूचना र चेतावनी प्रवाह गर्ने, हराएकाको खोजी, पीडितको उद्धार, सुरक्षा निकायमा खबर, आपत्कालीन बसोबास र राहत व्यवस्थापनका लागि गर्नुपर्ने कार्य उल्लेख गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	मानिस घाइते तथा मृत्यु हुन सक्ने	तत्काल आफु सुरक्षित रहने र सुरक्षित स्थानमा बस्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	० देखि १ घण्टा भित्र
२	घटना भएको स्थानको बारेमा समुदायमा जानकारी नहुनु	समुदायलाई घटना भएको स्थानको बारेमा साइरनको प्रयोग गरी समुदायलाई जानकारी दिने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	
३	विद्युत बन्द नगर्दा थप जोखिम हुने	आगोको प्रकृति अनुसार समुदायमा भएका तालिम प्राप्त व्यक्तिहरूको प्रयोग गरी सम्भव भए सम्म विद्युत बन्द गरी आगो निभाउन प्रयास गर्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	
४	आगो तत्कालै फैलिन सक्ने भएकाले	आगलागीको बारेमा प्रहरी, सुरक्षा निकाय तथा खोज तथा उद्धार कार्यदललाई खबर गर्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	
५	आगो फैलिदा थप जोखिम हुने	आगलागी भएको समयमा आगो नियन्त्रण गर्ने प्रयास गर्ने तथा सके सम्म कम क्षति गराउने प्रयास गर्ने	स्थानीय स्वयंम	जनशक्ति	जि.स.स	
६	घाइतेलाई जोखिम हुने भएकाले	आवश्यकता अनुसार प्राथमिक उपचार गरी थप उपचारका लागि अस्पताल सम्म पुर्याउने व्यवस्था मिलाउने	प्राथमिक उपचार कार्यदल		प्रहरी, सुरक्षा निकाय	० देखि ७ घण्टा भित्र
७	तत्काल खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा शुद्ध खानेपानीको अभाव	पीडितलाई तत्काल खाद्यान्न तथा लत्ताकपडा तथा शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स,	
८	क्षति, घाइते र मृत्यु हुने भएकाले	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको बैठक बसी आगलागीका कारण भएको क्षति, घाइते र मृत्यु हुने संख्या संकलन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	प्रहरी, सुरक्षा निकाय	०-२४ घण्टा भित्र
९	विपद् प्रभावित परिवारको तथ्यांक	प्रभावित परिवारको अवस्था हेरी राहत प्याकेजको आवश्यकता मूल्यांकन, वितरण र प्रतिकार्यका लागि	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	प्रहरी, सुरक्षा	जि.स.स	२४ देखि

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

	व्यवस्थापन	प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन गर्ने		निकाय		४८ घण्टा भित्र
१०	विपद् पश्चात् सरसफाइको अभाव	अस्थायी शौचालय र फोहोर मैलाको व्यवस्थापन, महिलालाई चाहिने सरसफाइ सामग्रीको व्यवस्था आदि गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
११	पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामग्रीहरूको अभाव	पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामग्रीहरू वितरण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र
१२	फोहोरहरू अव्यवस्थित हुदां महामारी फैलिने भएकाले	महामारी नियन्त्रण गर्नका लागि मरेका पशुका शवहरू संकलन गर्ने तथा अन्य फोहोरहरूको पनि व्यवस्थापन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वयंमसेवक	जि.स.स	
१३	राहतको आवश्यकता पर्ने भएकाले	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले आवश्यक राहतका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायमा पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र
१४	मनोवैज्ञानिक असर	मनोवैज्ञानिक असर परेका व्यक्तिलाई परामर्श र हौसला प्रदान गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
१५	पठन पाठनमा समस्या	अस्थायी विद्यालय निर्माण गरी शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई नियमित पठन पाठनमा फर्काउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	७ दिन देखि २ साता भित्र
१६	समुदायमा त्रास र भय	समुदायलाई नियमित क्रियाकलाप तर्फ फर्काउने	स्वयंमसेवक, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	२ साता देखि १ महिनाभित्र
१७	प्रभावितहरूलाई राहात अभाव	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले आवश्यकता अनुसार थप राहत तथा व्यवस्थापनमा पहल गर्ने	स्वयंमसेवक, विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	१ महिना देखि ३ महिना सम्म
१८	आपत्कालिन अवस्थामा सामग्रीहरूको अभाव हुने	आगो निभाउने भौतिक सामग्रीहरू अग्नी समक, बाल्टिन, गैचीं, वेल्चा, डोरी, बालुवा, भ्याङ्क संकलन गरी राख्ने	युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.५.५ आगलागीको सन्दर्भमा, विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू (विपद् समयका प्रतिकार्यका कार्यहरू सकिएपछि ३ महिना देखि २ वर्ष सम्म)

योजनाको यस भागमा विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पुनःसकने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर निम्नबमोजिमको ढाँचामा क्रियाकलाप उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	सम्भावित समस्या	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषणको अभाव	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा पीडितको मानविय, आर्थिक, तथा भौतिक क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
२	आगलागीका कारण घर, गोठहरू तथा अन्य संरचनाहरू क्षति भएकाले	क्षतिको मुल्याङ्कन तथा विश्लेषण गरी जलेका घर, गोठ तथा अन्य संरचनाहरूको पुनर्निर्माण तथा राहतको लागि पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
३	आपत्कालिन अवस्थामा सामाग्रीहरूको कमी	आगलागीको व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक प्राथमिक उपचार सामाग्री र खोज तथा उद्धारहरूको भण्डारण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
४	आपत्कालिन अवस्थामा समुदायमा खोज, उद्धार तथा प्राथमिक उपचारको अभाव	समुदायमा खोजउद्धार तथा प्राथमिक उपचारको तालिम सञ्चालन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	
५	समुदायमा अग्नी समक प्रयोगको बारेमा जानकारीको अभाव	समुदायमा अग्नी समक (Fire extinguisher) को व्यवस्था मिलाउने तथा त्यसको प्रयोग सम्बन्धी तालिम तथा अभ्यास गराउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	जि.स.स	
६	सिपमुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन नभएकाले	आगलागीबाट प्रभावित समुदायलाई लक्षित गरी जीविकोपार्जन तथा सिपमुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.६ चट्याड प्रकोपको सन्दर्भमा :

३.६.१ चट्याड प्रकोपको सन्दर्भमा जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि :

मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा चट्याडको जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सजगता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यलाई निम्नबमोजिमको ढाँचामा प्राथमिकता क्रमअनुसार उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	चट्याड सम्बन्धी प्रयाप्त जनचेतनाको कमी	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा चट्याड सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	जनशक्ति	जि.स.स, तथा अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी सस्थाहरु	
२	चट्याडको समयमा विद्युतिय सामाग्रीहरुले थप जोखिम हुने	चट्याडको सुरक्षा सम्बन्धी तथा चट्याडको समयमा विद्युतिय सामाग्रीहरु रेडियो, टेलिभिजन, कम्प्युटर, ल्यापटप, आदि प्रयोग गर्नु हुदैन भन्ने बारे समुदायमा जानकारी दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	जि.स.स	
३	चट्याडको सुरक्षाका बारेमा जानकारीको कमी	चट्याडको सुरक्षाका बारेमा घरदैलो कार्यक्रम गरी जानकारी दिने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी सस्थाहरु	
४	अर्थीडको व्यवस्थाको कमी	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भएका सम्पूर्ण घर तथा भवनमा अर्थीड गर्नुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी सस्थाहरु	
५	चट्याडले सजिलै जोखिम पुऱ्याउन सक्ने अवस्थाको बारेमा जानकारीको अभाव	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा अग्लो रुख, भवनहरु, विजुलीको पोल, तारवार, पोखरी, जस्ता स्थानमा बसेको बेला चट्याडले सजिलै जोखिम पुऱ्याउन सक्ने भएकाले ठूला रुखको नजिक बस्नु हुदैन, चट्याड परेको बेला खुल्ला स्थानमा ननिस्कने आदि जस्ता जानकारीमुलक विद्यालयस्तरीय कार्यक्रमहरु गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	विद्यालय र समुदाय	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.६.२ चट्याड प्रकोपको सन्दर्भमा जोखिम न्यूनीकरण :

नगरपालिकामा रहेका विपद्जन्य सडकटासन्नता तथा जोखिम कम गर्न गर्नुपर्ने कार्यलाई निम्नबमोजिमको खाकामा प्राथमिकताअनुरूप उल्लेख गर्नु पर्नेछ । यसमा ग्रामीण सडक, कल्भर्ट, पुल, विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण; प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, जस्ता क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकताक्रम अनुसार उल्लेख गर्नु गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	जम्मा बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	घर, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकीमा अर्थिड नहुदा थप जोखिम बढ्ने	यस मण्डनदेउपुर नगरपालिका मा भएका घर, विद्यालय, स्वास्थ्यचौकी, लगायतका स्थानहरूमा अर्थिड गर्नुपर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी सस्थाहरु	
२	घरहरूमा अर्थिड नगरिएको	नगरपालिकामा भएका घरहरूमा विद्युतीय अर्थिड गर्ने तथा कमजोर विद्युतीय वायरीड भएका भवनहरू मर्मत गर्न पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		समुदाय	जि.स.स	
३	बिजुलीका पोल, तारको कारण जोखिम	समुदाय तथा बस्ती नजिक रहेका बिजुलीका पोल, तार तथा ठूला रूखहरूको काट छाट तथा मर्मत गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		नगरपालिका	सरकारी तथा गैर सरकारी सस्थाहरु	
४	विद्युतीय लाइन तथा तारहरूका कारण थप जोखिम	विद्युतीय लाइन तथा तारहरूलाई व्यवस्थित गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		समुदाय	सरकारी तथा गैरसरकारी सस्थाहरु	
५	सार्वजनिक सम्पदाको तथा प्राकृतिक स्रोतको संरक्षणको अभाव	सार्वजनिक सम्पदा तथा प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण गर्ने	वि.व्य.स, महिला तथा युवा क्लव		नगरपालिका	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

३.६.३ चट्याङ प्रकोपको सन्दर्भमा आपत्कालीन पूर्वतयारी :

कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वतयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार सामग्री, आधारभुत खोज तथा उद्धार, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्नेविधि जस्ता क्रियाकलाप समेटिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	तालिमको व्यवस्था नभएको	आपत्कालीन खोज तथा उद्धार र प्राथमिक उपचार सामग्री भण्डारण गर्ने तथा त्यस सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्वास्थ्य चौकी	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
२	आपत्कालीन कोष स्थापना नभएको	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिमा आपत्कालीन कोष खडा गर्ने तथा त्यसको बृद्धीको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
३	खाद्यान्न तथा त्रिपालको अभाव	खाद्यान्न तथा त्रिपालको भण्डारण गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
४	नगरपालिकामा सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू सँगको समन्वयको अभाव	नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले, जिल्ला विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति तथा जिल्ला स्तरीय सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरू सँग सहकार्य तथा समन्वय गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	

३.६.४ चट्याङ्को सन्दर्भमा विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिना सम्म)

कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित तथा पीडितको उद्धार र जीवनरक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा गर्नु पर्ने क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ । यसमा विशेषगरी पूर्वसूचना र चेतवनी प्रवाह गर्ने, हराएकाको खोजी, पीडितको उद्धार, सुरक्षा निकायमा खबर, आपत्कालीन बसोबास र राहत व्यवस्थापनका लागि गर्नु पर्ने कार्य उल्लेख गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	घर बाहिर निस्कदा जोखिम हुने	घर भित्र भएको अवस्थामा घर बाहिर ननिस्कने तथा सुरक्षित तरिकाले बस्ने सम्भव भए सम्म विद्युतिय संरचना बन्द गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति,	स्थानीय स्वयंम	सरकारी तथागैरसरकारी संस्थाहरु	
२	घर बाहिर हुदां थप जोखिम	बाहिर भएको अवस्थामा नआतिने नभागने र सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय स्वयंम	जि.स.स	
३	धातुका कारण थप जोखिम हुने	स्टिलको फ्रेम र बलियो छत भएको साधनभित्र भएको अवस्थामा धातुलाई नछोड्ने बस्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय स्वयंम	जि.स.स	
४	चट्याङ्को समयमा थप जोखिम हुने हुनाले	मण्डनदेउपुर नगरपालिकामा भएका अग्ला रुख, भवनहरु, बिजुलीको पोल, तारबार, पोखरी, जस्ता स्थानमा बसेको बेला चट्याङले सजिलै जोखिम पुऱ्याउन सक्ने भएकाले ठूला रुखको नजिक नबस्ने तथा चट्याङ परेको बेला खुल्ला स्थानमा ननिस्कने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	स्थानीय स्वयंम	जि.स.स	
५	कार्यदललाई खबर नहुनाले	चट्याङको बारेमा प्रहरी, सुरक्षा निकाय तथा खोज तथा उद्धार कार्यदललाई खबर गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, युवा तथा महिला समुह	स्थानीय स्वयंम	जि.स.स	
६	प्राथमिक उपचारको आवश्यकता	घाइते भएका व्यक्तिको प्राथमिक उपचार गर्ने थप उपचारका लागि अस्पताल सम्म पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाउने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति,	स्थानीय स्वयंम	जि.स.स	

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

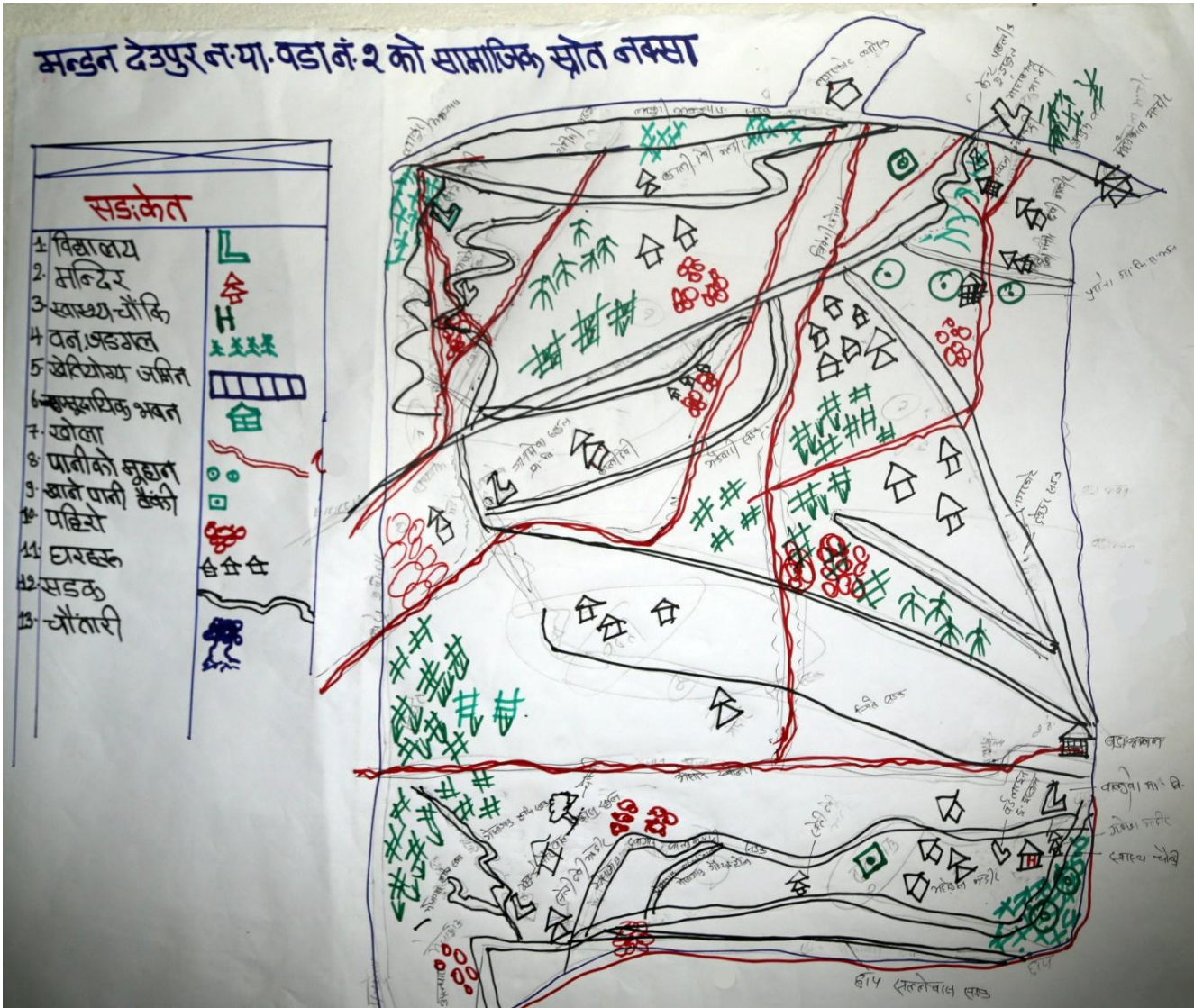
३.६.५ चट्याङको सन्दर्भमा, विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माणका क्रियाकलापहरू (विपद् समयका प्रतिकार्यका कार्यहरू सकिएपछि ३ महिना देखि २ वर्ष सम्म)

योजनाको यस भागमा विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुर्नस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर निम्नबमोजिमको ढाँचामा क्रियाकलाप उल्लेख गरिएको छ :

प्राथमिकता क्रम	सम्भावित समस्या	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	राहतका पुग्न नसक्ने	घाईतेको थप उपचारको व्यवस्था मिलाउने तथा घाईतेको उपचारका लागि आर्थिक स्रोत संकलन तथा राहतको लागि पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
२	संरचना बिग्रिएको	चट्याङले बिगारेका संरचना मर्मत गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
३	संरचनाहरूको क्षति हुने	क्षतिको मुल्याङकन तथा विश्लेषण गरी राहत तथा पुनर्निर्माणका लागि सम्बन्धीत निकायमा पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
४	कमजोर विद्युतिय वाईरिड र कमजोर विद्युतिय अर्थिङ्का कारण जोखिम हुने	पुनः विद्युतिय अर्थिङ् तथा कमजोर विद्युतिय वाईरिड मर्मत गर्न पहल गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू	
५	पुनः चट्याङको जोखिम बढ्ने	समुदायमा चट्याङको सुरक्षाका बारेमा पुनः जानकारी दिने तथा जनचेतना मुलक कार्यहरू गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नगरपालिका	जि.स.स	
६	चट्याङको बारेमा थप जानकारीको अभाव हुने	चट्याङ सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण र सचेतना सम्बन्धी काम गर्ने	विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति	विद्यालय	सरकारी गैरसरकारी संस्थाहरू	

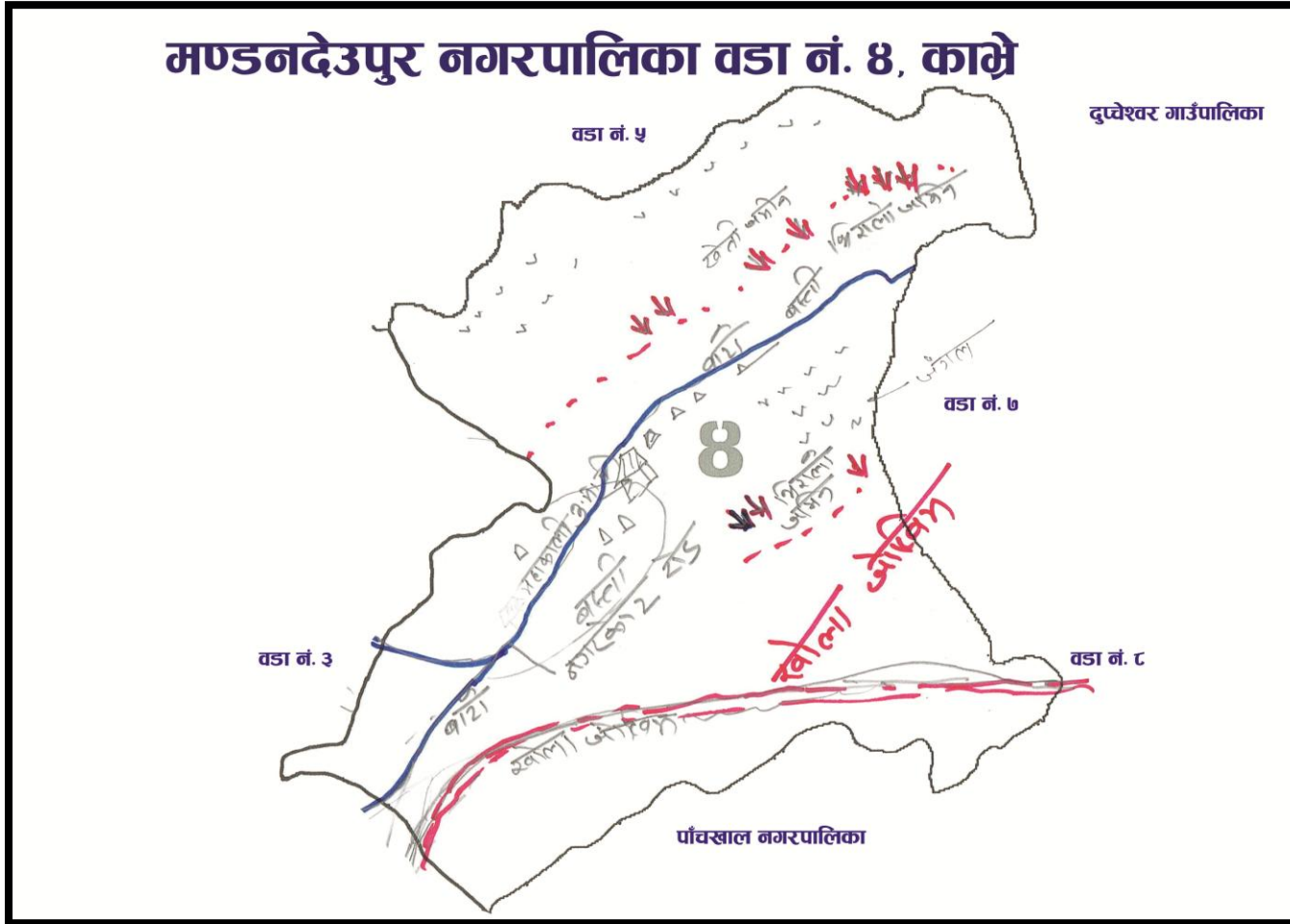
जीविकोपार्जनका क्षेत्रहरूमा :

समुदायहरूलाई : बाखापालन, बडगुर पालन, कुखुरा पालन, भैसी पालन, च्याउ खेती, होटल व्यापसाय, किराना पसल, कृषि व्यवसाय, व्युटी पार्लर, गोलभेडा टनेल व्यवसाय, आलु खेती, माछा पालन, फर्निचर तथा काठ व्यवसाय, काउली बन्दा तथा विभिन्न तरकारी व्यवसाय, सिलाई कटाई तालिम, अचार बनाउने सम्बन्धी तालिम तथा कम्प्युटर तालिम हाउस वायरीङ् तथा विद्युतीय सामग्री मर्मत सम्बन्धी तालिम, बेकरी तथा हेन्डीक्राफ्ट सम्बन्धी तालिम, सिकर्मी, डकर्मी तालिम ।

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डनदेउपुर नगरपालिका वडा नं. ४, काभ्रे

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

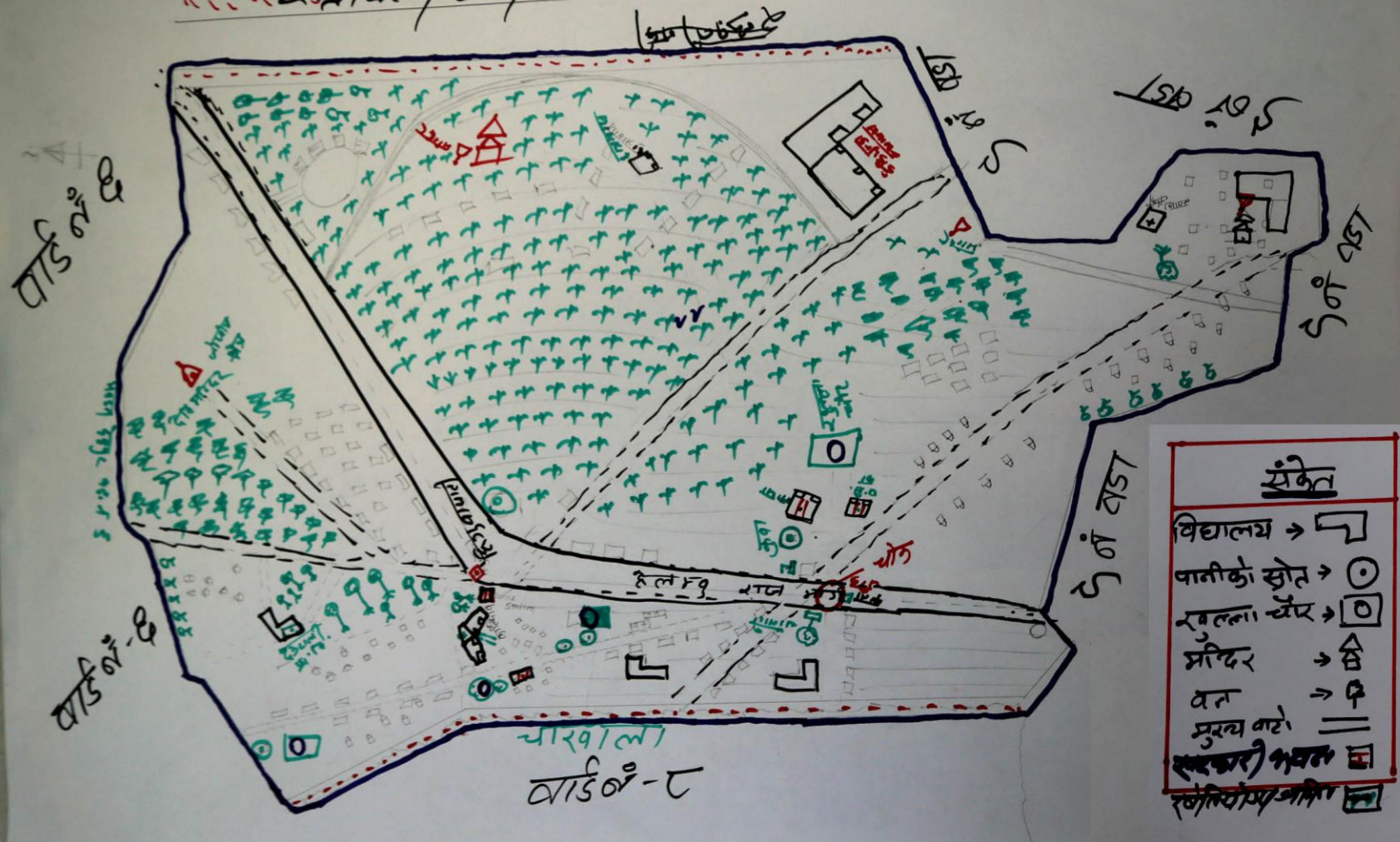
मण्डन देउपुर नगरपालिका कार्ड १६ को
सामाग्रिड क्षेत्र तस्कांकन

	कालो
	खोला
⊠	चार-बास
S	स्कूल
H	हस्पिटल
⊕	पटिरो
⊗	जङ्गल
P	शहरी चौके
H	अस्पताल
T	मन्दिर
⊠	खेत-बारी
⊠	भौतारी
	वडा विभाजन
⊕	पोखरो
⊗	झरना
⊗	पानी झरना

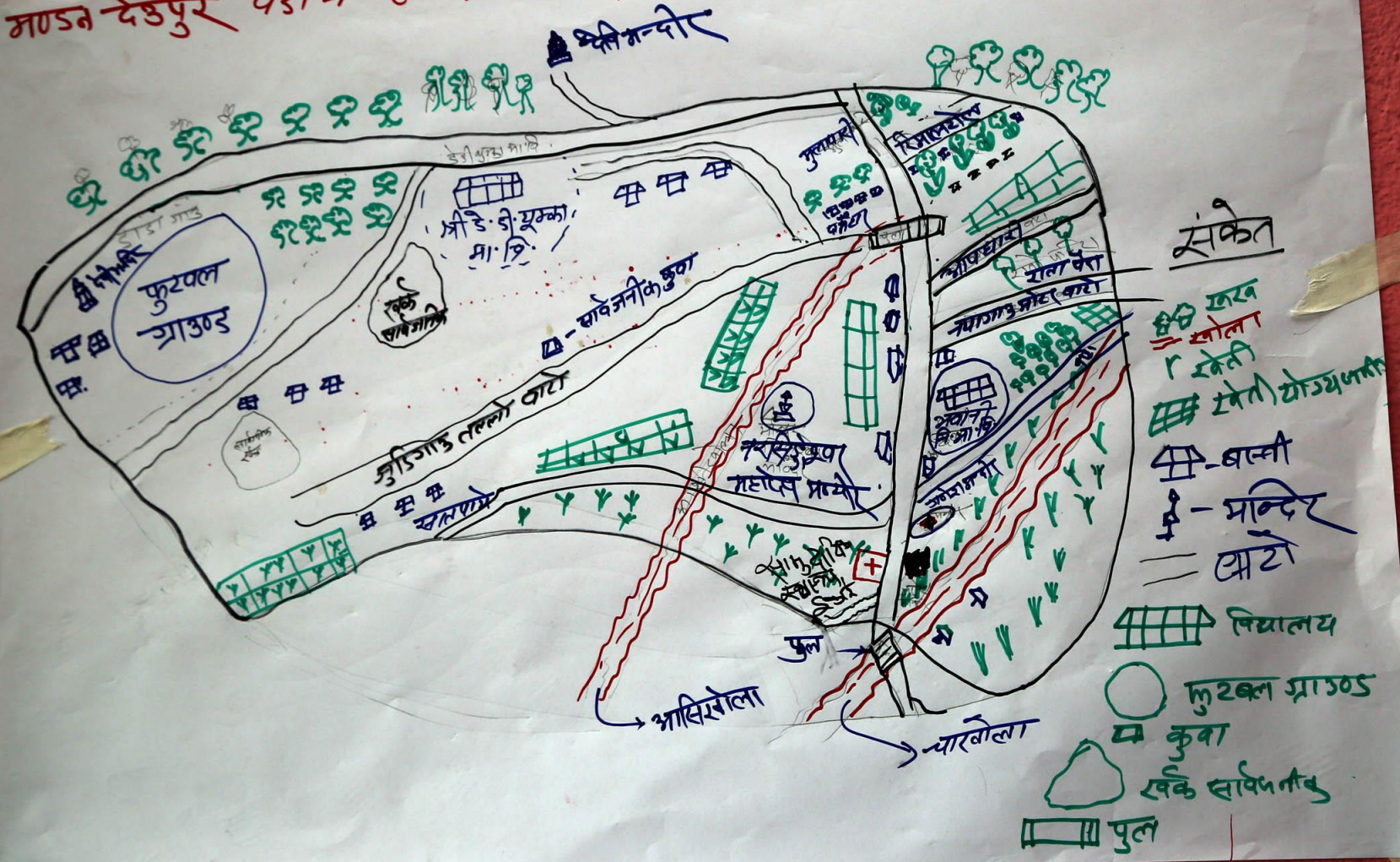
“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डन देउपुर नगरपालिका ७ नं वडाको सामाजिक स्रोत नक्सा

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

मण्डन देउपुर वडा नं. ८ को सामाजिक स्रोत नक्शा

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”
१४५

मण्डनदेउपुर नगरपालिका

वडा नं. १२, काभ्रेपलाञ्चोक

- सागु पाथिभ भवन
- सहकारी भवन
- गमल
- पानी ट्याङ्गुडा
- खोहसा खेला
- इन्द्रवती नदी
- ऊखुटा फर्त
- खेती चौख
- घर
- टावर

अनुसूची २ : नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माणमा सहभागिहरु

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

“स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, मण्डनदेउपुर नगरपालिका, २०७६”

अनुसूची : ३ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, प्रथम संसोधन २०७५ अनुसार स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेको छ ।

- क) परिषद्बाट स्वीकृत राष्ट्रिय नीति तथा योजना एवम् कार्यकारी समसत र प्रवेश विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत एकीकृत तथा क्षेत्रगत नीति योजना र कार्यक्रम अनुरूप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- ख) स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि बजेट विनियोजन गर्न लगाउने ।
- ग) सरकारी नीजि एवम् गैसरकारी संस्था, स्थानीय स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालिका लगायत सम्बन्धीत सबै पक्षको समन्वय र संलग्नतामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने ।
- घ) स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी, स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालिका तथा समुदायलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने व्यवस्था मिलाउने ।
- ङ) भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवनसंहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्ड पालना गराउने ।
- च) स्थानीय समुदायलाई विपद् प्रति जागरुक बनाउन विपद्संग सम्बन्धीत योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न तथा विपद्को घटना हुनासाथ प्रतिकार्यका लागि परिचालिका हुन बडा वा समुदायस्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने ।
- छ) विपद् प्रतिकार्यका लागि आपतकालीन नमूना अभ्यास गर्ने, गराउने ।
- ज) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार तथा राहातको व्यवस्था गर्ने ।
- झ) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा सार्वजनिक संस्था तथा व्यवसायिक प्रतिष्ठानले यस ऐन बमोजिम कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्ने ।
- ञ) स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा पूर्वचेतावनी प्रणालीको विकास र संचालन गर्ने, गराउने ।
- ट) स्थानीय स्तरमा आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रको स्थापना र संचालन गर्ने ।
- ठ) विपद्मा परी हराएका बिग्रेका वा नष्ट भएका कागजातको यकिन तथ्याडक अद्यावधिक गरी राख्न लगाउने ।
- ड) विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारको पहिचान स्तर निर्माण तथा परिचयपत्र वितरण गर्ने, गराउने ।
- ढ) विपद्को समस्या प्रयोग गर्न सकिने गरी वारुणयन्त्र लगायतका अन्य उपकरणहरु तयारी हालतमा राख्न लगाउने ।
- ण) कार्यकारी समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने गराउने ।
- त) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने गराउने ।